

heikki.jolma@vaylanviehelupa.fi
www.vaylanviehelupa.fi

Suomen tasavallan presidentti *Sauli Niinistö*

Sähköpostitse 22.11.2016 *sauli.niinisto@tpk.fi*
ja *kirjaamo@tpk.fi*

sekä Rovaniemen hovioikeuden presidentti *Marianne Wagner-Prenner*
marianne.wagner-prenner@oikeus.fi

VÄYLÄN VIEHELUPA-ALUEEN 22.11.2016 KIRJELMÄN VIITATUT LIITTEET

- Väylän viehelupa-alueen JO-anmälan 5.9.2016
- Väylän viehelupa-alueen kirjelmä Havs- och Vattenmyndigheten'ille 6.3.2016
- Havs- och Vattenmyndigheten'in vastaus Väylälle 4.7.2016 Dnro 923-2016
- Maa- ja metsätalousministeriön hallintomääräys 26.11.1996 Dnro 4863/706/96
- Laki valtion yksityisistä kalastuksista 503/1951 5§ - 286/1982 12§ - 379/2015 9§
- Kruunun yksityisistä kalastuksista 23.7.1902, v.1734 laki, Rakennuskaari 18 luku
- Kongl. Maj:ts Nådige Allmänne Stadga Och Ordning - Fiskestadga 14.11.1766
- Ruotsin ja Suomen ensimmäinen rajajokisopimus, Asetus 384 31.12.1927
- Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen vastaus Väylälle 4.7.2014 Dnro 2691/4/13
- Oikeuskanslerin vastaus Väylälle 7.10.2014 Dnro OKV/185/1/2014
- Kemi-Tornion käräjäoikeuden päätös 2.12.2015 Dnro 15/5306 T14/2248
- Suomen valtio Kemi-Tornion käräjäoikeudelle 29.8.2014 (ilman diaarinumeroa)
- Rovaniemen Hovioikeuden päätös 30.5.2016 Dnro S16/220 T14/2248
- Suomen valtio Rovaniemen hovioikeudelle 13.4.2016 Dnro 3344/5702-2014, jossa HE 214/1980 12§ liitteenä

Heikki Jolma

Jolmantie 22

FIN 95700 Pello

Tel: +358400180704

heikki.jolma@vaylanviehelupa.fi

www.vaylanviehelupa.fi

Riksdagens justitieombudsmän

Västra Trädgårdsgatan 4 A, Stockholm

Per E-post 5.9.2016: *justitieombudsmannen@jo.se*

JO-ANMÄLAN mot Havs- och Vattenmyndigheten

Vi fiskerättighetsinnehavare vid den ca 70 km långa delen av Torneälv (765,5 ha) från Juoksengi i Pello till Väylänpää i Kolari, fiskelagen (*skifteslag*) i Juoksenki, Niemi-Saloniemi, Turtola, Pello, Lempeä, Kiuruniemi samt delägarlag i Väylänpää fiskerättsinnehavande skifteslag på finska sidan av Torneälven, som 2013 etablerade ett gemensamt fisketillstånd *Väylän viehelupa-alue*, ber ärade justitieombudsmännen om granskning av Havs- och Vattenmyndigheten i Sverige.

Havs- och Vattenmyndigheten deltar i eller är ansvarig (tillsammans med Närings-, trafik-, och miljöcentralen i Lappland) för ett handlande som har lett till *diskriminering samt betydande ekonomiska förluster för oss*. Vi anser inte att de offentliga makter, myndigheter av Sverige och Finland, har utövat i enlighet med lagar och regler då de har engagerat sig i ett avtal som motstrider fiskestadgan av gränsälvsoverenskommelsen, det statliga avtalet mellan Finland och Sverige.

HaV har ingått med *Närings-, trafik-, och miljöcentralen i Lappland* och en del enskilda fiskerättsinnehavare ett avtal om försäljning av gemensamma fisketillstånd för Torne-Muonio-Könkämä älv (T-M-K fisketillstånd). Avtalet föreskriver bl.a. hur intäkter skall delas [<http://www.tornealvslaxkort.se/page/9/avtal> 10.1§]: "Efter att de andelar som angetts i punkterna 8 och 9 har dragits av från försäljningsintäkter ska resterande försäljningsintäkter delas så att närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland och Havs- och vattenmyndigheten tillsammans får

ena hälften och den andra hälften går till de fiskerättsinnehavare tillsammans som ingår som parter i detta avtal." Detta motstrider gränsälvsöverenskommelsen [Lag 2010:897 fiskestadga 17.3§]: "Intäkterna från fisketillstånd för ett visst område tillfaller dem som innehar rätten till fisket i området i proportion till deras andelar i vattenområdena." Gränsälvsöverenskommelsen är entydig i detta.

Ett gemensamt fisketillstånd som "*gäller hela älven*" har sålts för Torne, Muonio och Könkämä älvar fr.o.m. 1991. Då den Finsk-svenska Gränsälvskommissionen utförde detta hade lax ingen ekonomiskt betydelse här utan lax fiskades 99% i havet. Sen dess har omständigheterna förändrats helt. Gränsälvskommissionens befogenheter är inte lika p.g.a. 2010 årets gränsälvsöverenskommelse mellan Finland och Sverige. Dessutom stiger lax nu in i älven i stora mängder.

Även T-M-K fisketillstånd marknadsförs som gemensamma fisketillstånd för *hela gränsälvsområdet*. Dessutom saluför T-M-K samfund även specifika *kommunkort*, Pello kort här i Pello, fastän det endast är finska staten (ca. 20% av vattenytan) som här i Pello kommun har gått med i T-M-K fisketillstånd. Merparten ca 80% av fiskerättigheterna ägs här av enskilda strandägare (skifteslag) som inte är med i T-M-K fisketillstånd: vi i samfund Väylänviehelupa-alue står för 60% och resten ca. 20% ägs av sådana skifteslag som inte har gått ihop något gemensamt fiske. De saluför inget som helst fisketillstånd för sina vatten. Sådan passivitet är allmänt längs dessa älvräckor här p.g.a. den tidigare så sorglig utveckling av fiske i Torneälven samt att det alltid har påstås av myndigheter att laxfisket ägs av Finska staten.

Som vi har det uppfångat, finns grunderna för Finska statens monopol på laxfiske i Torneälv i det första gränsälvsöverenskommelsen 1927. Innan dess hade alla hinder för lösflottning undanröjats. Strandägarnas hundraåriga rättigheter till vatten och fiske hade ingen betydelse då laxpator undanröjades på 20-talet med hårda händer för nio svenska och tre finlands-svenska skogsbolag. Detta gjordes i den självständiga Finland "med förståelse av position" helt utan någon som helst beslut eller resolution ifrån Finlands riksdag, senat eller regering. Sverige hade skrivit ett avtal om Torne-Muonioälvarnas lösflottning i Ryssland med Alexandr Kerenskijs tillfälliga revolutionära regering den 3 juli 1917. Ägentligen är det så att 1927 skogsbolagen räddades från omåttliga ersättningar till strandägare med den första gränsälvsöverenskommelsen och däri uppställdes det som utgångspunkt att laxfisket i Torne-Muonio-älvarna ägs av svenska och finska staterna fast det fanns inga befintliga rättsnormer som underlag. *Istället har alla gränsälvsförekommissionen grundats på den första gränsälvsöverenskommelsen.* Numera motiveras republiken Finlands ensamrätt till laxfiske i Torne-Muonioälvarna med *regalrätt* av medeltida svenska kungar (*gränsälvsöverenskommelsen 2010, fördragets innehåll 17§*) som inte har dessbättre rättsliga grunder heller.

I vårt brev till HaV den 6 mars 2016 [bilaga] framkommer hur intäkterna av Pello kort 2015 har utdelats. Detta är fakta: Havs- och Vattenmyndigheten är en avtalspart i "avtal om försäljning av gemensamma fisketillstånd för Torne-Muonio-Könkämä älv" som saluför sina fiskekort i Pello och andra kommun till vattenområden som inte är med i T-M-K fisketillstånd. I stället av att intäkterna hade uppdelats enligt fiskestadga 17.3 har T-M-K samfund fördelat intäkterna enligt deras egna regler [10.1] så att en stor del av de riktiga fiskerättighetsinnehavare har helt utebli-

vit pengar. Det är en central faktor här att de offentliga makter deltar i avtalet. Utan myndigheternas välsignelse hade vi samt andra riktiga fiskerättighetsinnehavare inte kunnat nonchalerats av de i T-M-K fisketillstånd tillhörande fiskelagen. –Då syftet med den finsk-svenska gränsöverskottskommelsen genomföres inte utan *intäkterna från fisketillstånd för ett visst område utdelades inte dem som innehar rätten till fisket i området*, kunde vi inte längre ansluta oss i T-M-K fisketillstånd. Vi etablerade 2013 oss *Väylänviehelupa-alue*, ett gemensamt fisketillstånd som beskrivs i fiskestadgan [17§] och förväntade att strandägare mittemot oss på svenska sidan skulle ansluta sig till oss. Det blev inte så då fiskemyndigheterna kunde inte handla med oss likvärdigt p.g.a. att HaV och Närings-, trafik-, och miljöcentralen i Lappland är avtalsparter i avtal om försäljning av gemensamma fisketillstånd för Torne-Muonio-Könskämä älv. Vi uppfattar inte att de offentliga makter kan ansluta sig till sådana avtal som blockerar likabehandling och orsakar diskriminering.

T-M-K aktörerna har agerat aggressivt här i Pello så att vi har inte kunnat saluföra vårt fiskekort till våra vatten utan det är T-M-K fisketillstånd som istället köpes här *för att få fiska på våra vatten* (lax). Hit såldes 839 st./49660,-€ T-M-K Pellokort år 2014, då vi sålde 124 st./3348,-€. Ifjol kunde vi inte saluföra vårt fisketillstånd mera än 49 st./1347,-€. Då vi har inte haft tillfälle för genomgång av bokslut över T-M-K fisketillstånd, våra uppgifter om deras penningflöde kan inte vara exakta, men de uppgifter vi erhållit ifrån Närings-, trafik-, och miljöcentralen i Lappland såldes 2013 totalt 10541 st. T-M-K fisketillstånd varav hela **9544 st./347748,-€ var sådana fiskekort som gav rätten att fiska i våra vatten.** År 2014 såldes ca 10600 st. och år 2015 totalt 14275 st. T-M-K fisketillstånd. Resultaträkningar för årets fisketillståndsförsäljning är inte genomförda för tillfället.

Detta är en förödmjukande situation för oss då folket ifrån andra delar av landet som Hangö, Vilmanstrand och Åbo med flera likaså folket ifrån Småland och Gotland har större rättigheter i våra vatten än vi ifall de för bara 60,-€ har köpt ett fisketillstånd som säjes av de i T-M-K fisketillstånd anslutade fiskelagen genom den "fulmakt" som deras ömsesidiga avtal med fiskemyndigheterna i Sverige och Finland ger dem. För fiske efter lax i våra vatten är T-M-K fisketillstånd obligatorisk till och med för oss! Det otroliga här är att de i T-M-K fisketillstånd anslutade fiskelagen tror sig handla rätt när de med myndighetsövergrepp utnyttjar andras (våra) tillgångar. *Medan de rätta fiskerättighetsägare har lämnats helt utan pengar* har en betydande del av dessa fisketillståndsintäkter utdelats *till sådana i avtalet anslutade fiskelag i andra delar av älven som annars hade inga eller minimala inkomster av fritidsfiske.* Dessa fiskelag vill inte förendra någonting då de särskilt på svenska sidan nu får pengar mer än någonsin. Då det inte finns en sådan här verksamhet någon annanstans i Finland anser vi att *det är HaVs medverkande i T-M-K fisketillstånd som har orsakat det här olagliga verksamheten.*

Vi betraktar denna verksamhet som *olaglig* då *äganderätten* är en grundläggande rättighet som har *grundtrygghet i båda länder.* Skifteslagen här var tvungna att sälja vattenområdena till *kraftbolagen* som var här inte för att köpa fiskerättigheter så fiskerättigheterna såldes inte. Och även om finska fiskemyndigheter har annat påstått, är det våra fiskelag som här i våra vatten har berättigade rätt att bestämma om fiske samt fiska efter alla fiskar. *Fiskerättigheter har inskrivits i köpebrev och de i köpebrev berörda parterna, kraftbolagen och skifteslag, har aldrig haft någon tvist*

om detta. Det hela här utgår från att våra ca 70 km av Torneälven är en märkvärdig stor del i deras område samt från påståelsen att laxfisket ägs av finska staten längs med hela älvsträckan. Detta beskrivas i gränsälvsförebyggelsen på basis av *regalrätt*. Tidigare användes uttryck som "*anses höra till*" då det inte finns någon som helst rättsnorm eller domslut för underlag. Historia är den samma som den är i Sverige. Detta har klarlagts i Sveriges Högsta domstolens dom '*i samband med åtal för olovlig laxfiske i Lainio och Muonio och älvar inom områden*' 29.5.1951 [NJA 1951 s. 413 - se även fiskestadga 1766 3. CAPIT. 1.§]. Fiskerättigheter har berättigats på en del av svenska sidan här mittemot oss, men *på finska sidan främjar HaV verksamheten som faktisk är en hinder för rättvisa och berättigande samt lika-behandling men även blockerar Tornedalens ekonomiska tillväxt och utveckling*. Det är därmed oerhört viktigt att myndigheter med sina ömsesidiga avtal utan en domslut kan inte överskrida en grundläggande rättighet som äganderätten.

Det gemensamma fisketillstånd som Finsk-svenska Gränsälvscommissionen inrättade 1991 var det enda giltiga fiskekort för Torneälvens fiskeområde då det oväntade hände 1996 och 1997 och lax kom tillbaka. För att behålla allt i ena händer påhittade fiskemyndigheter i Jord- och skogsbruksministeriet hur ignorera strandägarnas äganderätten. Enligt ministeriet behövdes det inte strandägarnas medgivande efter laxfiske i enskilda vatten ifall alla andra fiskar återsläppas. Detta kan iakttagas på ett *regleringsbrev* [26.11.1996 Dnro 4863/706/96 - bilaga] ifrån Finlands Jord- och skogsbruksministeriet till polisen i Torneå. *Detta regleringsbrev utnyttjas även idag som ett underlag för laxfisket i hela Torneälvens fiskeområde även på svenska sidan i de enskilda fiskevattnen som inte är del av T-M-K fisketillstånd utan avseende på årets 2010 gränsälvsöverenskommelse och dess 12§ som ger order om återutsättning av fisk men berättigar inte ett sådanhär fusk*. Detta berättigas inte av de finska och svenska fiskelagarna heller utan ifall man inte har fiskerättighetsägares fisketillstånd till fiskevattnen och betet kommer i kontakt med vattnet så är det tjuvfiske. *Ändå är det en sådan här verksamhet som HaV främjar här i Tornedalen*.

Förutom fiskevattnen i Pajala kommun samt fiskevattnen uppströms därifrån på svenska sidan fördelas intäkterna av laxfiske inte till enskilda fiskelag. Priser för T-M-K fisketillstånd har konstruerats så att den ena hälften av T-M-K fisketillstånd dras in från laxfiske och de intäkter uppdelar staterna sig emellan. Den andra hälften dras in från allt annat fiske och intäkter av detta (vanligt fisketillstånd) uppdelar de enskilda avtalsparterna sinsemellan. Följaktligen, även om Sverige och Finland hade en 'uteslutande rätt' till laxfisket i Torneälv, *då T-M-K samfund har intäkter från Pello att fördela till de enskilda avtalsparterna är det inte intäkter från laxfiske, så som aktörerna av T-M-K fisketillstånd hävdar då de saluför Pello kort, utan intäkter från annat fiske*. I praktiska förhållanden skrivs dessa fiskekort helt utan översikt över innehållet för *hela älven* eller för *kommunvattnen* så raskt som möjligt. Med laxfiske kan man inte dölja det faktum att fiskerättsinnehavare som ingår som partner i T-M-K avtalet säljer inte deras egna tillgångar och därmed agerar olagligt då de saluför sitt fisketillstånd till enskilda fiskevattnen i Pello. Sådanhär verksamhet är inte möjligt utan att fiskemyndigheter, Havs- och Vattenmyndigheten i Sverige med Närings-, trafik-, och miljöcentralen i Lappland, är medverkande avtalsparter i detta.

Vist har vi sökt om berättigande till detta här i Finland ävensom få upprättelse genom domstolarna. Liksom de fiskelag som i nuläge får extra ekonomisk nytta av detta står fiskemyndigheter i Finland (med hjälp av Havs- och Vattenmyndigheten i Sverige) djupt fast i sina åtanke om regalrätt efter laxfiske och nonchalerar våra fiskerättigheter med invändande att vi inte har talerätt i detta. Av det skälet avvisades *Kemi-Torneå tingsrätt* vårt sökande efter *säkringsåtgärd* [T 14/2248 2.12.2015] som vi för två fiskesäsonger tidigare försökte få ikraft brådsdande den 26.5.2014. *Rovaniemi hovrätt* höll tingsrättens avvisande i kraft men *tvärtom tingsrättens beslut bestyrkade hovrätten våra rättigheter liksom talerätt i detta* [S 16/220 30.5.2016]. Enligt Rovaniemi hovrätt är förrättning här så *uppmärksammande bred, flerdimensionell samt betydande* ["huomattavan laaja, moniulotteinen ja merkittävä"] att det kan inte beslutas som säkringsåtgärd utan åtal mot republiken Finland. Detta innebär att detta kan berättigas endast med att vi kör med rättegångar ända fram till högsta domstol då det ännu inte finns någon domslut om regalrätt i Finland. *Men vi, sju små fiskelag i Pello och Kolari; fiskelagen (skifteslag) i Juoksenki, Niemi-Saloniemi, Turtola, Pello, Lempeä, Kiuruniemi samt delägarlag i Väylän-pää, kan inte ens skaffa kapital för detta då det samtidigt befinner andra fiskelag som med HaVs främjande tillskansar våra tillgångar.* Vi befinner oss i en absurd inställning då vi bör väcka ett åtal mot finska staten om regalrätt i Finland för att få våra andelar ut av de svenska fiskelagen utdelade fiskekortsintäkterna.

Med socialisering av laxfiske i Torne- och Muonioälvarna orsakar Sverige och Finland stora förluster till folket i Tornedalen. Här vågar vi inte ens betänka de massiva förluster som strandägarna hade att stå ut med den första gränsälvsoverenskommelsen 1927. Vi framhävar de kumulativa förluster som nu alstras gentemot andra laxälvar där investeringar på fisketurism ger avkastning i form av sysselsättning. *Här i Tornedalen har lax ingen eller minimala effekt på sysselsättningen.* Och så kommer det att bli ifall de offentliga makter släpper inte sitt övergräpp här utan håller fast vid förlustbringande laxfiske i havet och undervärderar laxfiske i Torneälven. I nuläge tillfaller lax här dem som är ovilliga att betala om tjänster men är tillräckligt begivna på att följa lax uppströms och fiska efter lax i flera veckor då laxfiske här är inte en penningfråga. Fisketillstånd för ett jämförbart laxfiske i Tana älv kostar 40,-€/dygn medan priset här är närapå gratis 2,-€/dygn. *Det går inte att förbereda här någon varaktig sysselsättning så länge det finns ett gemensamt fisketillstånd som håller älven fritt för berövande.*

Pello den 5 september 2016

Heikki Jolma

ordförande, Väylän viehelupa-alue, Y/FO-nr 2549362-2

Heikki Jolma

Jolmantie 22
FIN 95700 Pello

heikki.jolma@vaylanviehelupa.fi
www.vaylanviehelupa.fi

Havs och Vattenmyndigheten
havochvatten@havochvatten.se

Ingemar Berglund
ingemar.berglund@havochvatten.se

Håkan Carlstrand
hakan.carlstrand@havochvatten.se

Vi fiskerättighetsinnehavare vid den ca 70 km långa delen av Torneälv (765,5 ha) från Juoksengi i Pello till Väylänpää i Kolari, fiskelagen (*skifteslag*) i Juoksenki, Niemi-Saloniemi, Turtola, Pello, Lempeä, Kiuruniemi samt delägarlag i Väylänpää, vill informera er om följande:

Intäkterna från försäljningen av fiskekort har inte delats ut som det skall göras enligt **gränsälvsoverenskommelsen** mellan Finland och Sverige: "Intäkterna från fisketillstånd för ett visst område tillfaller dem som innehar rätten till fisket i området i proportion till deras andelar i vattenområdena." fiskestadga 17 §. Som en exempel det gångna året var intäkterna i **Pello** 23 632,77 € (kommunkort) + 16 936,11 € (hela älvmrådet) = 40 568,88 €. På grundval av de enskilda fiskeområdena som finska staten har i Pello tot. 233,8 ha, har finska staten erhållit 3 162,87 € + 2 333,32 € = 5 496,19 €. Resten av fiskekortsintäkterna 20 469,90 € + 14 602,79 € = 35 072,69 € har delats ut i Sverige.

Det vill säga att de privata fiskerättighetsinnehavarnas andelar (923,4 ha) i Pello har inte delats ut i Finland. Vi har blivit utestängda. Så har det skett även 2013 och 2014 eftersom vi, som har ett gemensamt fiskekortsområde *Väylän viehelupa-alue*, inte är med i avtal om försäljning av gemensamma fisketillstånd för Torne-Muonio-Könkämäälvi, och att **Havs- och vattenmyndigheten** har undertecknat ett avtal som inte hör, i bokstav och anda, till gränsälvsoverenskommelsen mellan Finland och Sverige (fiskestadga 17 §).

Som en avtalspart i avtal om försäljning av gemensamma fisketillstånd för Torne-Muonio-Könskämäälv har Havs- och vattenmyndigheten godkänt att "försäljningsintäkter delas så att närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland och Havs- och vattenmyndigheten tillsammans får ena hälften och den andra hälften går till de fiskerättsinnehavare tillsammans som ingår som parter i detta avtal." (10 §) samt att "Den andel av försäljningsintäkter som tillhör fiskerättsinnehavarna som ingår som parter i detta avtal delas mellan dessa i proportion till deras andelar i vattenområdena."

Ni förstår det väl att lagar skall inte besvaras med generositet, utan med juridik. Våra rättigheter är intagna i lagen och såväl lagens bokstav som dess anda måste respekteras. Vi vågar påstå, att vi har bättre rätt i detta sammanhang, då gränsälvsöverenskommelsen står över det avtal, som Havs- och vattenmyndigheten har undertecknats med Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland (ELY-keskus) och de privata fiskelag som är med i avtalet om försäljning av gemensamma fisketillstånd för Torne-Muonio-Könskämäälv.

Dessvärre står vi inte ensamma om detta. Det finns i Tornedalen många andra fiskerättighetsinnehavare som idag befinner sig med ofördelade andelar sedan Torne-Muonio-Könskämäälvarnas gemensamma fisketillstånd grundades 1992. Fiskekortsintäkterna har medvetet och systematiskt delats fel genom åren. Det är helt klart att de summor som har hamnat i fel fickor återbetalas, eller hur? Vi talar om betydande belopp här.

Sedan 2012 har vi inte varit avtalsparter i Torne-, Muonio- och Könskämäälvarnas gemensamma fisketillstånd p.g.a. att vi inte kunde gå med på den penningutdelning de har. Vi grundade gemensamt fisketillståndsområde *Väylän viehelupa-alue*. Vist hade vi gärna önskat och förväntat att strandägare på svenska sidan skulle ansluta sig till oss. Detta blev inte så då Finlands fiskemyndigheten i Jord- och skogsbruksministeriet samt i Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland (ELY-keskus) hindrade oss rätten att sälja laxfiskekort. Våra konstitutionella rättigheter har inte respekteras då laxkort till våra områden har sålts av den allians som HaV är med i trots att det är mot det som har avtalats om försäljning av gemensamma fisketillstånd för Torne-Muonio-Könskämäälv 5 §. Det är klart att eder allians har sålt fisketillstånd till våra vatten även efter annat fiske eftersom det finns intäkterna att dela av de i Finland sålda Pello kommunkort som därmed bevisats (älven har fiskats för hela bredden). Vi har varit tvungna att söka rätt i domstol.

Enligt fiskestadga 17 § "Intäkterna från fisketillstånd för ett visst område tillfaller dem som innehar rätten till fisket i området i proportion till deras andelar i vattenområdena." Ändå har intäkterna tilldelats **hela älvsområde som fördelningsgrund**. Resultat: fiskelagen i Torneå och Övertorneå har genom åren fått otillbörlig fördel gentemot områdena uppströms älven. Alltså intäkter ifrån de fiskekort som har sålts i Pello, Kolari och Muonio. Ifjol såldes lokala fisketillstånd (intäkterna av kommunkort) i **Torneå** för 8 687,03 € men p.g.a. stor hektartal (bredare älven) drog fiskelaget i Torneå in andra pengar för 30 512,93 €. Fiskelaget i **Övertorneå** samlade in motsvarande 2 562,87 € och 26 441,57 €, alltså tio gånger de pengar de fick av eget försäljning. Vi tycker inte att gränsälvsöverenskommelsen har förverkligats i detta sammanhang.

LITE OM LAXFISKE I TORNEÄLVEN

Det har formulerats i allmänna bestämmelser (fiskestadga 17 §) av gränsöverenskommelsen att "*I Finland hör fiske efter lax till staten på basis av en regalrätt*". Även om det påstås så av myndigheter i Jord- och skogsbruksministeriet i Finland, finns det inte någon lag eller några som helst rättsligt bindande rättsnormer, som stöder detta. Fiske är en urgammal näring som i Norden har alltid hört ihop med strandägandet. Det är hur det fortfarande är och så bör det också vara med laxfiske, då det inte finns något berättigad utbyte mot ersättning till staten. Det framgår tydligt också av den juridiska undersökningen som beställdes från Jord- och skogsbruksministeriet av Laplands Universitet (Juha Joona 2014-2016, ISSN 0783-4144).

Det har även formulerats (samma fiskestadga 17 §) att "*rätten att fiska efter lax och öring i Sverige hör ihop med fastighetsägandet och begränsas därför i enlighet med fastighetsgränserna*." Faktum är att strandägare i Finland har haft rätten att fiska efter lax och andra fiskar lika länge som i Sverige. Historiska grundena för regalrätt i Finland och i Sverige är samma men vi lever inte i feodalsamhälle. Det är hög tid att rätta till de oegentligheter som gjordes 1917-1927 då Torneälven togs för flottning. Alla gränsälvsförebyggelsena har grundats på den första gränsälvsöverenskommelsen 1927 där utgångspunkt var att laxfiske i hela Torneälven hörde till staterna Finland och Sverige fastän så var det inte. Den första gränsälvsöverenskommelse slöts för att "rädda" skogsindustri om stora skadestånd för strandägarna. (Art. IV) Där hade man mycket att rätta till. Numera finns det ingen skäl att härja strandägarna så vi önskar att omständigheterna berättigas snabbast möjligt av bägge staterna så att en lång och dyr rad av rättegångar undvikas.

Självfallet väntar vi att sakerna har tillrättats innanför fiskesäsong i sommar. Vi följer utvecklingen med stor uppmärksamhet. Vänligen ange oss tidsplan för eder berättigande av de lagstridiga omständigheter i Tornedalen så att alla de som idag befinner sig med ofördelade andelar får sina pengar.

Pello den 6 mars 2016

Heikki Jolma
ordförande, Väylän viehelupa-alue, Y/FO-nr 2549362-2

Samtidigt informerade:

Suomen tasavallan presidentti Sauli Niinistö presidentti@tpk.fi

Margot Wallström margot.wallstrom@regeringskansliet.se

Timo Soini timo.soini@formin.fi

Morgan Johansson morgan.johansson@regeringskansliet.se

Jari Lindström jari.lindstrom@om.fi

Lars Lindström justitieombudsmannen@jo.se

Åsa Romson asa.romson@regeringskansliet.se

Kimmo Tiilikainen kimmo.tiilikainen@mmm.fi

Datum
2016-07-04

Handläggare

Avdelningen för fiskförvaltning/Enheten för fiskereglering

Håkan Carlstrand

hakan.carlstrand@havochvatten.se

Dnr

923-2016

Direkt

+46(0)10-6986240

Mottagare

Heikki Jolma

Jolmantie 22

95700 Pello

Finland

Svar på skrivelse från fiskerättighetsinnehavare i Finska delen av Torne älv, fiskelagen i Juoksenki, Niemi-Saloniemi, Turtola, Pello, Lempeä, Kiuruniemi samt delägarlag i Väylänpää.

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) återkommer med anledning av en skrivelse från föreningen Väylän viehelupa-alue. Föreningen framför bland annat att det *Avtal om försäljning av gemensamma fisketillstånd (Gemensamma tillstånd) för Torne-Muonio-Könkämäälvi* som HaV har ingått med Närings-, trafik-, och miljöcentralen i Lappland och vattenområdenas ägare och övriga fiskerättsinnehavare, inte ”hör i bokstav och anda till gränsälvsoverenskommelsen”. Föreningen uppger att de sedan år 2012 valt att inte vara parter i detta avtal och har grundat ett gemensamt fisketillståndsområde Väylän viehelupa-alue.

HaV konstaterar att *Fiskestadgan för Torneälvens fiskeområde* (fiskestadgan) utgör en integrerad del av lag (2010:897)^{om} gränsälvsoverenskommelse mellan Sverige och Finland. Av dess 17 § framgår bland annat att myndigheterna (Närings-, trafik-, och miljöcentralen i Lappland och HaV) får ingå avtal om gemensamt fisketillstånd med övriga fiskerättsinnehavare i älven och överenskomma om bestämmelser som rör försäljning av fisketillstånd och redovisning av intäkter.

Genom avtalet mellan de två nämnda myndigheterna och övriga fiskerättsinnehavare har det överenskommits, i enlighet med 17 § fiskestadgan, hur försäljningen av fisketillstånd organiseras inom det geografiska området där gränsöverenskommelsen mellan Sverige och Finland tillämpas. I punkten 101 i avtalet anges hur fördelningen av tillståndsförsäljningsintäkter mellan berörda myndigheter och fiskerättsinnehavare som ingår som parter i avtalet ska göras.

Av 19 § tredje-sjätte styckena fiskelagen (1993:787) framgår att regeringen får meddela föreskrifter som avviker från särskilda bestämmelser i fiskestadgan. HaV är bemyndigade i enlighet med 2 a kap. 12 § förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen att i samarbete med behörig finsk förvaltningsmyndighet ingå avtal om

gemensamt fisketillstånd med övriga fiskerättshavare i Torneälvens fiskeområde och att komma överens om de bestämmelser som ska gälla för försäljning av fisketillstånd och redovisningen av intäkter från försäljningen samt övervaka den försäljning som utförs av privata intressen. HaV har därmed ingått avtalet på det sätt som föreskrivs.

I beredningen av detta svar har även deltagit verksjuristen Märta

Med vänlig hälsning

Inger Danigren
Enhetschef

Håkan Carlstrand
Utredare

Zetterberg.

Kopia till:

Näringsdepartementet

Miljö- och energidepartementet

Länsstyrelsen i Norrbotten

Finska Jord- och Skogsbruksministeriet

Finska Närings-, Trafik och Miljöcentralen i Lappland

Päivämäärä

26.11.1996

Dnro

4863/706/96

Tornion nimismiespiiri
Vanhempi konstaapeli Pekka Pyykönen
Vanhempi rikoskonstaapeli Lassi Yliniva
PL 77
95401 TORNIO

Viite

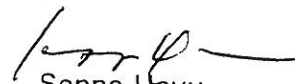
Asia

Lausuntopyyntö kalastuksenhoitomaksun suorittamisvelvollisuudesta Tornionjoella kalastettaessa lohta ja taimenta

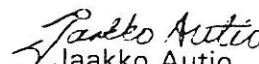
Kalastuslain (286/1982) 116 §:n mukaan kalastuslain säännökset ovat voimassa myös valtakunnan rajalla olevissa vesistöissä, jollei vieraan valtion kanssa tehdyn sopimuksen perusteella ole muuta säädetty. Kalastusta Tornionjoella sääntelee Suomen ja Ruotsin välinen rajajokisopimus. Yksityiskohtaiset kalastussäännökset sisältyvät sopimuksen liitteenä olevaan Tornionjoen kalastussääntöön. Kalastussäännön ulkopuolelle jääviä kalastusasioita koskevat Suomen ja Ruotsin omat kalastussäännökset. Tornionjoen kalastussääntö ei sisällä mitään mainintaa valtion kalastuksenhoitomaksusta, joten kummankin maan omat kalastussäännökset ovat voimassa tältä osin. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että kalastuslain 88 §:ssä säädetty valtion kalastuksenhoitomaksun suorittamisvelvollisuus poikkeuksineen koskee jokaista Suomen vesialueella kalastavaa myös Tornionjoella. Lupatyypillä ei ole maa- ja metsätalousministeriön kannan mukaan merkitystä kalastuksenhoitomaksun suorittamisvelvollisuutta arvioitaessa.

Tornionjoen lohen ja taimenen kalastusoikeus on regaalioikeuden perusteella Suomen ja Ruotsin valtioiden omistamaa. Tästä kalastuksesta päättää suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio, joka tällä hetkellä myy Tornionjoelle lohen ja taimenen kalastukseen oikeuttavaa "lohikorttia". Lohen ja taimenen kalastaja ei tarvitse näiden lajien pyynnissä kalastuskuntien erikseen myymiä lupia. Jos "lohikortin" perusteella kalastava henkilö saa saaliiksi esimerkiksi harjuksen, on hänen laskettava kala välittömästi takaisin veteen. Muutoin henkilö syyllistyy luvattomaan pyyntiin.

Osastopäällikkö

Seppo Havu

Ylitarkastaja

Jaakko Autio

Postiosoite

PL 232
00171 HELSINKI

Käyntiosoite

Kluuvikatu 4 A
00100 HELSINKI

Puhelin

Vaihde (09) 160 1

Telekopio

(09) 160 4285

KALASTUSLAIN PYKÄLÄ VALTION YKSITYISISTÄ KALASTUKSISTA

Lainpykälän kehittyminen kalastuslakiuudistuksissa

KALASTUSLAKI 503/1951

5 §

Valtion yksityiset kalastukset pysytetään valtiolla, missä ne vanhastaan ovat olleet ja edelleen ovat sen hallussa.

KALASTUSLAKI 16.4.1982/286

12 § (19.12.1997/1212)

Valtion yksityiset kalastukset pysytetään valtiolla siellä, missä ne vanhastaan ovat olleet ja edelleen ovat hallinnassa. *Tarkempia säännöksiä niiden käytöstä samoin kuin valtiolle kuuluvan kalastusoikeuden käyttämisestä ja kalastuksen harjoittamisesta valtion omistamilla vesialueilla annetaan asetuksella, jolloin ammattikalastajien ja paikallisen väestön etu on ensi sijassa otettava huomioon.*

Enontekiön, Inarin tai Utsjoen kunnassa vakinaisesti asuvilla, jotka harjoittavat ammattikalastusta, kotitarvekalastusta tai luontaiselinkeinoja, on kuitenkin oikeus saada korvauksetta lupa kalastuksen harjoittamiseen mainituissa kunnissa sijaitsevilla valtiolle kuuluvilla vesialueilla.

Mitä 8 §:n 1 momentissa säädetään, sovelletaan kuitenkin myös valtion omistamilla vesialueilla.

KALASTUSLAKI 379/2015

9 § Valtion yksityiset kalastukset

Valtion yksityiset kalastukset pysytetään valtiolla siellä, missä ne vanhastaan ovat olleet ja edelleen ovat valtion hallinnassa. *Valtion yksityisten kalastusten käyttämisestä päättää Metsähallitus.*

Tarkempia säännöksiä valtion yksityisten kalastusten käytöstä voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella, jolloin on ensi sijassa otettava huomioon 88 §:n 1 momentissa tarkoitettuun ryhmään I kuuluvien kaupallisten kalastajien edut.

88 § Kaupallisten kalastajien ryhmät

Kaupalliset kalastajat jaetaan ryhmiin I ja II.

Ryhmään I kuuluvat:

1) luonnolliset henkilöt tai yhteisöt, joiden itse pyytämän kalan tai siitä jalostettujen kalastustuotteiden myynnistä kolmen viimeksi kuluneen tilikauden aikana kertyneen liikevaihdon keskiarvo ylittää arvonlisäverolain (1501/1993) 3 §:n 1 momentissa säädetyn määrän; sekä

2) luonnolliset henkilöt tai yhteisöt, jotka ovat ryhtyneet tai ryhtyvät rekisteröitymisvuonna tai tätä edeltävänä vuotena harjoittamaan kaupallista kalastusta ja esittävät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymän suunnitelman siitä, miten kalan tai siitä jalostettujen kalastustuotteiden myynnistä kertyvä liikevaihto ylittää arvonlisäverolain 3 §:n 1 momentissa säädetyn määrän viimeistään kolmantena tilikautena rekisteröitymisestä.

1734 v:n LAKI - RAKENNUSKAARI. 18 LUKU

Kruunun yksityisistä kalastuksista ja yleisestä kalastuksesta.

LAKIKIRJA 1936

Suomen tasavallassa voimassa olevat osat 1734 vuoden Ruotsin valtakunnan lakia sekä liitteenä ennen elokuun 1 päivää 1935 julkaistuja lakeja ja asetuksia.

Rk sivu 124

Painettu Helsingissä Suomen Kirjallisuuden Seuran Kirjapainossa 1936

Laissa 23 p. Heinäk. 1902 on [K. Maj. Suomenmaan Valtiosäätyjen] esityksestä säätänyt, että tämä luku on kuuluva näin:

1 §. Kruunun yksityiset kalastukset meressä, kymeissä, virroissa, joissa ja järvisä pysytetään kruunulla missä ne vanhastaan ovat olleet ja edelleen ovat sen hallussa.

2 §. Isolla järvenselällä kylänrajan ulkopuolella olkoon kukin siihen ulottuvan kunnan asujain oikeutettu harjoittamaan onkimista ja kaikkinaista muuta koukkukalastusta; ja olkoon kuntain päätettävissä, saavatko asujamet ja missä määrin siellä harjoittaa muuta kalastusta.

3 §. Jokaisella maan asujamella olkoon valta harjoittaa kaikellaista kalastusta meressä kylänrajan ulkopuolella, ei kuitenkaan kymmenen kilometrin alalla lohipitoisen kymin tahi joen suulla lukien suusta ulospäin sekä kummallekin puolelle. Samallaista oikeutta kalastamiseen saatakoon myös käyttää semmoisilla merenrannoilla ja meren luotojen ja saarien luona, jotka kuuluvat kruunulle eivätkä ole minkään tilan omia eikä erityisillä ehdoilla kenenkään hallussa, paitsi mikäli visiin kalastuspaikkaan nähden on tehty tahi vastedes tehdään poikkeus.

4 §. Ulkosaaristossa ja merenrinteessä olkoon onkiminen ja kaikkinaisen muu koukkukalastus syvässä vedessä jokaiselle sallittu.

5 §. Kalastuksenharjoittajilla olkoon oikeus 3 §:ssä mainituilla kruunun rannoilla, luodoilla ja saarilla maksutta saada, mikäli riittää, maata käytettäväksensä kalastamiseen tarvittavain asuinhuoneitten, aittain ja valmistushuoneitten rakentamista varten. [Kuvernööri] osottakoon sitä varten tarpeelliset alat.

6 §. Mitä tässä edellä ja 17 luvussa on säädetty sovellettakoon sellaiseen kymin tahi jokeen, joka on rajana toista maata vastaan, sekä sen lisäjokiin ja sen suun ulkopuolella olevaan mereen ainoastaan mikäli ei toisin ole määrätty tahi vastedes määrätään.

Kts. L. eräiden Suomen Tasavallan ja Ruotsin Kuningaskunnan välisen, yhteisen lohenkalastuksen järjestämistä Tornion- ja Muonionjoissa koskevan sopimuksen sekä Tornionjoen kalastusalueen kalastussäännön säännösten hyväksymisestä 31 p. Jouluk. 1927, A. sanotun sopimuksen sekä Tornionjoen kalastusalueen kalastussäännön voimaansaattamisesta, samalta päivältä, ynnä siihen liittyvää sopimusta 10 p. Toukok. 1927 sekä Tornionjoen kalastusalueen kalastussääntöä, kumpikin selityskirjoineen. A. sanotun kalastusalueen kaistussäännön 2 ja 7 §:n muuttamista tarkoittavan Suomen ja Ruotsin välisen selityskirjan voimaansaattamisesta 10 p. Maalisk. 1933 ja A. edellä mainitun 10 p. Toukok. 1927 tehdyn sopimuksen XI art. muuttamista tarkoittavan selityskirjan voimaansaattamisesta 21 p. Huhtik. 1933.

Kongl. Maj:ts

Nådige

Allmånne

Stadga

och

Ordning,

för

Rikets Hafs- och Skär-Ström- och Insiö Riste.

Gifwen Stockholm i Råd- och Kammaren then 14 Novembr.
1766.

Cum Gratia & Privilegio S:æ R:æ Maj:tis.

Tryckt uti Kongl. Tryckeriet.

S ADOLPH FRIEDRICH med GUDS
Nåde, Sveriges, Göthes och Wendes
Konung, ic. ic. ic. Urfvinge til Norrige
samt Hertig til Schleswig Holstein ic. ic. Gidre wilt
terligt, at som Wi af inkomne berättelser med misnöje för-
nummit, thet en så nyttig och betydlig Handels och Nærings
Gren, som Rikets Fiskerier märkeligen dro, skola miswärdas
på flere ställen och emot förra tider märkeligen aftaga: Si
hafwe Wi, uppå Rikets Ständers underdånige tillsyrkan,
til Fiskeriernes förbättring och förkofran, i Nader funnit godt,
at therem utfärda följande Stadga och förordnande, som öf-
wer hela Wårt Rike til allmän efterlesnad lända skal.

I. CAP.

Om thet, som i gemen wid Fiskerierne i aft tagas skal.

§. 1.

Alla Rikets Inwånare, af hwad Stånd och wilsfor the
wara måge, som Fiskerier idka, skola njuta Kongl. Maj:ts nå-
dige nådn och förswar, och alla i gemen, samt hwar och en i
sinnet, wid thetas Lagligen undfångne så enskilt som skatt-
lagde Fiske-watten bibehållne warda, med rättighet, at them
obehindrade nyttja, på thet sätt, som bäst til Rikets och thetas
fordel, nu och i framtiden lända kan.

§. 2.

Inwånare i Städer och på Landet, utan åtskillnad i hwad
ort thet wara må, åga then rättighet, at antingen inuti Sjö-
Städerna eller wid Stränderne och Fiske-lågen på Landet, alt
som thet en hwar beqwämligast falla kan, til husbehof, enskilt
eller och i Interessentsskap, uphandla eller sig tilbyta och hemfö-
ra färsk, blodsaltade eller helt och hållit färdige beredde Fi-
ske-waror, af alla slag, utan någons hinder och intrång. Wa-
randes them äfwen tillåtit, at til eget behof Fiske-waror sels-
me handtera, salta och inpacka, på hwad sätt och i hwad läril
thet lågligast för them se kan.

Then

Then åter, som sielf fiskar eller fårst Fiske af andra till insaltning upköper, och till god Köpmanna wara bereder, äge så länge Fiske waran är i thes hand, at then fritt föruttra, i Städerne uplägga, eller inåt Landet försända; Dock med thet förbehåld, at som säkerheten om goda warors betommande fördrar, at noga och ordentelig tillsyn wid Salterierne hålles; Alltså åligger alla them, som thenne Naring idka, at å sielfwa stället besörja, thet Fiske-warorne till fullkomlig godhet saltas och inpackas, så at the med trygghet och såsom en god Köpmanna wara å andra orter kunna föruttras.

§. 3.

Uti Handel med färsta Fiske-waror, bör efter Kongl. Föreskrifningen om Mått, Mål och Wigt, af then 29 Maji 1739, samt Förklaringen therepå af then 30 November 1756, brukas Krönt och Justerad Mätare-tunna af 18 Kannors rum. Then med annat Mått säljer the Fiske-waror, som måtte blifwa, pligte Tio Daler Silfvermynt.

§. 4.

Till Fiske-warors insaltning, som till Saku årnas, böra endast brukas hel, half, fiernedels, åttandedels och sextonedels Tunnor, med stadiga Kryss och Stafrar, samt tillräckelige och goda band försedde, som alla af Tunnmätare eller Hamnfogdar i orten, skola Krönas och mätas, innan Fiske-waror till saku thereuti insaltas, och thet wid warans förlust.

En hel Tunna för saltat Fiske-waror bör innehålla emellan thes bottnar 48 Svenska Kannor, och the mindre therefter noga lämpas, som böra göras af Ek, Bok eller Gran, men ej af Furu eller Tall, såsom till Fiske-warors insaltning mindre tjenlige, och therefore wid Twå Dal. Silfvermynts wite för hwarje sådan Tunna förbitudas; Dock the orter undantagne, hwarest icke tillräckelig tillgång å Gran-kärl gifwes.

Ett Transfat skal hålla 60 kannor; ett Östron tråd 16 kannor, och ett Hummer-tråd 24 kannor.

Then Tunnmätare eller Hamnfogde, som med thes af wederbörande gillade Märke, fröner undermålige Fiske-kärl,

pligte för wårdslöshet Tiugu Dal. Silf-mynt och sylle skadan;
Eker thet af uppsåt, straffes efter 8. Cap. 3. §. Hand. Balk.

Färsta, salta, rösta och torra Fiske-waror så och efter
twigt försäljas, allenast thet sker med fullgoda kröta Wigter
eller Betemare, i annat fall wære wårhan til angifwaren för-
wårtað.

Torr Fisk kan, jemwål stycketal försäljas, eller uti wåla,
bestående af Tio Fiskar, eller wahl af åttatio stycken, som
förr wanligt warit.

§. 5.

Alla Fiske-waror skola läggas i goda och tåta Käril, wål
saltas och stötas samt med laka förses och wål fullpackas.
Dock undantages Cabeljau, Torst, Långor och Gråsidor, som
utan laka uti tåta Tunnor insaltas.

Sålier någon en skåmd Fiske-wara för god, eller swike-
ligen themed handlar, hafwe förwårkat waran, och pligte
20 Dal. Silf-mynt, samt ersätte Köparens skada och kostnad.
Dager Köpare wære emot, utan at låta henne besigtiga och
packa, wære Säljaren så utan ansvar.

§. 6.

Wid 10. Dal. Silf-mynts werte, skal så Fisk antingen
uti gamla brukbara eller nya Käril af Bot, El eller Gran
inläggas, ompackas eller försäljas, noga i akt tagas, at å bå-
da ändar af Tunnan, bottnarne lodrätt emot hwarandra, i
afseende på säten eller wårterne af trädet, blifwa insatte, och
sprundet hwarigenom Lakan inlåtes, så båradt, at när then
sidan af Kärillet ligger öfwerst, säten af bottnarne stå rätt upp
och ned, på thet sådane Tunnor med trygghet kunna i Far-
tyg inlastas, utan at någonthera botten af swår tryckning gif-
wer sig ut eller blifwer otät.

§. 7.

På all torr Fisk, innan then försäljes, böra hufvuden af-
tagas och likaledes ryggbenen af Fiskar om en alns längd och
therutöfwer; Men på Långor och Torst, ifrån hufvudet til
Fiske-bårren. Then håremot bryter hafwe förwårkat waran.

Lag

Lag samma ware om ryggbenen qwarlemnas på rött Fisk;
Böckling och thyllike smärre Fiske sorter dock undantagne.

§. 8.

Skälar, Uttrar och andre Skade-djur i Sjönn, såsom fiske-
öddande, så Landras grund och watten, när the anträffas, fångas
och skjutas, undantagandes, å thesas lägenheter, som för rät-
tigheten til thyllike fångden särskilt statlagde äro.

§. 9.

Till the Fiske-lekars fredande, som intet buller sola, war-
der under then tid the pågå, i synnerhet då Sillen wid Stran-
derne begynner wisa sig, och in til thess fångsten uphörer, samt
å then ort, hwarest Fiskare då märkeligen sysslosatte äro, all-
skjutande förbudit wid Rio Dal. Silf-mynts wite utur Hand-
Gewär, och Tuhundrade Dal. dito mynt, af Canon, för hwar-
je skott, jemte Bergsprängning, wid lika wite; Nöds-kott el-
ler skott efter Löss, härunder ej begrepet.

§. 10.

All skjuta eller fånga Sjö- eller Flytt-fogel, som til mat
eller fjäder-tågt tjena, blifwer icke til någon wiss tid inskränkt.
Dock ware äggs borttagande ifrån all slags Sjö-fogel, the-
sas små Ungars utöddande och Honornes ofredande under lig-
ge-tiden, åm widare förbudit, likmätigt Kongl. Maj:ts Nåd-
ige Kundgörelse af then 28 September 1762. Likaledes ware
Swanor alla årstider friblöste på the Kronans enskildte Par-
ter, tjer the för Kongl. Maj:ts och Hofrets jagt tjena, samt
ther särskilde Privilegier eller rättigheter sådant stadga, och straff
för thesas föllande efter ortens beskaffenhet utsläsat är; Wren
på alle the öfrige och längre aflägsne orter måge the, lika som
all annan Strand- och flytt-fogel, sakloft fångas eller skjutas.

§. 11.

Wid Femtio Dal. Silf-mynts wite förbindes alla Gärtna
at segla öfwer Not, och wid Rio Dal. samma mynt, öfwer ut-
lagt Nät, jemte Skadans ersättning, för hwilket Lottar om
the tilståndes äro, böra stå i ansvar; Händer sådant utom eget
förwällande, i nödfall, eller af ofunnoghet, ware ifrån thet wite
thenne §. innehåller fri. I öfrigit skal thet åligga Fiskare at

Hafwa wanlige Wettar och fintsån på theas Fiske-redskap, samt ej långt utkasta Not eller Nät i trångt Farnwattn : Se- gelleder och the wanlige Ankarfållen härifrån dock undantagne.

§. 12.

Bodar och beredningshus för then Fisk, som innom eller utom Skärgården fångas, Byggnings platser för Fiske Fartyg, Kiäril och redskap, samt Wåningshus för folk och arbetare, som til Hafs Fiske brukas, med hiwad thertil hörer, åga alle Swenske undersåtare rättighet å allmänna Platser, och sådane Krono lågenheter, som uti 2. Capit. 1. §. förmålt står, at fritt anlägga, så thet utan andras hinder och wårkeliga intrång se kan.

Skulle twist om nyttjo-rätt til slike Krono lågenheter uppas, åligger thet Konungens Befallningshafwande, at efter förordnad besigtning, thes Utslag thesöfwer, utan minsta uppehåll meddela.

Wil någon Corp med upodling til Jordbruk å bopliska Lågenheter upställa, eller andra förmöner af Stog och Mark jemte Fisket nyttja, och så för Fisket några besynnerliga fördelar Kronan tillfänta kunde, åge Konungens Befallningshafwande at sådant pröfwa, och thewid Kronans rätt til thes Inkomster lagligen bewaka.

§. 13.

På allmänne Platser, eller igenom öfwerenskommelse med Jordägare, tillåtes ingen inkränta större Tomter och Lågenheter, än för thes Fiske eller Salteri, inrättning tarswas, ej eller at försvara mera af the redan förwärswade, än til thes handtering wårkeligen kan pröfwas nödigt, på thet flere af tilfållet sig kunna gagna.

§. 14.

Wil man Fiskerie i Bolag lägga, så skal enligt Handels Balk. XV. Cap. afhandling therom skrifteliga se, och alle the wilkor tydeliga nämnas, som betingade warda: Sådane Bolag böra gemensamt och för alla delägares räkning drifwas, så länge och med the wilkor, som wid inrättningen Bolagsmännen emellan öfwerenskommit är; Dock blifwer ingen förment,

ment, at sälja sin andel i Bolaget, til then sådant åstundar, och med ägaren therom åsamias kan, sedan sådane Lotter först blifwit Bolaget hembudne, och the therföre mågra betala hwar en annan redeligen bjuder.

The medel och waror, som uti Fiskerie och Salterie Bolag, såsom wid alla tillfällen lika ansedde, instuckne blifwa, warda och härigenom frifallade för beslag och qwarstad; dock i så måtto, at så Borgenår söter then Gäldenår, som uti Fiskerie Bolag är belågare, böra the öfrige af Bolaget icke mågra Konungens Befallningshafwande och wederbörande Domare, nödig uplysning om Gäldenårens andel i Bolaget, hwilken och Borgenåren ej med annan rätt och wilkor får tiltråda, än Gäldenåren then innehåst, och således ingen utbrötning therföre söla, eller Bolaget rubba, utan the öfrige Bolagsmännens gemensamma samtycke.

§. 15.

På thet Sill, som nu mera i Riket en öm nog wara, må hållas arbetare och then fattige tilhanda för thet billigaste pris sig gjöra låter, så the ej förmå hela Kåril sig theraf förskaffa; så skal thet åligga Magistraterna i Ståderne, at hwarje flernodels år uprätta Taxa, hwarefter Högare styckets Sil-len utfälja böra, lämpad efter inköps priset och en skäligh för-tjenst för minuterungen. Then emot sådan Taxa handlar, böte hwarje gång Tiugu Dal. Silf:mt, angifwarens ensat.

§. 16.

Emedan thet nästan alla år befinnes stor brist på nödigt Salt uti the ifrån Ståderne vida aflågsne Lands orter i Fin-land, Savolax, Öster- och Wästerbottin samt Wäster-Norr-land, hwarigenom then Insiö Giff, som fångas, hwarken rätt saltad eller wårdad blifwer; så warder thet hädanefter tillåtit för the Landets Inwånare, som råd och tillfälle thertil hafwa, at aflåta Salt åt andra, så aflågsenheten ifrån närmaste Stad går öfwer Tio mil.

2. C A P.

Om Salt- och Fiske.

§. 1.

Allt Fiske i öfna hafvet, vid Krono- Skär, Stränder och Holmar, som egentligen til något Hemman icke höra, eller under särskildte villkor innehafvas, äge hvarje Rikets undersäte frihet at idka, och sig til fördel använda.

§. 2.

Vi wile härigenom jemwäl i Måder hafwa försäkrat, at Utsjö- Fiskerie idkarnes folk och arbetare blifwa frifallade ifrån Wärfning och präfnithg, så i Freds- som i Krigstider; Lifaledes befrias theas Farttg ifrån Kröning eller beslag för Kronans behof och räkning, under the tider, samma wid Fiskerierne eller til Fiskewarors affättning behöfwes och nyttias, utan i högsta nödfall; blifwandes och, alla Fiskerie- idkare i gemen, för Utskrifningar, Inquarteringar, Gårdar, Skjutning, och flere dylike besvär frifallade, så wida the icke bebo Skattlagde Hemman eller Borgarliga Måringar idka, så the, som andre Hemmansbrukare eller Borgare anses böra.

För Mantals penningar, Personelle Utskylder och Allmänna Bewillningar, kunna the dock til förekommande af underslef, hädanefter icke frifännas; Afwen som Fiskerie idkare ej måge skyddas Begofolk, som ej med Måringen hafwa at syfla.

§. 3.

The Swenske undersätare, som utur Riket redan afwilit, på Främmande orter sig nedsatt och icke begått så groft brott, som med lif och åra bordt umgälla, straffet för rymmandet theunder icke begripit, såsom ifrån hwilket the härmedelst warda befriade, blifwa ifrån thenna dag i Måder tillätne, at uti Riket ostraffade och frie så inkomma, så wida the uti Rikets öftrre Skårgårdar sig nedsättja wilja, och wärfeligit Hafs- Fiske idka, eller sig thertil bruka låta, och sedan the wist säkra prof af theas förre lefwernes förbättring, komma alla öfrige Medborgelige rättigheter at åtnjuta.

Then

1

Then sökande till sidsinånnde Kongl. Råd, bör af Fiske-lä-
get, eller Församlingen, thet han til Fiskes idtande sig ned-
satt, förskaffa påliteligt vittnesbörd om thes förbättrade och
ostraffbara upförande, samt sitt och idoghet wid Fisket; Smil-
ket Kongl. Maj:ts Befallningshafwande pröfwar och honom
sedan allmän säkerhet uppå Kongl. Maj:ts wägnar meddelar,
om han sig thetill gjordt förtient.

Thet skal thesfore åligga Kongl. Maj:ts och Rikens Com-
merce Collegium, at foga anstalt, thet thenne nödige försä-
kran uppå utrikes orter kan blifwa kunnig, samt Befallnings-
hafwande i orten, at wid Riksdags Relationerne införa anta-
let på the Personer, som i anledning häraf uti Riket åter-
komma.

§. 4.

Then Salt-sid Fiskes idtare, som self icke Et eller an-
nan tjenlig Skog åger, får emot skäligt betalning, til Fiske-
Båtar och Kåril, å Krono-skogar och Allmåningar, när the
sådant utan kånbar stada tåla kunna, af Kongl. Maj:ts Be-
fallningshafwande, så långt thet utan saknad för nödigare
behof sig gjöra låter, med utspningar understödjäs.

Skulle någon fördrifta sig, at utskippa eller til annat be-
hof använda thet wirke, som til Fiskeriernes tarfwor erhålles,
böte dubbelt, emot hwad Lag om olofligt Skogshygge stadgar,
jemte warans förlust, och ware vidare betagen all rättighet,
at på thetta sätt af Krono-skogar underbjelas.

Then Ambetsman, som sådant missbrut befrämjar eller
nedtyftar, så han å Ambetes wägnar therå åger fåra, misse
Ambete sitt.

§. 5.

Fiske Fartyg njute rätt, at til alla Hamnar, Salterier,
Fiske-lågen, Står- och Krono-lågenheter fritt in- och utlöpa.

Opna Båtar, så the inlöpa til Städer eller sådane Ham-
nar, thet Tull-kamrar finnas, med Fiskewaror eller redskap
och tilbehör til Fiskerierne, skola i stöd af 44. §. uti Kongl.
Maj:ts Nådige Resolution öfwer Städernes allmänna Besvär
wid

wid 1748 års Riksdag, och 8. Cap. 6. §. uti 1756 års Reglemente för Tull-Kamrarne i Riket, utan minsta uppehåll, och äfwen utan penningar eller annan wedergällning, behörige förpackningar meddelas, wid Tio Dal. Silf:mynts wite, för then Tull-Beijent, som sådant wågrar eller håremot sig förser.

§. 6.

Som til twisters undwikande och wederbörandes efter rättelse nödigt pröfwes, at något wist stadgas om rätta förståndet af iordågande rätten wid Hafs-fisket; Så warder härigenom i Nådets förordnad, at Salt-sjö-fisket innom Skärs, bör, för theas enskulte Ägendom anses, som Strand och Holmar theom fring åga; Men wid öyna Hafs-Stranden, eller the ingen Skärgård är, såsom och utom Skären, får Jord- och Strand-ägaren ej sträcka sin enskilda rättighet til Fiske och watten widare, än thes Landgrund råcker, som wid Stranden ligger och theisfrån utlöper; Dock the Konungs eller Allmännings Fiskerie af Ålder, innom Skärs marit eller någor med urminnes häfd, Skattläggning, Dombref eller andra oskriflige stål kan wisa enskilt rätt til Fiske omkring Klippor, Blindfår eller å Grund utomfårs och i Hafwet, bör thet och bådanetter thewid förblifwa, såsom och med the Fiske, hwilka lyda under Stådernes donerade Jord.

§. 7.

Uti the Skärgårdar, som Fiskare oflandrat och efter gammal wana ömsom fiskat, wid hwar andras land, och folgd Salt-sjö-fisken efter thes dref, förblifwer thet och efter förre wanligheten; Börandes i synnerhet inga Swenska undersåtare fångas ifrån nyttjandet af thet yppade ymnoga Sill-fisken i Nordsjön, wid hvars Strander thet wara må.

Samma lag ware och för Sill-fiske i Östersjön, hwarest någon ömnoghet theas sig wisa kan.

§. 8.

Enligt Kongl. Maj:ts Nådige Bref af then 17 Augusti 1688. och Resolution på Allmogens allmänna Besvär wid 1731 års Riksdag §. 57, som grundar sig på Riks Föreståndaren

Daren Sten Sture Ehen äldres försättning, warder än widare tillåtit för the uti Finland boende Inwånare, såsom en ifrån äldre tider af them nyttjad rättighet, at, ther sådant wanligt varit, få oqwalde wid öppna Hafs- Skogs- Bergs- och Sten- strander, utan Lands- Rotts betalande idka med Jordägare gemensamt Strömmings Fiske, sedan Jord- och Strand-ägare under Fiske-tiden whittit sine twenne fridagar, nemligen Måndagen och Onsdagen, at draga thet första Notwarpet; Swar ifrån undantagas dock sådane Strander, hwarest Odal Ufer och Äng möta, eller ther sådane Lågenheter upodlade blifwa. Efta rättighet, som Finland i thenne G. är förund, åga och the som sista efter Strömming i Öster- och Wästerbottn, Wäster- Norrland och Gefleborgs-Län.

§. 9.

Skulle någon wilja uprensa nya Notwarp til dref-fiskens fångande å annars Grund, bår thet icke hindras, eller then sådan kostnad gör, ifrå deltagande i fisket thestades utestängas; Strand-ägaren, eller thet efter, then sitt Fiske til samma nya Notwarp närmast åger, förmöns-rätten til uprensningen likwål förbehållen, när han thet wärfeligen förrättar, dock så at Jordägaren dymedelst ingen synnerlig skada i thet wanlige Fiske eller å thet Land tilfogas må.

§. 10.

Fiske med all slags frok och ref å djup innom yttra Skär-gården och uti Hafs-bandet, warder ingen betagit, at opåtalt nyttja; Dock så, at Notdrägt ej thet hindrad blifwer, medelst Pålars eller Stakars qwarlemnande; I annat fall pligte then brottslige En Dal. Silf-mynt för hwarje sådan o-uptagen Påla eller staka.

§. 11.

Utom the omständigheter ofwansående 7, 8, 9. och 10. §. §. innefatta, fördrisfe sig ingen, emot Jordägarens wilja, wid thet straff allmänna Lagen utstakar, at å annars Grund inträtta Byggnader, med flere anstalter för Fiske, ej eller at nyttja enstiltas Fiske-wattn; Ehen sådan rättighet sig för-

vårswa wil, äligger, at therom med råtter Jordägare eller Boställsinnehafware sig förena, och gälle hwad på sådant sätt frivilligt afhandlat blifwer, så länge Fiske eller Saltning å the uplåtna Lågenheter emot betingad afgift underhållas.

§. 12.

En eller annan delägare af samfalte Fiske Lågenheter uti Skären eller Hafskanten må icke tillåta andra at therstädes Fiska, eller Fiskerie = inrättningar göra, utan the fläste Jord- eller Strandägares samtycke.

§. 13.

Som medelst sina Rotar och Skjötar små Fisk uti Hafs- Wikar och Inskär oförstigt medtages, så äligga Fiske-lag eller Strandägare, at sig in för Domstolen förena, på hwad sätt then tilwårande små Fisken såkrast sparas och tilwåra kan, samt huru Fiskelekarne måtteligen måge brukas; Och gälle hwad the fläste i the fall pröfwa, hwilket af Domaren til efterlesnad fastställas bör, samt dermed så förfaras, som uti 15. §. 3. Capit. om Inskj - Fisket finnes förordnat, af hwad til Salt-sjön lämpeligit wara kan.

§. 14.

Ther Strömmar och År uti Hafwet utfalla, får Kungs- Ådran icke stängas utan för Ålmunnet; eller i Sund, til hinder för Hafs-fiskens fria uppgång i friska watten, ej eller Bragder ther utan före så sättas, at djuposte Ådran tillsluten blifwer, wid dubbel bot emot hwad i 17. Capit. 4. §. Byggn. Balk. stadgas; Then sådan åwårkan gjordt, tage then genast up, eller gjøre thet Årono-Bettent på then brottsliges bekoftnad. Sker thet annan gång bôte dubbelt, och lágge Domaren större wite före. Ålwen böra Bettar, Pålar och Stockar, efter fullåndat samfält fiske, genast borttagas, wid Tio Dal. Silf-mynts bot, enår the ej för ständige wårt åro at anse.

§. 15.

All samling af ofotad Sill, Råt och Siäl, skal så wäl Salterier innehafware, som the hwilka Sill uti Hamnar på Fär.

Fartygen insalta, wid Stthundrade Dal. Silf:mynts wite, til Transjuderierne aflåta eller på Åker afföra eller oå på Landet nedgråfwa, emedan årfarenheten bestyrkt, at Sillen skyr the ställen, ther slift affstråde i sjön nedstöras.

Wid andre mindre Fiske-ställen förfares likaledes, wid Tio Dal. Silf:mynts wite, så Transjuderie icke för hand är.

Hwad wid Fiske-lågen kommer at i åkt tagas, wil Kongl. Maj:t i Theß ytterligare Nådige Förnyade Samn-Ordning införa låta.

Och oaktadt särskilt författning til Nordsjö Fiskeriernes handhafwande kan utfärdas, bör dock thesse Stadga, i hwad lämpeligt är, theslådes åfwen til rättelse lända.

3. CAPIT.

Om Ström- och Insjö-Fisken.

§. 1.

Kongl. Maj:ts och Kronans enskildte Fisken äro och framgent förblifwa uti the stora Ålfäver, Vår, Strömmar och Insjöar, ther the af ålder warit och ännu innehafwas, antingen the för Kronans egen råkning nyttjas, Kronans Ambetsmän på Lön, wiße allmänne Wårk til understöd, eller oå til enskilda Personer på betingad tid och wilkor uplåtne blifwit, jemte alle the Fiske Lågenheter, som Kronan efter Laga Rättsegång ifrån orättmåttiga innehafware återwinna kan.

Fiskar någon utan Konungens Befallningshafwandes lof i the Fiske-wattn, som Kongl. Maj:t enskilt förbehållne äro, pligte Femtio Dal. Silf:mynt och förwårke thet han fiskat, efter 18. Cap. 1. §, Byggn. Balk.

Wid Kronans Fisken, enskiltte personer til nyttjande uplåtne, ware i slift fall Bot, som uti 4. §. här nedan före stadgas.

Äro wiße Fiskeslag i Strömmar Kronan uttryckeligen förbehållne, förblifwer thet thewid; men theföre må Kronofisken icke hindra Strandägare, at i samma wattn annat fiske nyttja.

§. 2.

Allmänna Kronofisken äro the Lågenheter wid Kro-
no All-
männingar och Parter, Solmar och Recognitions Skogar som
Kronan enskilt sig icke förbehållit.

Alla som inuom Håradet eller Soämen bygga och bo, njute
med Konungens Befallningshafwandes tilstånd, frihet at
ther fiska och Bodar uplåtta, emot then årliga afgift til Kro-
nan, som han skälig pröfwar; äro Hemman på sli-
ke Kro-
no Lågenheter belågne, njute the icke theß mindre, til theß del-
ning för sig gått, fritt fiske. Then sig wid sådane Fiske Lå-
genheter nedsätta wil, at fiske jemte upodling idka, anmäl-
sig hos Konungens Befallningshafwande, och erhålle Bygg-
nings plats, som Lågenheten medgifwer, hwärefter theß årliga
afgift lämpas, sedan frihets-åren til ånda lupit. Ifrån all-
mänt nyttjande undantagas dock the fiske-wattn, som Kronan
til enskilt uplått, emot någon afgift och tunga.

Fiskar någor utan lof och rättighet wid thesse Kro-
no Lå-
genheter, böte hwar gång Fem Dal. Silf-mönt, och miste thet
han fiskat.

§. 3.

Öfr Allmännings Fisken förklaras alle fiske-wattn, som
ligga uppå eller fästa in til Hårads, Soäme- eller By- All-
männingar.

Alla the, som til sådane Allmänningar rättighet hafwa,
äga ther lof at fiska, och måge the närmare boende ej therifrån
utestånga the siemare.

Utom the flåstes samtycke bör ingen, som icke rättighet ä-
ger, så ther annat fiske idka, än hwad om krol fisket här ne-
danföre stadgadt finnes.

Äter och Äng wid Stranden ware dock fria för intrång,
så annan Lågenhet gifwes, at komma til fiske wattnet; i an-
nat fall skal alt lidande efter Mätismanna ordon ersättas.

Then utom rätt eller lof fiskar å Allmänningar, pligte
enligt Byggn. Balk. 18. Cap, 4. §.

§. 4.

§. 4.

Alla Fiske-watten innom enskilde Frälse- Skatte- och Kro-
no- Hemmans Rå och Rör, eller innom Stådernes Donerade
Jord belågne, eller til thesas ågor hörande, nyttie Strand-
och Jord-ågar, utan andras intrång.

Then efter Dombref, Privilegier, eller annan laglig rät-
tighet fiskewatten åger, njute thet, oaktadt thet samma til
andras Land stöter.

Fiskar någor utan lof i annars enskilde fiskewatten, böte
Tre Dal. Silf-mynt; Sfer thet med Rot eller i Fiske- lek,
ligge i tweböte, och hafwe förwårkat hwad han fiskat.

Then Fiske-watten åger, får saklös taga af förbrutaren
thess Båt och Fiske-redskap, til medermåle, och behålla, til thes
han rätt för sig bjuder.

Drager någor watten och Fiske til sig, genom nya Skyr-
dars eller Stånkars graswande, utur thes förra djup, an-
nan til märckelig skada, böte Tio Dal. Silf-mynt, fölle ska-
dan, och lägge alt åter, som thet förr varit.

§. 5.

Kungs Åder skal, thet hon af ålder varit, i thet djup och
then Urn eller Åder, hwarest all slags Fisk upstiga kan, til
en tredjedel af wattenet, uti hwarie Ålf, Ström, Å eller
Sund, alla tider på året hållas öpen och fri ifrån all släng-
sel, antingen Strömmen genast löper uti Hafwet eller på nå-
gen infaller uti Jusföar eller andra Strömmar.

Likaledes underhålles hålften mindre öpning på the stäl-
len, thet af ålder bewisligen Kungs Ådra varit, så wida nå-
got Fiske öfwantföre belågne Hemmans ågor dymedelst skada
förorsakar.

Härifrån undantagas sådane Privilegerade Wattenwårer och
Fisken, som ifrån urminnes tider någon särskilt rättighet ågt;
Åfwenwål så the öfwerst mot Lappland, samt Dofsta och Norr-
sta Gräntorne belågne Fiske-ställen med så grofmaskade Lar-
nåt öfwerstångas, at annan fisk kan genomgå, dock at Farled
ej hindrad blifwer.

Alla

Alla Dammar böra förses med nödige bottn. luffor, för then upp- och nedgående fisken.

§. 6.

Nå Fiske idkaren för hvarjehanda hinder icke kan inrätta Fiske bragder å båda sidor om Kungs Ådra i Ström, Å eller Sund, åge han frihet, at til Fiske byggnad intaga then ena hälften, och then andra som Kungs Åder öppen hålla, om fisken therigenom lika beqvämt framkomma kan, och Farled ej göres osäker.

Uti små wattudrag, hwarest ofwanboende ej lida i sin rätt, eller farled ej underhållas kan, må allenast Høst och Vår Fiskens upp- och nedgång genom tjenlig öpning befrämjas.

§. 7.

Uti Ström-lägenheter, ther Wattuwärf redan inrättade äro, eller framdeles til nyttige behof inrättas kunna, bör ägaren eller thes innehafware ej hindras, ther så oundwifelt, gen tärswas, at anlägga Byggnader öfwer Kungs Ådran, dock med sådane villkor och then inrättning, at flott- eller farled utan betalning öppen hålles, när någon them behöfwer nyttja, samt at Fiskens upp- och nedgång icke igenstånges.

I mindre Wattudrag, ther något angelägit Wärf drifwes, som i sträng torka nödwändigt betarfwar alt wattnet til sin drift, tillåtes i lik händelse Ådrans igenstångande hel och hållen.

§. 8.

Eho sig fördristar wid Kronans enskilda Allmänning eller andra Fisken Kungs Åder stänga, ther hon enligt 5. §. i thetta Capitlet wara bör, pligte dubbelt af hwad Lagen i Byggn. Balk. 17. Capit. 4. §. stadgar. För mindre Ådras stängande, ware bot hälften mindre.

För then, som beträdes Kungs Ådra, eller någon här ofwannämde mindre ådra, annan gång hafwa stängt eller åtvårat, ware Böterne fördubblade, tage och then, som åtvårkan gjordt, genast stängsel och redskap up, så han therom påmint warder

warder, gör han thet ei, wårkställe thet närmaste Krono-Be-
tjent på then brotsligas kostnad, och thet wid tjenslens förlust.

§. 9.

Som upgrundningar och Sandbankar uti större och min-
dre Sund, Strömmar och Åar, men i synnerhet wid theras
utlopp ganska mycket hindra Båtsfart och Fiskens upgång utur
Hafwet och stora Sjöar, så böra alla, som i Fisket therslå-
des och ofwansföre i samma Ålf eller Ström delägande äro,
efter hvars och ens Lott och förmon theraf, sig förena, at
samsält wid lägsta watten i thet möjeligaste upgräfwä, upmü-
dra, eller på annat sätt så hielpa slike utlopp, at Strömssträ-
ken och Bankarne widare utståra kan, til beqwämlighet både
för Fiske och Båttled: Alligandes Konungens Befallnings-
hafwande, at ther sådan rensning tarfwas, om wårkställighe-
ten föranstalta.

Fördräfwar någon, eller med Sten och Grus fyller then
ädra, som til Båttled, wattenets fallande eller Fiskens upgång,
på Kronans eller Landets kostnad uprensad är, pligte Tiugu
Dal. Silf:mynt, och sätte altsammans i sitt förra stik.

§. 10.

Jord ägare ware skyldige, wid Tio Dal. Silf:mynts wite,
at tilse, thet icke något, som förorsakar dämning eller upgrund-
ning, såsom Sägspån, Stodkar, Katse, Lar eller Pategårdar,
blifwa i wattenet eller wid Ålfs-bräddarne så nära liggande,
at the med Wårflod kunna bortflyta; Smarföre åfwen Pål-
ningar och Trådwirke, med mera, som wid Fiske bragder nyt-
tjas och icke såsom ständige Wårk äro at anse, efter Fisketi-
dens slut böra af Fiske-idkare wid ofwannämde wite utur watt-
net tagas, så Rotdragter och samsälte Fisken theraf skadas:
Åfwen som alle Sägswårks ägare skola wid förlust af sin in-
rättning vara förbundne, at hålla fisker, hwaruti Sägspån
kan falla och samlas, utan at then samma må komma i wattenet.

Wid samma wite, bör hwarie Jordägare förpligtas, alla
lutande och fullfallna Tråd in wid större Ström- och Ålfs
bräddar afhugga och borttaga.

De så kallade Risssegel å Båtar och Ekstodkar, såsom od Trån, ris och bråte, som ifrån Ångarne rödjäs, vare wid lika wite förbudne at i watten kastas eller nedsänkas.

§. 11.

Utan för Strömmars, Års och Sunds utlopp i Sjöar, bör ingen hemligen eller uppenbarligen så lägga Nät och Fiske-redskap, at Fisken theigenom hindras i thes fria uppgång, i synnerhet i diupaste watten, och thet wid lika Bot, som för Kungs Ådrans slängande utsatt är.

§. 12.

Til Insiö och Ström Fiskets theslo bättre wård, älligger Befallningshafwande och Domare, hwar uti sin ort, at igenom tjenlige föreställningar förmå Strand- och delägare af samfält Fiske, thet thet sig göra låter, fiske-watten sins emellan skifta.

§. 13.

At hugga eller swedja bort sådane Skogsbackar och Lundar, som med sin skugga witterligen giordt Bråren eller annat Fiskestånd nytta, vare förbudt, wid dubbel pligt för hwar träd, stort eller litet, emot hwad Skogs-Ordnungen stadgar om förbuden Park, ehwad thet är å egne eller Bos ställe ågor.

§. 14.

Konungens Befallningshafwande i hwarje Län älligge, genom allmän Kundgörelse förmå Jord-Strand-och delägare af samfalte Fiskerier, i större och mindre Insiöar och Strömmar, at sielfwe sammantråda, öfwerlägga och sig förena om sådane Fiskefält, Redskap, Garn och Bragder, som the efter omständigheterna af hwarje fiske finna bäst och lämpeligast wara til ynglets befredande och förekommande af thes för tidiga utdöande.

Hwarje delägare äge thesutom rättighet i förenämde affigter hos wederbörande ålka sligt sammantråde, om Byamannen sådant wågra, gånge sedan samfält öfwerläggning för sig, samt komme the slätes beslut, som äro för ändamålets winnande

nande hugade, at af Dommaren skrifteligen stadfästas, och gälle til thet något bättre sätt af them kan widtagas och ytterligare fastställas.

Ehen emot sådan öfverenskommelse bryter, pligte som delägare uti föreningen utstaka.

§. 15.

På thet Lax och Orads Afvelen, som Wårtiden i April och Höstetiden i September och October Månader åter söker Strömmarne utföre til Hafwet eller stora Sjöar, icke hådan- efter må under vägen uti Åle-kistor och Gårdar, wid Qwar- nar och Laxfjsten fångas; Så skola delägare af Strömfiske i hwarje Landsort sammantråda, och först noga utröna tiden, Höst och Vår, endr slikt yngel släktals går utföre, samt thefter i Krono-Betjentes närvaro wid Ringet låta stadfä- sta och allmänt kundgöra the tider på året, under hvilka, alla Åle-kistor och Gårdar samt sina Mierdar, Garn och Fi- skeredskap skola för ofwannämde Lax yngels friare nedgång aldeles wara tillstutne, eller uptagne och å Strand lagde, wid Tiugu Dal. Silf-mynts wite för then, som sådant försummar.

Med lika forgfällighet skal ock all annan Fiske yngels för tidiga fångande förekommas, och råta Mierdar samt Bragder, wid samma wite, Höste-tiden, lå then sig ut för Sund, Ålf- wer och Bäckar begifwer, wara förbudne.

§. 16.

Fordägare wara skyldige, wid Femtio Dal. Silf-mynts wite, at, enligt Wår Nådige Förordning, af then 20 Martii 1751, Wintertiden, når stark frost eller mycken Snö infaller, wakar och öpningar uppå isen uphugga, och them öpne hålla å the Insiöar, större eller mindre, hwarest täppning kan quäfs- ja Fjsten.

Nämde- och Fierdingsmän hafwe hwar i sin tract, ef- ter skedd fördelning af Krono-Betjente, häröfwer inseende, och stånde til ansvar, om sådant försummas; Ther Alder- man i By finnes, blir thet hans skyldighet, at sådant efterse, wid samma ansvar för honom, som förut nämndt är.

§. 17.

Til befördran af Fiske-dammar's anläggande, ther lägenheter gifvas, i synnerhet för Karp, Asp, Ruder och Zd, skal thet åligga Landshöfdingen i hvarje Län, ther förut sådane inrättningar saknas, at genom föreställningar söka förmda en eller flere Inwånare, efter som lägenheten medgifwer, til efterdöme för andra, inrätta Fiske-dammar, Karp och andre Fiske sorter theruti sätta, samt theraf lemna Stam til Afwel för them, som widare finna nytta af slike inrättningar; Wiljandes Kongl. Maj:t anse en och hwar, som med sådane Fiske-Dammar göra början, samt Karp, Asp, Ruder eller Zd warfeliggen theruti sätta och til utspridande underhålla, med lika Nåd som andra, hwilka om nyttiga upodlingar sig winlägga.

Then Fiske-Dammar egentwilligt förderfwar eller therutur olofligen tager Fisk, mer eller mindre, böte dubbelt emot hwad för wäldswårkan och stöld i allmänhet stadgat är.

Thet alle, som wederbör, hafwe sig hörsammeligen at efterrätta. Til yttermera wisso hafwe Wi thetta med Egen Hand underskrifwit och med Wårt Kongl. Sigill bekräfta låtit. Stockholm i Råd-Cammaren then 14. November 1766.

ADOLPH FRIEDRICH.
(L. S.)

Joh. von Heland.

A s e t u s

Suomen ja Ruotsin välisen, yhteisen lohenkalastuksen järjestämistä Tornion- ja Muonionjoissa koskevan sopimuksen sekä Tornionjoen kalastusalueen kalastussäännön voimaansaattamisesta.

Annettu Helsingissä, 31 päivänä joulukuuta 1927.

Sittenkuin eräät Suomen ja Ruotsin välisen, 10 päivänä toukokuuta 1927 tehdyn yhteisen lohenkalastuksen järjestämistä Tornion- ja Muonionjoissa koskevan sopimuksen sekä Tornionjoen kalastussäännön määräykset on 31 päivänä joulukuuta 1927 annetulla lailla hyväksytty, sopimus ratifioitu ja ratifioimisasiakirjat 31 päivänä joulukuuta 1927 vaihdettu, säädetään täten, ulkoasiainministerin esittelystä, että puheena oleva lohenkalastuksen järjestämistä koskeva sopimus selityskirjoineen ja kalastussääntöineen tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1928, niinkuin siitä on sovittu ja mainitussa laissa säädetään.

Helsingissä, 31 päivänä joulukuuta 1927.

Tasavallan Presidentti

LAURI KR. RELANDER.

Ulkoasiainministeri *Hj. J. Procopé.*

Suomen Tasavallan ja Ruotsin Kuningaskunnan välinen Sopimus

yhteisen lohenkalastuksen järjestämisestä Tornion ja Muonionjoissa.

Suomen Tasavallan Presidentti ja Hänen Majesteettinsa Ruotsin Kuningas, haluten edistää ystävällisiä suhteita ja hyvää rajasopua molempien valtakuntien kesken ovat päättäneet tehdä sitä tarkoittavan sopimuksen yhteisen lohenkalastuksen järjestämisestä Tornion- ja Muonionjoissa ja valtuutetuikseen nimittäneet,

Suomen Tasavallan Presidentti:

Tasavallan Ulkoasiainministerin professori Väinö *Voionmaan*,

Hänen Majesteettinsa Ruotsin Kuningas:

Lähettiläänsä Suomessa vapaaherra C. F. H. *Hamilton af Hageby'n*,

jotka siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat sopineet seuraavista artikloista:

I Art.

Lohenkalastusta Tornion- ja Muonionjoissa, alkaen jokisuulta, jonka katsotaan sijaitsevan Suomen puolella olevan Hellälän pohjoisen niemen ja lähinnä vastapäätä Ruotsin puolella olevan Virtakariniemen välillä, on, niin pitkiille vesistöjä myöten ylöspäin, kuin ne ovat rajana Suomen ja Ruotsin välillä ja lohi niihin nousee, harjoitettava molempien valtioiden yhteiseen laskuun, lukuunottamatta kuitenkin seuraavia verolle myytyjä lohenkalastuksia, nimittäin Hellälän ja Tuoppolansaaren Suomen puolella sekä Sompaisenniskan, Alaisen Korpikosken, Syväkoston ja Muuraissaaren Ruotsin puolella.

II Art.

Niin kauan kuin kalastuksen harjoittaminen yhteiseen laskuun pysytetään, on lohen ja taimenen pyynti kokonaan kielletty siinä osassa joensuun edustalla olevaa saaristoaluetta, jota merelle päin rajoittaa Salmenlahden suun etelärannalta Kraaselin ja Tirron saarten eteläisten kärkien sekä Sellön saaren luoteisen kärjen kautta Pirkkiön lounaiseen niemeen vedetty viiva.

Kun sitäpaitsi yhteisen kalastuksen harjoittamista varten ja ettei lohen nousua estettäisi, on tarpeellista jättää yllämainitun vesialueen jatkoksi etelää kohti vapaa väylä Iso Tervakari ja Hamppuleiviskä nimisten saarten väliseen salmeen, on kahatasataa metriä pitempien kalastuslaitteiden tai kalastusneuvojen asettaminen sanotun vesialueen kummaltakin puolelta myöskin kielletty.

III Art.

Kummallekin valtiolle kuuluu puolet kalastuksesta.

IV Art.

Tähän saakka käytännössä olleista kiinteistä kalastuslaitteista ovat seuraavat lauttaukselle haitallisina lakkautettavat, nimittäin Danskin, Buumin, Törmän ja Vartosaaren padot, minkä ohella Marjosaaren pato samasta syystä on siirrettävä Paloosaaren ja Suomen puoleisen rannan välillä olevaan, Oulun ja Norrbottenin läänien lääninhallitusten yhteistoimin määrättävään paikkaan.

Kivirannan pato on toistaiseksi pysytettävä, mutta sanottujen läänien lääninhallitukset voivat Tornion ja Muonion rajajokien lauttausyhdistyksen tekemästä esityksestä ja XIII artiklassa mainittua komissionia kuultuaan päättää myöskin tämän kalastuslaitteen lakkauttamisesta. Sellainen esitys on lääninhallituksille tehtävä viimeistään lokakuun 1 päivänä sen vuoden edellisenä vuonna, jona kalastuslaite halutaan saada lakkautetuksi.

Kalastuslaitteista saadusta vuokratulosta, jonka valtiot menettävät kalastuslaitteiden lakkauttamisen johdosta, on lauttausyhdistyksen suoritettava korvaus, joka Danskin, Buumin, Törmän ja Vartosaaren padoista on tämän sopimuksen voiniassaoloajan ensimmäiseltä kymmenvuotiskaudelta määrätty 6,000 kruunuksi vuodelta.

Korvauksena Kivirannan padosta saadusta, menetetystä vuokratulosta, jos se tulee lakkautetuksi, suoritetaan sopimuksen voimassaoloajan ensimmäisenä kymmenvuotiskautena 4,000 kruunua vuodelta.

Lakkautetusta kalastuslaitteesta sopimuksen voimassaoloajan ensimmäisen kymmenvuotiskauden kuluttua suoritettavan korvauksen määräävät yhteistoimin Oulun ja Norrbottenin läänien lääninhallitukset, sitten kuin allaolevassa XIII artiklassa mainittu selvitys on saatu.

V Art.

Yhteistä kalastusta harjoitetaan

a) isommissa kiinteissä Sumisaaren ja Marjosaaren kalastuslaitteissa, niin myös Kivirannan kalastuslaitteessa niinkauan kuin se pysytetään sekä arvokkaammissa apajapaikoissa Karungissa, Vitsaniemessä n. s. Kultaniityn eteläpuolella sekä Puitamonsaaren (n. s. Kultaniityn), Bockholmenin ja Laurinhiedan luona sijaitsevilla apajilla;

b) vähempiarvoisilla kalastuspaikoilla, kuten rantapadoilla, nuotta-apajilla ja muilla lohen kalastusta varten perustetuilla kalastuslaitteilla;

c) uistimella ja siihen verrattavalla pyydyksellä.

VI Art.

Kalastusoikeus V artiklan a) kohdan alla mainituilla kalastuspaikoilla on mitä Kivirannan kalastuslaitteeseen tulee, yhdeksi vuodeksi ja mitä muihin kalastuslaitteisiin tulee viideksi vuodeksi kerrallaan tarjottava:

Kivirannan ja Sumisaaren padoilla suomenpuoleisten Kivirannan ynnä Ala- ja Ylävojjakkalan kylien sekä ruotsinpuoleisten Mattilan ynnä Ala- ja Ylävojjakkalan kylien tilallisille;

Marjosaaren padolla suomenpuoleisten Närkin, Kuivakankaan ja Kaulirannan kylien sekä ruotsinpuoleisten Matarengin, Haapakylän ja Kuivakankaan kylien tilallisille;

Karungin nuotta-apajapaikoilla suomen- ja ruotsinpuoleisten Karungin kylien tilallisille;

Vitsaniemen, Puittamonsaaren ja Bockholmen 'in apajapaikoilla suomenpuoleisten Kainuun ja Armassaaren kylien sekä ruotsinpuoleisten Vitsaniemen, Päkikilän ja Kaivukylän kylien tilallisille;

Laurinhiedan apajapaikoilla suomenpuoleisen Nuotiorannan kylän ja ruotsinpuoleisen Niemisten kylän tilallisille.

Ellei tarjouksen nojalla saada aikaan sopimusta kalastusoikeuden käyttämisestä yllämainituilla kalastuspaikoilla kaikkien tai joidenkin mainittujen kylien tilallisten taikka niihin kuuluvien tilallisten muodostamien yhtymien kanssa, on kalastusoikeuden harjoittaminen tarjottava julkisella huutokaupalla.

Ennen tässä artiklassa mainitun sopimuksen tekemistä on lauttausvahingon ehkäisemiseksi annettava määräykset tarpeellisiksi harkituista suojalaitteista.

VII Art.

Kalastusoikeus V artiklan b) kohtaan sisältyvillä kalastuspaikoilla voidaan hakemuksesta luovuttaa kyläkunnalle, jonka alueella kalastuspaikka on, viiden vuoden ajaksi kerrallaan.

Milloin yksityinen ilmoittautuu kalastusoikeuden hakijaksi, on ennen asian ratkaisua kalastusoikeus tarjottava kyläkunnalle tai niille sen osakkaille, joilla on etuoikeus sen saantiin.

Ennen tässä artiklassa säädetyn sopimuksen tekemistä ovat niin hyvin pyyntipaikka ja pyyntitapa kuin myöskin puutavaran lauttauksesta aiheutuvien vahinkojen ehkäisemiseksi tarpeellisiksi katsotut suojalaitteet määrättävät.

VIII Art.

Oikeus kalastukseen uistimella ja siihen verrattavalla pyydyksellä voidaan kalenterivuodeksi luovuttaa lunastettavalla kalastuskortilla, joka koskee määrättyä, siihen merkittyä piiriä.

IX Art.

Milloin kalastusoikeus luovutetaan VI tai VII artiklan määräysten mukaan, ovat vuokraajat, jos heitä on vähintään viisi, velvolliset muodostamaan yhdistyksen, jonka säännöt, jos yhdistyksen kotipaikka on Suomessa, vahvistaa Oulun läänin

läninhallitus, tai, jos sen kotipaikka on Ruotsissa, Norrbottenin läninhallitus, jota ennen toisen maan läninhallitukselle kuitenkin on varattava tilaisuus lausunnon antamiseen ehdotuksesta.

Yhdistyksen sääntöjen, jotka ovat laadittavat pääasiallisesti noudattamalla voimassa olevaa lainsäädäntöä taloudellisista yhdistyksistä tai osuustoiminnallisista yrityksistä siinä maassa, jossa yhdistyksellä on kotipaikka, tulee sisältää määräykset yhdistyksen jäsenten osuuden perusteesta, sekä johtokunnan velvollisuudesta antaa kultakin vuodelta seikkaperäiset tiedot kalastuksen tuloksista sekä ne muut tiedonannot, joita siltä ehkä vaaditaan.

Jos osakkaita on vähemmän kuin viisi, ovat heille kuuluvat velvollisuudet inäriteltävät luovutussopimuksessa.

X Art.

Niiden kustannusten suorittamiseksi, jotka aiheutuvat kalastusvartioinnista I artiklassa yhteisesti käytettäväksi määrättyllä vesialueella sekä II artiklan mukaan kalastukselta rauhoitetulla alueella, myöntää kumpikin valtio vuotuisesti käytettäväksi 3,000 kruunua tai vastaavan määrän Suomen rahassa.

XI Art.

Lohikalastuksen kohottamiseksi kalastusalueella tulee sopimusvaltioiden yhteisesti rakentaa sekä yllä- ja toiminnassa pitää kalanviljelyslaitos Äkäsojen varrella Kolarin pitäjässä Suomen puolella. Tästä johtuvat kustannukset korvataan niistä maksuista kertyneillä varoilla, jotka Tornion ja Muonion rajajokien lauttausyhdistyksen on suoritettava kalastuksen edistämiseksi lauttauksen järjestämistä Tornion ja Muonion joissa koskevan heinäkuun 3 päivänä (kesäkuun 20 päivänä) 1917 annetun selityskirjan 2 artiklan mukaan sellaisena kuin tämä artikla kuuluu tänä päivänä sopimusvaltioiden välillä tehdyssä selityskirjassa.

Kalanviljelyslaitoksen johto on uskottava asiantuntijoille, jotka määrää kummassakin maassa maataloushallitus.

Jos jompikumpi sopimusvaltio sanoo irti tämän sopimuksen, on ryhdyttävä neuvotteluihin yhteisen kalanviljelyksen edelleen jatkamisesta.

XII Art.

Siksi kunnes nykyään suoritettavat lohikymmenykset ovat muutetut määrättyksi rahamaksuksi, on, samoin kuin aikaisemminkin, kaikesta saadusta lohesta ja taimenesta kymmenesosa luonnossa eroitettava jaettavaksi kahtena yhtäsuurena osana sopimusvaltioiden kymmenyksiin oikeutettujen kesken. Molemmilla valtioilla on täysi vapaus kymmenysten jakoon omien kansalaisten kesken.

XIII Art.

Oulun länin ja Norrbottenin länin läninhallitusten tulee edustaa sopimusvaltioita kaikissa yhteistä kalastusta koskevissa kysymyksissä. Ennen kuin kalastusoikeus VI ja VII artiklain mukaan luovutetaan, on läninhallitusten komissionilla, johon kuuluu kolme kummastakin maasta määrättyä henkilöä, joista yksi on oleva kalastusvirkamies, yksi metsähallinnon virkamies ja kolmas paikallisoloja tunteva henkilö, hankittava selvitys luovutukseen liitettävistä ehdoista. Samassa järjestyksessä on myöskin ennen sen korvauksen uudelleen määräämistä, jonka Tornion ja Muonion rajajokien lauttausyhdistyksen on IV artiklan mukaan suoritettava, ehdotus tämän korvauksen suuruudesta laadittava. Tehtävänsä suorittaessaan on

mainitun komissionin pidettävä huoli siitä, että niinhyvin kalastuksen kuin lauttauksen edut tulevat asianmukaisesti huomioonotetuiksi ja valvotuiksi.

Saman komissionin, johonka kuitenkin tällöin tulee kuulua ainoastaan kaksi kalastusvirkaileijaa ja kaksi paikallisoloja tuntevaa henkilöä, toimesta on lääninhallitusten myöskin hankittava selvitys kalastusalueen jakamisesta piireihin VIII artiklassa mainitun kalastusoikeuden luovuttamista varten samoin kuin myöskin sen maksun suuruudesta, joka kalastuskortista eri piireissä on suoritettava.

XIV Art.

Tämän sopimuksen, joka on tehty suomen-, ruotsin- ja ranskankielellä, joista ranskankielinen teksti on todistusvoimainen, ratifioi Suomen puolesta Suomen Tasavallan Presidentti ja Ruotsin puolesta H. M. Ruotsin Kuningas asianomaisten valtiopäiväin hyväksymisen edellytyksellä. Ratifioimisasiakirjat vaihdetaan Tukholmassa mahdollisimman pian.

XV Art.

Tämä sopimus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1928. Se jää voimaan kahdenkymmenen vuoden ajaksi tästä päivästä lukien. Ellei sitä viimeistään vuotta ennen tämän ajanjakson umpeenkulumista ole sanottu irti, jää se voimaan kahdeksikymmeneksi vuodeksi edelleen, ja katsotaan se vastaisuudessa yhäti pidenttynä kahdenkymmenen vuoden ajanjaksoksi, ellei sitä viimeistään vuotta ennen lähinnä edellisen kaksikymmenvuotisjakson umpeenkulumista olo irtisannottu.

Jos sopimus sanotaan irti, saavat molemmat valtiot jälleen oikeuden alueensa rajoissa harjoittaa kalastusta.

Tämän vakuudeksi ovat allekirjoittaneet, siihen asianomaisesti valtuutettuina, allekirjoittaneet tämän sopimuksen ja varustaneet sen sineteillään.

Tehty Helsingissä, kahtena kappaleena, 10 päivänä toukokuuta 1927.

Väinö Voionmaa.

(L. S.)

Hamilton.

(L. S.)

Selityskirja.

Suomen Tasavallan Hallitus ja Kunink. Ruotsin Hallitus, jotka yhteisesti päättävät ryhtyä tehokkaisiin toimenpiteisiin kalastuksen järjestämiseksi Tornionjoen kamtusalueella, ovat sopineet seuraavasta:

Tähän selityskirjaan liitetty johtosääntö kalastuksen harjoittamisesta Tornionjoen kalastusalueella hyväksytään olemaan voimassa samalla tavalla Suomen Tasavallan Hallitukseen nähden toisaalta ja Kunink. Ruotsin Hallitukseen nähden toisaalta.

Tämä selityskirja, joka, kuten ohjesääntö, on tehty suomen-, ruotsin- ja ranskankielillä, joista selityskirjan tulkinnan suhteen ranskankielinen teksti on oleva todistusvoimainen, on Suomen puolesta Suomen tasavallan Presidentin ja Ruot-

sin puolesta H. M. Ruotsin Kuninkaan ratifioitava asianomaisten Eduskuntien hyväksymisen edellytyksellä, mitä ohjesäännön 13 ja 14 kohtaan tulee, ja ratilioinnit ovat mahdollisimman pian vaihdettavat Tukholmassa.

Tämä selityskirja tulee voimaan tammikuun 1 päivänä 1928 ja on sen pätevyysaikaan ja irtisanomiseen nähden samat määräykset olevat voimassa kuin ne, jotka tänään Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn, yhteisen lohikalastuksen järjestämistä Tornion- ja Muonionjoissa koskevan sopimuksen XV artiklan mukaan ovat voimassa sanottuun sopimukseen nähden.

Tämän vakuudeksi ovat allekirjoittaneet, siihen asianomaisesti valtuutettuina, allekirjoittaneet tämän selityskirjan ja varustaaet sen sineteiflään.

Tehty Helsingissä kahtena kappaleena toukokuun 10 päivänä 1927.

Väinö Voionmaa.

(L. S.)

Hamilton.

(L. S.)

Tornionjoen kalastusalueen Kalastussääntö.

Kalastuksen harjoittamista varten Tornionjoen kalastusalueella on, sen lisäksi mitä Suomen ja Ruotsin välillä 10 päivänä toukokuuta 1927 tehty sopimus yhteisen lohenkalastuksen järjestämisestä Tornion- ja Muonionjoissa sisältää, noudatettava, mitä tässä jäljempänä säädetään.

1 §.

Tornionjoen kahstusalue käsittää sekä Tornion- ja Muonionjoet niihin laskevine vesistöineen niin pitkälti kuin lohi mainittuihin jokiin ja vesistöihin todistettavasti nousee, että myös kaiken veden saaristossa Tornionjoen suun edustalla suomen- ja ruotsinpuoleisten Alatornion pitäjien alueella; älköön kuitenkaan allamainittuja säännöksiä sovellettako suomenpuoleisten Alatornion ja Kemian pitäjien rajalla Kemijoen suussa sijaitsevaan Kaakamon ja Ruottalan kyläläisten etuoikeutettuun lohipatoon.

2 §.

Lohen ja taimenen pyynti on kielletty syyskuun 1 päivästä alkaen siihen saakka, kun jäät ovat keväällä lähteneet; kuitenkin saatokoon syyskuun 24 päivään taimenen pyyntiä harjoittaa suomen- ja ruotsinpuoleisissa Alatornion pitäjissä saaristossa sekä joessa olevissa kiinteissä kalastuslaitteissa niin myös joessa uistimella ja siihen verrattavalla pyydyksellä.

Syyskuun 1 päivän ja keväällä tapahtuvan jäidenlähdön välisenä aikana älköön senvuoksi, yllämainittua poikkeusta lukuunottamatta, minkään nimistä tai laatuista lohen tahi taimenen pyyntiin tarkoitettua pyydystä jätettävä, vielä vähemmin laskettako kalaveteen tai siinä muutoin käytettävä.

Lohia ja taimenia, jotka ovat 25 senttimetriä lyhyempiä, älköön minään aikana vuodesta ongittako tai muuten tahallaan pyydetty.

3 §.

Sinä aikana, jolloin lohen ja taimenen pyynti on kielletty, älköön näitä kaloja tarjottako kaupaksi, ostettako, vastaanotettako tai paikasta toiseen kuljetettako, ellei voida laillisesti näyttää, että ne ovat luvallisella ajalla pyydetty tai muulla luvallisella tavalla hankitut. Mainitunlaatuista kalaa, jotka eivät täytä 2 § :ssä mainittua mittaa, älköön minaan aikana vuodesta tarjottako kaupaksi, ostettako, vastaanotettako tai paikasta toiseen kuljetettako.

4 §.

Kiinteitä kalastuslaitteita ja patoja älköön käytettäväksi siian pyyntiin muuna aikana kuin heinäkuun 25 päivästä lähtien syyskuun 24 päivään.

5 §.

Lohen ja taimenen pyyntiin käytettävissä nuotissa ei saa 60 senttimetrin pituisella, yhtäjaksoisella välimatkalla silmukoiden pituussuuntaan märkänä oikaistussa kudonnassa olla enempää kuin 12 solmuväliä; kuitenkin voi kalojen nostamiseen karsinapadoista käytettävissä nuotissa olla korkeintaan 15 solmuväliä 60 senttimetrin kudontapituudella,

Muun kalan pyyntiin käytettävissä nuotissa, jos niillä kalastetaan joissa, tulee olla vähintään 16 ja enintään 20 solmuväliä 60 senttimetrin kudontapituudella eikä nuottien pituus saa olla 80 metriä suurempi. Jos paikallisten olosuhteiden kannalta pitempien nuottien käyttö pidetään suotavana, on asiasta tehtävä anomus joko Oulun läänin tai Norrbottenin läänin lääninhallitukselle, joiden yhteistä lohenkalastusta koskevan sopimuksen XIII artiklan mukaan asiasta harkittuaan tulee siitä yhteistoimin päättää.

Saaristossa käytettävissä nuotissa, lukuunottamatta niitä, joita käytetään 7 § :ssä mainittujen kalalajien pyyntiin, ei saa olla useampaa kuin 18 solmuväliä 60 senttimetrin kudontapituudella.

6 §.

Verkoissa, rysissä, lukuunottamatta isorysiä, merroissa ja lanoissa ei saa, 7 § :ssä mainituin poikkeuksin, olla enempää kuin 20 solmuväliä 60 senttimetrin kudontapituudella.

Verkkoja, jotka ovat harvemmat kuin 12 solmuväliä 60 senttimeirin kudontapituudella, saadaan käyttää ainoastaan saaristossa ja niissä joissa olevissa kalastuspaikoissa, joissa lohenpyynti on sallittu.

Isorysissä, joihin luetaan niinhyvin kaikenlaatuiset rysät, jotka itse joltakin osalta tai joiden aitaverkot ovat 1.2 metriä korkeammat, niin myös mainitun kokoiset verkkopohjalla varustetut kalanpyydykset, tulee, jos niitä käytetään silakan tai muikun pyyntiin, olla n. s. pesässä vähintään 36 ja enintään 40 solmuväliä ja, jos niitä käytetään lohen, taimenen, silan tai muun kalan pyyntiin, korkeintaan 18 solmuväliä 60 senttimetrin kudontapituudella.

Jos silakan- tai muikunpyyntiin aiottujen isorysien käyttö osoittautuisi siikkakan- ta tuhoavaksi, olkoon kummallakin valtiolla oikeus rajoittaa tai kieltää niiden käyttäminen.

Isorysien käyttö joissa olkoon kielletty.

7 §.

Kuoreen, muikun, seipin, salakan ja silakan pyynnissä saatakoon käyttää saaristossa verkkoja ja nuottia, joissa on vähintään 30 ja enintään 45 solinuväliä 60 senttimetrin kudontapituudella. Jos tässä pykälässä mainittujen pyydyksien käyttö osoittautuisi näitä tai muita kalalajeja tuhoavaksi, olkoon kummallakin valtiolla oikeus rajoittaa tai kieltää niiden käyttäminen.

8 §.

Padossa, jossa ei ole oikeutta loliienkalastukseen sopimusvaltioiden puolesta tehdyn luovutuksen perusteella, älköön minkään nimistä tai -laatuista lohen- tai taimenenpyyntiin tarkoitettua pyydystä käytettävä, älköönkään senvuoksi sellaisessa siian tai muun pienemmän kalan pyyntiä varten tarkoitettussa padossa käytettävä n. s. mutkaa eli potkuverkkoa eikä myöskään rysiä, mertoja eikä lanoja, joiden pyyntiaukko tai siinä oleva nieiurengas johonkin suuntaan on läpimitaltaan 16 senttimetriä suurempi.

9 §.

Nahkiaisen kalastusta voidaan harjoittaa edelleenkin samana aikana ja samalla tavalla kuin tähän asti on tavallista ollut.

10 §.

Tuohustaminen oiltiin kielletty. Joka tuohustulella tahi muuten tuohustukseen varustautuneena tavataan kalavedessä kulkemassa, rangaistakoon niinkuin se, joka on tuohustusta harjoittanut.

11 §.

Kaikellainen kalastaminen isorysillä, pohja- ja mutkaverkoilla sekä muilla lohenpyyntiin käytettävillä pyydyksillä olkoon kokonaan kielletty siinä osassa Tornionjoen suun edustalla olevaa saaristoaluetta, jota merelle päin rajoittaa Salmenlahden suun etelärannalta lähtevä, Kraaselin ja Tirron saarten eteläisten kärkien sekä Sellön saaren luoteisen kärjen kautta Pirkiön lounaiseen niemeen vedetty viiva.

Samoin olkoon kielletty Iso-Tervakari ja Hamppuleiviskä nimisten saarten väliin salmeen kumpaiseltakaan puolelta asettamasta 200 metriä pitempiä kalastuslaitteita tai kalanpyydyksiä.

12 §.

Kaikki lohen, taimenen tai siian pyyntiä varten tarkoitettut kiinteät kalastuslaitteet ovat kalojen vapaata kulkua varten joka vuosi heti luvallisen pyyntiajan päätyttyä avattavat. Kalastuslaitteissa käytetyt sulkuverkot sekä kaikki sulkuun käytetyt puuaineet ovat ennen syyskuun loppua vedestä nostettavat; kuitenkin saakoot kalastuslaitteiden kiinteät n. s. päävaajat jäädä paikoilleen vuoden loppuun saakka, jolloin myöskin näiden vaajojen samoin kuin kaikkien kalastuslaitteissa käytettyjen kivien tulee olla maalle nostetut. Mateiden pyyntiin talvella tarkoitettujen patojen kaikki rakennusaineet ovat ennen jäiden lähtöä keväällä tarkoin vedestä nostettavat ja maalle vietävät.

Jos kalastuslaitteiden haltija jättää määräaikana täyttämättä, niitä yllä on säädetty, olkoon virallisella syyttäjällä valta teettää laiminlyöty työ maksusta, joka lainmukaisessa järjestyksessä peritään velvollisuutensa lainiinlyöneeltä.

13 §.

Lohenkalastusoikeuden haltijalla ja hänen apulaisellaan olkoon oikeus kalastuksen harjoittamista varten nousta toisen rannalle, ei kuitenkaan tontti- eikä puutarha-alueelle, sekä asettaa pyydyksensä kuivamaan rannalle, johon sellainen alue tai viljellyt tilukset eivät ulotu; kuitenkin saakoon rannanomista ja täyden korvauksen kaikesta sen kautta kärsimästään vahingosta tai haltasta.

Rannanomistaja olkoon myös velvollinen korvausta vastaan vahingosta tai haitasta myöntämään äskenmainitulle kalastusoikeuden haltijalle ja hänen apulaiselleen kulkutien kalavedelle, milloin hän muuten ei voi sopivasti sinne päästä.

14 §.

Tämän säännön määräyksiä vastaan tehdystä rikkomuksesta on syyte nostettava sen paikkakunnan oikeudessa, jossa rikkomus on tehty. Jos toisen sopimusvaltion kansalainen on tehnyt rikkomuksen toisen sopimusvaltion alueella, mutta ei enää oleskele siellä, on häntä syytettävä kotimaassaan sen paikkakunnan oikeudessa, joka on lähinnä sitä paikkakuntaa, jossa rikos on tehty.

Riitajuttuoikeudenkäynti 13 § :ssä sanotun vahingon tai haitan korvaamisesta voidaan panna vireille joko jommassakummassa tässä pykälässä mainituista oikeuksista tai myöskin sen paikkakunnan oikeudessa, jossa vastaajan kotipaikka on.

15 §.

Joka rikkoo mitä tässä säännössä on kielletty tai lyö laimin niitä siinä on määrätty, rangaistaan, jos syyte rikkomuksesta nostetaan Ruotsin tuomioistuimessa, vähintään kahdenkymmenen ja enintään viidensadan kruunun sakolla tai, jos syyte rikkomuksesta nostetaan Suomen tuomioistuimessa, korkeintaan kahdellasadalla päiväsakolla; ja olkoot esiintyvissä tapauksissa sekä 3 § :ssä mainittu saalis että pyydys ja tavara, niin myös kalastuskortti, milloin sellainen on annettu, menetetyt.

Ellei menetettyä pyydystä, saalista tai tavaraa voida saada käsiin tai jos sellainen saalis tai tavan on pilaantunut, on sen arvo korvattava.

16 §.

Sakot samoin kuin menetetty pyydys, saalis ja tavara tai niiden arvo menevät valtiolle. Varoja puuttuessa sakkojen täydeileen maksamiseen ovat ne muunnettavat yleisen rikoslain mukaan.

17 §.

Jos virallinen syyttäjä, kalastustarkastaja tai kalastushallintoon kuuluva virkamies tapaa verekseltä jonkun, joka kalastaa luvattomana aikana tai kielletyllä pyydyksellä, voi hän kalastavalta ottaa paitsi pyydystä ja saalista sekä kalastuskorttia myöskin veneen ja pidättää ne, kunnes tämä on tehnyt puolestaan selvän.

Virallinen syyttäjä, kalastustarkastaja ja kalastushallintoon kuuluva virkamies olkoon myöskin oikeutettu, milloin jokin tämän säännön mukaan kielletty tai luvaton kalanpyydys tavataan kalavedessä, veneessä, avoimessa ranta-aitassa tai muualla kalaveden läheisyydessä, takavarikoimaan sellaisen pyydyksen; kuitenkin tulee takavarikon toimittajan, ellei hän ole virallinen syyttäjä, viipymättä ilmoittaa takavarikosta viralliselle syyttäjälle, jonka tulee kunnallistalolle tai muulle sopivalle paikalle siinä seurakunnassa, jossa takavarikko on toimitettu, asetetulla

julkipanolla viipymättä kuuluttaa siitä. Ellei omaisuuden omistaja ilmoittaudu kuukauden kuluessa kuulutuksen julkaisemisesta lukien, joutuu tuliavarikoitu omaisuus valtiolle.

Pilaantumiselle altis takavarikoitu saalis tai tavara on yleisen syyttäjän, sitten- kuin kaksi jäävitöntä miestä on sen tarkastanut ja arvioinut, sopivalla tavalla myytävä sekä myyntihinta asianomaiseen lääninhallitukseen viipymättä tilitettävä.

18 §.

Sillä, joka on asianomaisesti määrätty valvomaan tämän säännön noudattamista, on sellainen oikeus ja lainturva, joka kuuluu vartijoille ja oikeuden palvelijoille.

19 §.

Oulun läänin ja Norrbottenin läänin lääriinhallitukset voivat, kun niille on tehty esitys luvan myöntämisestä kalanpyyntiin tieteellistä tarkoitusta tai kalanviljelyksen toimittamista varten luvattomana aikana tai kielletyllä pyydyksellä, antaa sellaisen luvan. Tämän ohella on annettava sopivat määräykset väärinkäytösten ehkäisemiseksi ja päätöksestä ilmoitettava palkkakunnan viralliselle syyttäjäile.

20 §.

Tämä sääntö tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1928. Sen voimaantullessa olevaa pyydystä, joka ei täytä säännössä mainittuja ehtoja, voidaan, jos se aikaisemmin voimassa olleen säännön mukaan on ollut laillinen, käyttää edelleen kolme vuotta.

Selityskirja.

Suomen Tasavallan Hallitus ja Kunink. Ruotsin Hallitus, jotka yhteisesti päättävät ryhtyä tehokkaiisiin toimenpiteisiin yhteisen lohenkalastuksen järjestämiseksi Tornion- ja Muonionjoessa sekä tämän tarkoituksen saavuttamiseksi ovat katso- neet tarpeelliseksi tehdä muutoksia molempien maiden välillä voimassa olevaan välipuheeseen tukinuiton järjestämisestä Tornion- ja Muonionjoessa, ovat, sopi- neet seurasta:

Tukinuiton järjestämistä Tornion- ja Muonionjoessa koskevan Ruotsin ja Venä- jän välillä heinäkuun 3 (kesäkuun 20) päivänä 1917 tehdyn ja ministeriaalinoot- tien vaihdolla toukokuun 10 päivänä 1920 Suomen ja Ruotsin välillä voimassa olemaan vahvistetun selityskirjan toinen artikia on tästä lähtien saava seuraavan rnuutetun sanamuodon:

”2 Art. Kalastuksen edistämiseksi Tornion- ja Muonion joessa on jokaisesta kuutiometristä uitettua puuta, laskettuna voimassaolevan kuutiotaulun mukaan, suoritettava maksuna 5 äyriä tai vastaava määrä Suomen rahassa.

Tämä maksu on suoritettava viimeistään joulukuun 1 päivänä kunakin vuonna Oulun läänin lääninhallitukselle tämän viranomaisen kirjattavaksi ja hallittavaksi yhteistoimin Norrbottenin läänin lääninhallituksen kanssa.”

Tämä seirityskirja, joka on tehty suomen-, ruotsin- ja ranskan kielellä, joista seli- tyskirjan tulkintaan nähden ranskalainen teksti on oleva todistusvoimainen, on ratifioitava ja ratifioinnit ova mahdollisimman pian vaihdettavat Tukholmassa. Se- lityskirja tulee viipymättä voimaan ja on sen pätevyysaikaan ja irtisanomiseen

nähdén olevat voimassa yllämainitun heinäkuun 3 (kesäkuun 20) päivänä 1917 annetun selityskirjan 3 artikian määräykset.

Tämän vakuudeksi ovat alielldrjoittaneet, siihen asianomaisesti vatutettuina, allekirjoittaneet tämän seityskirjan ja varustaneet sen sineteillään.

Tehty Helsingissä kahtena kappaleena toukokuun 10 päivänä 1927.

Väinö Voionmaa.

(L. S.)

Hamilton.

(L. S.)

Helsinki 4.7.2014

Dnro 2691/4/13

Heikki Jolma/
Väylän viehelupa-alue
Jolmantie 22

95700 PELLO

Viite: Kirjeenne 16.6. ja 24.10.2013 sekä 31.1., 12.2. ja 19.3.2014

VASTAUS

Arvostelite Väylän viehelupa-alueen hoitokunnan puheenjohtajana laatimissanne kirjeissä maa- ja metsätalousministeriön ja Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) menettelyä lohien kalastusta ja kalastuslupien myyntiä Tornionjoella koskevassa asiassa.

Kerroitte, että Juoksengin, Niemen-Saloniemen, Turtolan, Pellon, Lempeän ja Kiurunien kalastuskunnat ja Väylänpään osakaskunta olivat eronneet Tornionjoen-Muonionjoen-Könkämäen yhteislupa-alueesta, koska ne olivat pitäneet koko jokialueen kattavaa kalastuslupaa epätarkoituksenmukaisena. Kalastuskunnat olivat perustaneet vesialueilleen Väylän viehelupa-alueen, mistä ne olivat ilmoittaneet Lapin ELY-keskukselle kirjeellään 5.1.2013. Samalla kalastuskunnat olivat kyseenalaistaneet lohien ja taimenen kalastusoikeuden kuulumisen valtiolle Tornionjoella.

Kalastusoikeuden haltijoina kalastuskunnat katsoivat yhtäläiseksi oikeudekseen lohienkalastuksen myynnin alueellaan aivan samoin kuin Tornionjoen-Muonionjoen-Könkämäen yhteisluvassa olevat kalastuskunnat myyvät sen omilla vesillä. Myöntämällä lohienkalastuksen myyntioikeuden Tornionjoella vain Tornionjoen-Muonionjoen-Könkämäen yhteisluvassa mukana oleville kalastuskunnille maa- ja metsätalousministeriö ja Lapin ELY-keskus eivät mielestänne kohtele Väylän viehelupa-alueen kalastuskuntia yhdenvertaisesti.

Olette lähettänyt lisäksi oikeusasiamiehelle tiedoksi kantelun ja korvausvaatimuksen, jonka edustamanne kalastuskunnat olivat tehneet asiassa 31.1.2014 valtioneuvostolle sen johdosta, että ne katsovat kalastuskuntien vesialueilla lohien ja taimenen kalastusoikeuden kuuluvan kalastuskunnille.

Kirjoitustenne johdosta totean seuraavan.

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 3 §:n 1 momentin mukaan oikeusasiamies tutkii kantelun, jos sen kohteena oleva asia kuuluu hänen laillisuusvalvontaansa ja on aihetta epäillä, että valvottava on menetellyt lainvastaisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä taikka jos oikeusasiamies muusta syystä katsoo siihen olevan aihetta. Pykälän 2 momentin mukaan oikeusasiamies ryhtyy hänelle tehdyn kantelun johdosta niihin toimenpiteisiin, joihin hän katsoo olevan aihetta lain noudattamisen, oikeusturvan tai perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen kannalta.

Oikeusasiamies ei voi määrätä, miten viranomaisen on ratkaistava sen toimivaltaan kuuluva asia tai muutoinkaan vaikuttaa viranomaisen käsiteltävänä olevan asian ratkaisuun.

Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen liitteenä olevan kalastussäännön 17 §:n 1 momentin mukaan Lapin ELY-keskus ja Fiskeriverket tai se, jolle viranomaiset tehtävän antavat, voivat luovuttaa kalastuslupia siellä, missä oikeus lohen tai taimenen kalastukseen kuuluu valtiolle. Pykälän 2 momentin mukaan viranomaiset voivat sopia jokialueen muiden kalastusoikeuden haltijoiden kanssa yhteisestä kalastusluvasta. Yhteinen kalastuslupa oikeuttaa kalastukseen kalastuslupa-alueella valtakunnanrajasta riippumatta.

Kalastussäännön 17 §:n 3 momentin mukaan kalastuslupien tietyllä alueella tuottama tulo kuuluu alueen kalastusoikeuden haltijoille näiden vesialueosuuksien mukaisessa suhteessa. Poikkeuksena edellä mainitusta on valtion kalastusoikeuteen tai muuhun erityiseen perusteeseen perustuva kalastusoikeus, jonka arvo-osuus määritellään 2 momentissa tarkoitetussa sopimuksessa.

Lapin ELY-keskus oli vastannut 18.4.2013 kalastuskuntien 5.1.2013 päivättyyn kirjeeseen. ELY-keskus viittasi vastauksessaan rajajokisopimuksen 17 §:n perusteluihin, joissa todetaan Suomessa lohen kalastusoikeuden kuuluvan valtiolle regaleoikeuden perusteella sekä maa- ja metsätalousministeriön 20.2.2013 Pellon kalastuskunnalle antamaan vastaukseen, jossa ministeriö katsoi valtiolle kuuluvan lohenkalastusoikeuden olevan voimassa myös Pellon kunnan alueella. ELY-keskus totesi muun muassa, että yhteislupa osallistuminen on vapaaehtoista ja yhteistyöosapuolet vahvistavat osallistumisensa sopimukseen omilla päätöksillään. ELY-keskuksen mukaan riippumatta kalastusoikeuden hallinnasta kalakannan hyödyntäminen oli kokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukaisinta järjestää hyvässä yhteistyössä eri toimijoiden kesken, kokonaisuutena ja keskitetysti.

Kantelunne kohteena olevat asiat ovat olleet esillä myös kirjallisissa kysymyksissä (KK 317/2013 vp ja KK 270/2014 vp), jotka kansanedustaja Simo Rundgren on esittänyt eduskunnassa maa- ja metsätalousministeri Jari Koskiselalle.

Ministeri Koskinen totesi 26.4.2013 Tornion-Muonionjoen kalastusoikeutta koskevaan kirjalliseen kysymykseen KK 317/2013 vp antamassaan vastauksessa muun muassa seuraavaa.

”Suomen ja Ruotsin välinen rajajokisopimus ja siihen liittyvä kalastussääntö säätelevät kalastusta ja muuta yhteistyötä Tornion- ja Muonionjoella. Rajajoen kalastuslupien myöntämisestä on säädetty kalastussäännön 17 §:ssä. Pykälän mukaan kalastuslupien luovuttaminen siellä, missä oikeus lohen ja taimenen kalastukseen kuuluu valtiolle, on määrätty Lapin ELY-keskuksen ja Norrbottenin lääninhallituksen tehtäväksi. Rajajokisopimus ei sisällä valtuuksia osakaskunnille ainoastaan osakaskuntien hallinnoimien yhtenäislupien perustamisesta lohen ja taimenen pyyntiin.

Pykälässä yllä mainituille viranomaisille on annettu mahdollisuus sopia kalastusoikeuden haltijoiden kanssa yhteisestä kalastusluvasta, joka oikeuttaa kalastukseen valtionrajasta riippumatta sekä kalastuslupatulojen jakamisesta, joka tapahtuu vesialueosuuksien suhteessa. Tähän on määrätty poikkeuksena valtionkalastusoikeus, jonka arvo-osuus määritellään rajajokisopimuksessa.

Kalastuskunnat eli osakaskunnat saavat päättää kalastuksesta vesialueilleen kalastuslainsäädännön mukaisesti kuten muuallakin, eikä rajajokisopimus vaikuta tähän päätösvaltaan. Valtio myy lupia vain siihen kalastukseen, jonka oikeudet sille kuuluvat. Suomen valtion lohen- ja taimenenkalastusoikeus Tornion-Muonionjoessa ei perustu vesialueen omistukseen, vaan se kuuluu valtiolle regaleoikeuden perusteella. ELY-keskuksella ei ole toimivaltaa lähteä neuvottelemaan valtiolle kuuluvista kalastusoikeuksista muista lähtökohdista. Tässä tilanteessa on nähty kalastajien sekä elinkeinotoiminnan kannalta parhaana ratkaisuna kalastuksen järjestäminen kalastussäännön 17 §:ssä mainitulla yhteisellä kalastusluvalla osakaskuntien kanssa, jolla on pyritty kattamaan koko rajajokialue. Tämä lupa mahdollistaa valtiolle kuuluvan lohen- ja taimenenkalastuksen lisäksi myös muiden kalalajien kalastuksen samalla luvalla sekä kalastuksen lupaan kuuluvalla alueella valtionrajasta riippumatta”.

Totean, että rajajokisopimuksen ja kalastussäännön mukaan Lapin ELY-keskus voi tehdä sopimuksen yhteisestä kalastusluvasta. Sopimuksen tekeminen vaatii kuitenkin myös nimetyn Ruotsin viranomaisen myötävaikutusta. Asiassa on keskeisesti kysymys myös lupien myynnistä kertyneistä varoista ja valtion lohenkalastuksen regaleoikeudesta.

Tornion-Muonionjoen regaleoikeutta koskevaan kansanedustaja Rundgrenin kirjalliseen kysymykseen KK 270/2014 vp 25.4.2014 antamassaan vastauksessa ministeri Koskinen totesi muun ohella seuraavaa.

”On totta, että valtion lohenkalastuksen regaali oikeutta on käsitelty vain vähän oikeuskäytännössä ja säädösten oikeusperusta tulisi selvittää nykyistä paremmin. Tästä syystä maa- ja metsätalousministeriö rahoittaa Lapin yliopiston oikeustieteellistä tut-

kimusta, jonka päämääränä on selvittää ne lailliset perusteet, joiden nojalla lohenkalastusoikeuden siirtäminen valtiolle voitiin toteuttaa. Lisäksi tutkimuksessa selvitetään niitä perusteita, joihin Tornionlaakson talonpojat tuolloin vetosivat taloille kuuluvan lohenkalastusoikeuden puolesta.

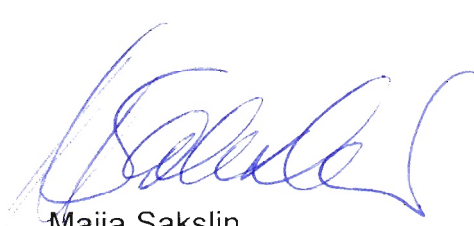
Tutkimuksen ensimmäinen osa valmistui maaliskuun alussa 2014. Se kattoi Ruotsin vallan ajan noin 1600-luvun alkuun saakka. Sen jälkeistä aikakautta käsitellään tutkimuksen toisessa osassa, jonka on määrä valmistua vuoden 2014 syyskuun loppuun mennessä. Myös Maanmittauslaitoksen tulossopimukseen vuosille 2014-2017 on asetettu tulostavoite tehdä Lapin yliopiston tutkimusta tukeva esiselvitys Perämeren ja Tornion-Muonionjoen epäselvistä kalastusoikeuksista. Tutkimuksen ja esiselvityksen valmistuttua on mahdollista arvioida valtion lohenkalastusregalin tilannetta tarkemmin”.

Totean, että oikeusasiamies ei voi ottaa kantaa kysymykseen valtion lohenkalastusoikeudesta. Regaleoikeuden osalta käynnistetty selvitystyö on vielä kesken. Turvaamistoimiasiana Kemi-Tornion käräjäoikeudessa edustamienne osakaskuntien toimesta on myös vireillä muun muassa yhdenvertaista kohtelua koskeva kysymys.

Oikeusasiamies ei vakiintuneesti ryhdy tutkimaan viranomaisen menettelyä asiassa, joka on vireillä tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa.

Todetun huomioon ottaen katson, ettei asiassa ole aihetta epäillä sellaista viranomaisten lainvastaista menettelyä tai velvollisuuden laiminlyöntiä, että asiassa olisi perusteita oikeusasiamiehen toimenpiteille.

Apulaisoikeusasiamies

Maija Sakslin

Vanhempi
oikeusasiamiehensihteeri

Mirja Tamminen

Väylän viehelupa-alue
c/o Heikki Jolma
Jolmantie 22
95700 PELLO

1/1

KANTELU

Arvostelehte valtioneuvostolle 30.1.2014 osoittamassanne kirjoituksessa muun muassa sitä, että maa- ja metsätalousministeriö ja Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus eivät ole esittäneet perusteita toiminnalleen, jolla on estetty kalastusoikeuden haltijoille laillisesti kuuluvan omistusoikeuden toteutuminen. Ministeriö ja ELY- keskus eivät kirjoituksen mukaan ole suostuneet myöntämään Väylän viehelupa-alueen muodostavalle jakokuntayhtymälle oikeutta myydä lupia lohenkalastukseen kalastusalueellansa.

Valtioneuvostolle osoittamanne kirjoitus kirjattiin käsiteltäväksi oikeuskanslerinvirastossa kanteluasiana.

RATKAISU

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on 4.7.2014 antamassaan ratkaisussa ottanut kantaa samoihin kysymyksiin, joista olette kirjoittanut valtioneuvostolle osoittamassanne kirjoituksessa.

Valtioneuvoston oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen valvontatoimivallan rinnakkaisuuden vuoksi oikeuskansleri ei ryhdy uudelleen tutkimaan asiaa, jonka oikeusasiamies tai apulaisoikeusasiamies on jo tutkinut. Kantelussanne ei ole esitetty sellaista uutta, jonka perusteella oikeuskanslerin olisi syytä se tutkia. Tämän vuoksi kantelunne ei anna aihetta toimenpiteisiin.

Oikeuskansleri

Jaakko Jonkka

Esittelijäneuvos

Outi Kostama

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

KEMI-TORNION KÄRÄJÄOIKEUS
Käräjätuomari Jukka Jama

PÄÄTÖS 15/5306
Yleinen turvaamistoimi

2.12.2015

T 14/2248

Hakijat

Juoksengin kalastuskunta
c/o AA Heikki Huhtanen
Laivurinkatu 23-4 B 24
95400 TORNIO

Niemen-Saloniemen kalastuskunta
c/o AA Heikki Huhtanen
Laivurinkatu 23-4 B 24
95400 TORNIO

Turtolan kalastuskunta
c/o AA Heikki Huhtanen
Laivurinkatu 23-4 B 24
95400 TORNIO

Pellon kalastuskunta
c/o AA Heikki Huhtanen
Laivurinkatu 23-4 B 24
95400 TORNIO

Lempeän kalastuskunta
c/o AA Heikki Huhtanen
Laivurinkatu 23-4 B 24
95400 TORNIO

Kiuruniemen kalastuskunta
c/o AA Heikki Huhtanen
Laivurinkatu 23-4 B 24
95400 TORNIO

Väylänpään yhteisen vesialueen osakaskunta
c/o AA Heikki Huhtanen
Laivurinkatu 23-4 B 24
95400 TORNIO

Vastaaja

Suomen valtio
c/o Lapin ELY-keskus
PL 8060
96101 ROVANIEMI

Asia

Turvaamistoimi

Vireille

26.5.2014

HAKEMUS

Hakijat ovat pyytäneet, että käräjäoikeus asettaa Suomen valtiolle oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 3 §:n 1 kohdassa tarkoitetun kiellon lohen ja taimenen viehekalastuslupien myyntiin hakijoina olevien kalastuskuntien alueella Tornionjoessa Pellon ja Kolarin kunnissa. Kiellon noudattamiseksi Suomen valtiolle tulee määrätä uhkasakko.

Vaatimustaan hakijat ovat perustelleet lähinnä sillä, ettei valtiolle ole oikeusperustetta vastoin hakijoiden tahtoa myydä lohen ja taimenen kalastukseen oikeuttavia lupia hakijoiden omistamille vesialueille.

Valtion edustajana Lapin ELY-keskus (ELY-keskus) on myöntänyt rajajokikomission vuonna 1993 perustamalle Tornion-Muonionjoen-Könskämäenon viehekalastuksen yhteyslupaalueelle (T-M-K yhteislupa-alue) luvan myydä valtion lukuun lohen ja taimenen kalastuslupia myös hakijoiden omistamille vesialueille huolimatta siitä, että hakijana olevat kalastuskunnat ovat vuonna 2012 eronneet yhteislupa-alueesta. Valtion menettely rikkoo hakijoiden kalastuslain 5 §:ään perustuvaa oikeutta vesialueen omistajina harjoittaa kalastusta ja määrätä siitä.

ELY-keskuksen menettely aiheuttaa hakijoille huomattavia taloudellisia menetyksiä. Hakijat eivät ole saaneet minkäänlaista osuutta heidän vesialueilleen myytyjen kalastuslupien tuotosta.

Valtio on perustellut oikeuttaan lohen ja taimenen kalastukseen kalastusregaalilla, mikä oikeus juontaa juurensa ajalta jolloin Suomi ja Ruotsi olivat yksi valtio. Suomen valtion puolesta ei ole kuitenkaan kyetty osoittamaan säännöksiin tai asiakirjoin valtion regaleoikeutta hakijoiden omistamilla vesialueilla.

VASTAUS

Valtion edustaja Lapin ELY-keskus on vaatinut hakemuksen hylkäämistä ja hakijoiden velvoittamista korvaamaan vastaajan oikeudenkäyntikulut.

Ensisijaisesti vastaaja on katsonut, että koska hakijoilla ei ole puhevaltaa asiassa hakemus tulisi jättää tutkimatta tai hylätä.

Hakijoilla, Juoksengin jakokuntaa lukuun ottamatta, ei ole vesialueen omistukseen perustuvaa, kalastuslain 5 §:n mukaista kalastusoikeutta turvaamistoimihakemuksen kohteena olevalla vesialueella. Vesialueiden omistus näillä alueilla kuuluu pääosin Fortum Oy:lle sekä muutamille muille osakaskuntiin kuulumattomille omistajille.

Hakemuksen kohteena olevia vesialueita koskevissa useissa kauppakirjoissa on merkintöjä siitä, että myyjät ovat pidättäneet kalastusoikeuden itselleen. Vastaajan käsityksen mukaan kalastusoikeuden pidätystä koskevissa ehdoissa on kysymys sellaisesta myyjän ja ostajan välisestä yksityisoikeudellisesta sopimuksesta, jota ei voida pitää kiinteistön ulottuvuuteen kuuluvana rasiteoikeutena.

Kantansa tueksi vastaaja on esittänyt lainhuutotodistuksia, vesialueiden omistusta koskevien kauppakirjojen jäljennöksiä sekä Maanmittauslaitoksen lausunnon.

Toissijaisesti vastaaja on vaatinut hakemuksen hylkäämistä sillä perusteella, että oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 3 §:n 1 momentin vaade-edellytys ei täyty. Hakijat eivät ole saattaneet todennäköiseksi, että heillä on olemassa sellainen oikeus, joka voidaan vahvistaa ulosottokaaren 2 luvun 2 §:ssä tarkoitetulla ratkaisulla.

Myöskään em. säännöksen edellyttämä todennäköisyyskynnys ei ylity, sillä hakijoiden esittämien väitteiden valossa esitettyä vaatimusta voidaan pitää oikeudellisesti selvästi perusteettomana.

Suomen valtion näkemyksen mukaan sillä on ns. regaleoikeuteen perustuva oikeus lohen ja taimenen kalastukseen Tornionjoessa. Regaalilla tarkoitetaan alkuaan kuninkaalle pidätettyä, tuloa tuottavaa oikeutta. Kalastusregaalin sisältönä on valtion oikeus sekä kalastaa lohta ja taimenta että määrätä tästä kalastuksesta yksityisillä kalastuspaikoilla. Nykyisen käsityksen mukaan kalastusregaalilla tarkoitetaan valtion yksinoikeutta lohen ja meritaimenen kalastukseen Perämeressä ja siihen laskevissa joissa.

Valtion lohenkalastusoikeus on todettu myös aikaisemmissa Tornion-Muonionjoesta tehdyissä rajajokisopimuksissa. Venäläis-ruotsalainen kalastuskomissio teki esityksen 1892 lohenkalastuksen järjestämisestä Tornionjoessa. Komission esityksen pohjalta toteutettiin järjestely, joka oli voimassa sopimuksen päättymiseen (1917) saakka. Lähtökohtana järjestelylle oli valtioiden regaleoikeus lohenkalastukseen. Komissio ei katsonut esiin tulleen mitään, mikä olisi omiaan saattamaan mainitun regaleoikeuden epäilyksenalaiseksi, minkä vuoksi komissio edellytti, että lohenkalastus rajajoessa kuuluu valtiolle eikä maanomistajille. Lohenkalastuksen käsitteeseen katsottiin tällöin kuuluneen kaikki lohen ja taimenen kalastus. Tätä regaleluontoista lohenkalastusta ovat vuoden 1897 sopimuksen mukaisesti molemmat valtiot harjoittaneet yhteisesti vuosina 1897 -1917, jona viimeksi mainittuna vuonna sopimus lakkasi olemasta voimassa. Edellä esitetyn järjestelyn pohjana oli venäläis-ruotsalaisen komission tilaama selvitys lohenkalastuksesta Tornionjoessa: Lewenhaupt, Sten (1892): Historik rörande regala laxfisket i Torneå elf. Selvityksessä on käsitelty yksityiskohtaisesti Suomen ja Ruotsin valtioiden oikeutta lohenkalastukseen Tornionjoessa.

Tornionjoen lohenkalastuksen järjestämistä koskevaan mietintöön vuodelta 1924 sisältyvässä ehdotuksessaan sopimukseksi Suomen ja Ruotsin välillä yhteisen lohenkalastuksen järjestämisestä Tornion- ja Muonionjoissa komissio edellytti, että sanottu kalastus rajajoessa todellisuudessa kuuluu näille valtioille. Toisin sanoen komissio oli samaa mieltä lohenkalastuksen järjestämisen perusteista kuin ensimmäinen venäläis-ruotsalainen komissio vuonna 1892. Myös vuoden 1917 jälkeen on noudatettu samaa järjestelyä. Regalekalastusta on käsitelty mm. vuoden 1981 kalastuslain säätämistä edeltäneessä kalastuslainsäädäntökomiteassa ja kalastuslain 12 § nojalla valtion kalastukset on pysytetty voimassa siellä, missä niitä on. Tämä koskee myös Tornion-Muonionjokea.

Lohiregaalissa on kysymys useita satoja vuosia vanhasta asiasta.

Käytännössä lohiregale on tullut perintönä Ruotsin vallan ajalta, eikä tähän perintöön ole haluttu tämän jälkeen Suomessa koskea. Lohiregalen voimassaolon selvittämiseksi on tutkittava myös ruotsalaista oikeuskäytäntöä. Lohiregale oikeudellisena kysymyksenä liittyy kiinteistöoikeuden alaan ja sen syntyhistoria on kaukana menneisyydessä. Sen synty ajoittuu aikaan, jolloin yhteiskunta - ja oikeusjärjestys poikkesi merkittävästi nykyisestä. Valtion kalastusoikeuden oikeudellisen luonteen ymmärtämiseksi tulee kyseisen oikeuden syntyhistoria arvioida sen omassa poliittisessa ja oikeudellisessa kontekstissaan. Vaikka lohiregalen olemassaolo on normaalisti hyväksytty oikeuskäytännössä, ei Suomessa ole ollut oikeudenkäyntejä, joissa lohiregalen syntyä ja sisältöä olisi käyty yksityiskohtaisemmin läpi.

Tornionjoen lohiregalen osalta keskeinen oikeustapaus on vuonna 1967 Ruotsin korkeimman oikeuden (HD) tuomioon päättynyt ns. Vitsaniemen oikeudenkäynti. Tapauksessa kantajina olleet talolliset katsoivat, että heillä oli parempi oikeus kaikkeen kalastukseen Tornionjoella kuin kruunulla. He perustivat kanteensa siihen, että heidän oikeuteensa lohenkalastukseen kylän kohdalla olevaan Tornionjoen vesialueeseen perustui alkuperäisiin saantoihin eli valtaukseseen ja ylimuistaiseen nautintaan. Ruotsin korkein oikeus hylkäsi kanteen todeten, että lohenkalastusoikeus Tornionjoella ei ollut yhteydessä vesialueen omistamiseen.

Tuomioistuinten päätöksistä mainittakoon Vaasan hovioikeuden tuomio, joka on päivätty 27.4.1962 ja joka koskee Suomen valtion ja Laivaniemen ja Laivajärven kalastuskunnan kiistaa kalastusoikeudesta. Tuomiossa hovioikeus ilmoittaa tutkineensa asian ja katsoo selvitetyn, että lohenkalastusoikeus on Alatornion kunnan rannikolla vanhastaan kuulunut valtiolle erotettuna tilojen vesialueen omistusoikeudesta. Tämän vuoksi ja koskei Laivaniemen ja Laivajärven kalastuskunta ole näyttänyt, että sillä olisi erityinen lohenkalastuspaikka vesialueellaan, hovioikeus harkitsee oikeaksi, kumoten kihlakunnan oikeuden päätöksen, vahvistaa, että lohenkalastusoikeus Laivaniemen ja Laivajärven jakokunnan vesialueella kuuluu valtiolle. Korkein oikeus ei myöntänyt valituslupaa.

Tornionjoelta ei tiettävästi ole olemassa viimeaikaisia tuomioistuinten ratkaisuja, joissa kalastusregalen sisältöä ja laajuutta olisi tarkasteltu. Sitä vastoin esimerkiksi Kemijoen Isohaaran voimalaitoksen rakentamisesta kalastukselle aiheutuneiden vahinkojen korvaamista koskevassa asiassa annetussa vesiyläoikeuden päätöksessä (9.6.1982; VY 41/1978) on selvitetty kalastusregalen laajuus Kemijoella ja sen edustan merialueella. Vastaavasti Iijoen voimalaitosten rakentamisesta aiheutuneiden kalataloudellisten vahinkojen korvaamista koskevassa asiassa annetussa vesiyläoikeuden päätöksessä (6.4.1984; VY 80/1978) on selvitetty kalastusregalen laajuus Iijoella ja sen edustan merialueella. Näissä tuomioissa vesiyläoikeus katsoi selvitetyn, että Kemijoen ja Iijoen vesistöissä sekä niiden edustan merialueella lohen ja meritaimenen kalastusoikeus kuuluu valtiolle sen yksimaisena eli regaleoikeutena. Kummassakin joessa ja niiden edustalla merialueella on muutama erikseen nimetty pato- /kalastuspaikka, joihin valtion kalastusregali ei

ulotu, Tällaisten paikkojen omistajilla on esittämistään asiakirjoista saatavan selvityksen mukaan vanhastaan ollut ja on edelleen itsenäinen, valtion oikeudesta riippumaton lohen ja meritaimenen kalastusoikeus.

Toisin kuin hakijat väittävät, valtion regaleoikeus ei ole ristiriidassa voimassaolevan kalastuslain tai muunkaan lain kanssa. Kalastuslain 12 §:n mukaan valtiota pidetään kalastusoikeuden haltijana lohen ja taimenen kalastusoikeuden osalta, jos kyseiset kalastukset ovat valtion hallinnassa. Hallinta ilmenee esimerkiksi kalastusoikeuden vuokraamisena. Valtio vuokraa regaleen perustuvia lohenkalastuspaikkoja (n. 130 kpl) ammattikalastajille Pohjanlahden rannikolla saaden niistä vuokratuloja noin 5000 euroa vuosittain. Valtio on myös myynyt regaleen perustuneita lohenkalastuspaikkoja ammattikalastajille. Hallintaa ilmentää lisäksi valtion mukanaolo Tornion-, Muonionjoen ja Könkämäenon yhteislupa-aluetta koskevassa sopimuksessa.

Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn rajajokisopimuksen (SopS 91/2010) sisältämän kalastussäännön 17 §:n mukaan Lapin ELY-keskus voi luovuttaa kalastuslupia siellä, missä oikeus lohen tai taimenen kalastukseen kuuluu valtiolle. Viranomaiset (Lapin ELY-keskus ja Fiskeriverket) voivat sopia jokialueen muiden kalastusoikeuden haltijoiden kanssa yhteisestä kalastusluvasta, joka oikeuttaa

kalastukseen valtakunnan rajasta riippumatta. Kalastuslupien tietyllä alueella tuottama tulo kuuluu alueen kalastusoikeuden haltijoille näiden vesialueosuuksien mukaisessa suhteessa. Poikkeuksena edellä mainitusta on valtion kalastusoikeuteen tai muuhun erityiseen perusteeseen perustuva kalastusoikeus, jonka arvo-osuus määrittää kalastusoikeuden haltijoiden välisessä sopimuksessa. Yhteislupasopimukseen sitoutuminen on täysin vapaaehtoista.

Kalastussäännön kyseisellä määräyksellä on pyritty mahdollistamaan alueella pitkään vallinnut yhtenäislupakäytäntö, joka on mahdollistanut kalastuksen valtakunnanrajasta riippumatta rajajokisopimuksen soveltamisalueeseen kuuluvalla jokialueella. Kalastussäännön määräyksellä ei perusteta kenellekään taholle kalastusoikeuksia. Määräyksen funktiona on todeta, että Suomen valtion osalta kalastusoikeutta hallinnoi alueella Lapin ELY-keskus ja että valtioiden viranomaisilla on toimivalta mm. antaa kalastuslupien myyntiin ja lupatulojen tilityksiin liittyviä määräyksiä ja ohjeita sekä valvoa yksityisten tahojen lupamyyntiä. Vaikka rajajokisopimuksella ja sen sisältämällä kalastussäännöllä ei perusteta tai poisteta kenenkään kalastusoikeuksia, on kuitenkin syytä korostaa, että kalastussäännön kyseisen määräyksen lähtökohtana on valtiolle kuuluva regaleoikeus lohen ja taimenen kalastukseen Tornionjoessa.

Edellä esitetyn perusteella Suomen valtio katsoo, että lohen ja meritaimenen kalastusoikeus Tornionjoessa ja sen edustan merialueella sekä siitä kertyvät tulot kuuluvat kalastusregaalien perusteella valtiolle.

HAKIJOIDEN LAUSUMA

Hakijat ovat katsoneet niillä olevan asiassa puhevalta, koska kalastuskunta käyttää kalastuslain luoman järjestelmän mukaisesti puhevaltaa alueensa kalastusasioissa. Hakija-kalastuskuntien säännöt on vahvistettu Lapin ELY-keskuksessa ja sitä edeltäneessä Lapin kalatalouspiirissä. Säännöissä on todettu kuhunkin kalastuskuntaan kuuluvat talot sekä vesialueet. Viranomaisvahvistus kalastuskuntien säännöille osoittaa niiden puhevallan hakemuksen kohteena olevassa asiassa.

Lapin ELY-keskus on myös muutoin aikaisemmassa päätös- ja sopimuskäytännössään kohdellut hakijoita vesialueidensa omistajina tai haltijoina. Hakijat on mm. hyväksytty T-M-K yhteislupa-alueen sopijapuoliksi.

Hakijat ovat oikeutensa tueksi vedonneet Juha Joonan tutkimukseen "Valtion regaalisen lohenkalastuksen oikeudellisista perusteista". Tutkimuksessa on selvitelty lohiregaalin syntyhistoriaa ja sitä, miten regaalin olemassaolo tulisi nähdä Pohjanlahteen laskevissa suurissa virroissa Pohjois-Suomen alueella.

KÄRÄJÄOIKEUDEN RATKAISU

Perustelut

Turvaamistoimesta säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa. Luvun 3 §:n mukaan jos hakija saattaa todennäköiseksi, että hänellä on vastapuolta vastaan muu kuin luvun 1 tai 2 §:ssä tarkoitettu oikeus, joka voidaan vahvistaa ulosottokaaren 2 luvun 2 §:ssä tarkoitetulla ratkaisulla, ja on olemassa vaara, että vastapuoli tekemällä jotakin, ryhtymällä johonkin tai laiminlyömällä jotakin tai jollakin muulla tavoin estää tai heikentää hakijan oikeuden toteutumista tai olennaisesti vähentää sen arvoa tai merkitystä, tuomioistuim voi mm. sakon uhalla kieltää vastapuolta tekemästä jotakin tai ryhtymästä johonkin.

Korkeimman oikeuden julkaistussa ratkaisukäytännössä on vahingonkorvaussuunnitelmien turvaavan takavarikon osalta katsottu saamisen yksilöimisen ohella riittäväksi, ettei saamista esitetyn näytön valossa tai oikeudellisesti voitu pitää selvästi perusteettomana. Ratkaisujen perusteluissa on todettu mm., että saamisen todennäköisyyttä tutkittaessa on erityistä huomiota kiinnitettävä turvaamistoimen käsittelyn kiireellisyyteen ja siihen, että takavarikko on milloin tahansa tuomioistuimen määräyksellä peruutettavissa.

Hakijoiden hakeman turvaamistoimen hyväksyminen merkitsisi voimakasta puuttumista hyvin pitkään jatkuneeseen ja yleisesti hyväksyttyyn valtion regaaliseen lohenkalastusoikeuteen ts. regaleoikeuteen. Turvaamistoimen myöntämistä harkittaessa on hakijoiden oikeuden todennäköisyydelle asetettava huomattavasti suuremmat vaatimukset kuin saamisen todennäköisyydelle takavarikkoasiassa. Hakemuksen hyväksymiseksi ei siten riitä pelkästään se, että hakijoiden oikeus ei esitetyn näytön valossa tai oikeudellisesti ole selvästi perusteeton.

Hakijat ovat katsoneet niillä olevan kalastuslain säännösten perusteella oikeus vesialueittensa omistajina vesialueillaan kalastaa kaikkia kalalajeja, myös lohta ja taimenta. Valtio ei ole kyennyt osoittamaan oikeusperustetta regaalioikeudelleen. Kantansa tueksi hakijat ovat vedonneet mm. Juha Joonan edellä viitattuun tutkimukseen ja sen johtopäätöksiin.

Joonan on johtopäätösosiossaan mm. todennut olevan vaikea osoittaa sellaista itsevaltaisen ajan kuninkaallista päätöstä, jonka nojalla oikeuden voidaan katsoa siirtyneen kruunulle. Mikäli näin olisi tapahtunut tai päätös olisi tehty myöhemmin valtiopäivien toimesta, tämän olisi täytynyt tulla esiin myöhemmissä regaalia käsitelleissä oikeudenkäynneissä ja hallintoviranomaisten päätöksissä. Mikäli näin ei ole käynyt Joonan mielestä asiaa on omana aikanaan tulkittu siten, ettei lohen ja taimenen kalastusoikeutta ole ollut tarkoitus siirtää kruunulle.

Vastaaaja on vastauksessaan varsin seikkaperäisesti selvittänyt valtion regaleoikeuden oikeusperusteen ja jatkumon arviolta aina 1500-luvulta tähän päivään. Selvityksen perusteella valtion regaalioikeus on vakiintuneesti hyväksytty sekä oikeudellisissa että hallinnollisissa ratkaisuissa. Vaikka Joonan tutkimuksen sisältö jossain määrin kyseenalaistaa valtion regaleoikeuden perusteen se ei kuitenkaan saata hakijoiden oikeutta oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 3 §:n edellyttämällä tavalla todennäköiseksi.

Lisäksi vastaaaja on perustellusti kyseenalaistanut hakijoiden oikeuden vesialueittensa omistukseen/hallintaan ja samalla oikeuteen hyödyntää vesistöjä mm. kalastamalla.

Jutun riitakysymykset ovat laadultaan sellaisia, että ne ovat parhaiten käsiteltävissä ja ratkaistavissa pääasian riitaoikeudenkäynnissä.

Edellä sanottu huomioiden hakijoiden esittämä selvitys vaatimastaan oikeudesta ei riittävällä todennäköisyydellä osoita, että hakijoilla olisi valtiota parempi oikeus hakemuksen tarkoittamilla vesialueilla lohen ja taimenen kalastukseen. Edellytyksiä turvaamistoimen myöntämiselle ei ole.

Päätöslauselma

Hakemus hylätään.

LAINKOHTA

Oikeudenkäymiskaari 7 luku 3 §.

MUUTOKSENHAKU

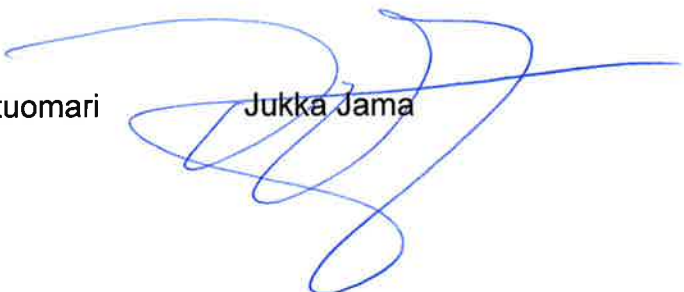
Käräjäoikeuden päätökseen tyytymätön voi hakea siihen muutosta valittamalla Rovaniemen hovioikeudelta tai ennakkopäätösvalituksella korkeimmalta oikeudelta.

Valitusoikeuden säilyttämiseksi päätökseen on ilmoitettava tyytymättömyyttä seitsemän päivän kuluessa päätöksestä. Tyytymättömyyden ilmoitus on tehtävä käräjäoikeudelle viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Päätökseen liitetään yksityiskohtainen muutoksenhakuohje.

Käräjätuomari

Jukka Jama

KEMI-TORNION KÄRÄJÄOIKEUDELLE

T 14/2248

Valtakatu 39
94100 Kemi

VASTAUS TURVAAMISTOIMEA KOSKEVAAN HAKEMUKSEEN

Hakijat

Juoksengin kalastuskunta
Niemen-Saloniemen kalastuskunta
Turtolan kalastuskunta
Pellon kalastuskunta
Lempeän kalastuskunta
Kiuruniemen kalastuskunta
Väylänpään yhteisen vesialueen kalastuskunta
c/o AA Heikki Huhtanen

Vastaaja

Suomen valtio
c/o Lapin ELY-keskus

Vaatimukset

Suomen valtio vaatii, että käräjäoikeus hylkää hakijoiden vaatimuksen oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 3 §:n 1 kohdassa tarkoitetun kiellon määrittämiseksi turvaamistoimena kohdistuen lohenkalastusta koskevien kalastuslupien myyntiin.

Suomen valtio vaatii hakijoiden velvoittamista korvaamaan valtiolle turvaamistoimea koskevasta prosessista aiheutuneet kulut.

Perusteet

Yleistä

Hakijat vaativat käräjäoikeutta asettamaan Suomen valtiolle kertakaikkisen kiellon myydä ja markkinoida ns. Väylän viehelupa-alueeseen kuuluvien hakijoina olevien kalastuskuntien alueelle sellaista kalastuslupaa, joka oikeuttaisi kalastamaan kyseisellä alueella. Vaatimuksen taustalla on hakijoiden näkemys siitä, että lohen ja taimenen kalastusoikeus Tornionjoessa ei kuulu valtiolle regaleoikeuden perusteella, vaan kalastuslain (Kall 286/1982) 5 §:n pääsäännön mukaisesti vesialueen omistajalle. Näin ollen valtiolla tai sen lukuun toimivilla ei hakijoiden käsityksen mukaan ole oikeutta myydä lohenkalastukseen oikeuttavia kalastuslupia kolmansille. Hakijoiden mukaan tällaisten lupien nojalla tapahtuva kalastus hakijoiden hallinnoimalla alueella täyttää rikoslain 28 luvun 10 §:ssä säädetyn luvattoman pyynnin tunnusmerkistön.

Hakijoiden puhevallasta ja OK 7:3:n vaade-edellytyksestä

Suomen valtio vaatii turvaamistoimihakemuksen hylkäämistä ensisijaisesti sillä perusteella, että hakijoina olevilla tahoilla ei ole asiassa puhevaltaa.

Suomen valtion hankkiman selvityksen (LIITE 1) mukaan hakijoilla, Juoksengin jakokuntaa lukuun ottamatta, ei ole vesialueen omistukseen perustuvaa, kalastuslain 5 §:n mukaista kalastusoikeutta turvaamistoimihakemuksen kohteena olevalla alueella. Saadun selvityksen mukaan vesialueiden omistus hakemuksessa tarkoitettulla alueella kuuluu pääosin Fortum Oyj:lle sekä muutamille muille osakaskuntiin kuulumattomille omistajille.

Hakemuksen kohteena olevia vesialueita koskevissa useissa kauppakirjoissa (LIITE 2) on merkintöjä siitä, että myyjät ovat pidättäneet kalastusoikeuden itselleen. Valtion käsityksen mukaan kalastusoikeuden pidätystä koskevissa ehdoissa on kyse sellaisista myyjän ja ostajan välisistä yksityisoikeudellisista sopimuksista, joita ei voida pitää kiinteistön ulottuvuuteen kuuluvana rasiteoikeutena (LIITE 3).

Valtio vaatii turvaamistoimihakemuksen hylkäämistä toissijaisesti sillä perusteella, että oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 3 §:n 1 momentissa säädetty ns. vaade-edellytys ei täyty. Hakijat eivät ole säännöksessä tarkoitettulla tavalla saattaneet todennäköiseksi, että heillä on olemassa sellainen oikeus, joka voidaan vahvistaa ulosottokaaren 2 luvun 2 §:ssä tarkoitettulla ratkaisulla.

Myöskään säännöksessä edellytetty todennäköisyyskynnys ei ylity, sillä hakijoiden esittämien väitteiden valossa esitettyä vaatimusta voidaan pitää oikeudellisesti selvästi perusteettomana. Todennäköisyysnäyttöä koskeva näyttökynnys on tapauksessa tavanomaista näyttökynnystä korkeampi, koska vaaditun turvaamistoimen myöntäminen johtaisi ns. etukäteisnautintaan eli tilanteeseen, jossa hakijat pääsisivät välittömästi täysimääräisesti nauttimaan väittämänsä oikeutta ilman, että pääasiaa koskeva asia on vireillä tuomioistuimessa.

Regaleoikeutta koskevat selvitykset ja tutkimukset

Suomen valtion näkemyksen mukaan sillä on ns. regaleoikeuteen perustuva oikeus lohen ja taimenen kalastukseen Tornionjoessa, minkä vuoksi hakijoiden vaatimus turvaamistoimesta tulee hylätä. Regaalilla tarkoitetaan alkuaan kuninkaalle pidätettyä, tuloa tuottavaa oikeutta. Kalastusregaalien sisältönä on valtion oikeus sekä kalastaa lohta ja taimenta että määrätä tästä kalastuksesta yksityisillä kalastuspaikoilla. Nykyisen käsityksen mukaan kalastusregaalit tarkoittaa valtion yksinoikeutta lohen ja meritaimenen kalastukseen Perämeressä ja siihen laskevissa joissa.

Valtion lohenkalastusoikeus on todettu myös aikaisemmissa Tornion-Muonionjoesta tehdyissä rajajokisopimuksissa. Venäläis-ruotsalainen kalastuskomissio teki esityksen 1892 lohenkalastuksen järjestämisestä Tornionjoessa. Komission esityksen pohjalta toteutettiin järjestely, joka oli voimassa sopimuksen päättymiseen (1917) saakka. Lähtökohtana järjestelylle oli valtioiden regaleoikeus lohenkalastukseen. Komissio ei katsonut esiin tulleen mitään, mikä olisi omiaan saattamaan mainitun regaleoikeuden epäilyksenalaiseksi, minkä vuoksi komissio edellytti, että lohenkalastus rajajoessa kuuluu valtiolle eikä maanomistajille. Lohenkalastuksen käsitteeseen katsottiin tällöin kuuluneen kaikki lohen ja taimenen kalastus. Tätä regaleuontoista lohenkalastusta ovat vuoden 1897 sopimuksen mukaisesti molemmat valtiot harjoittaneet yhteisesti vuosina 1897 - 1917, jona viimeksi mainittuna vuonna sopimus lakkasi olemasta voimassa. Edellä esitetyn järjestelyn pohjana oli venäläis-ruotsalaisen komission tilaama selvitys lohenkalastuksesta Tornionjoessa: Lewenhaupt, Sten (1892): Historik rörande regala laxfisket i Torneå elf. Selvityksessä on käsitelty yksityiskohtaisesti Suomen ja Ruotsin valtioiden oikeutta lohenkalastukseen Tornionjoessa.

Tornionjoen lohenkalastuksen järjestämistä koskevaan mietintöön vuodelta 1924 sisältyvässä ehdotuksessaan sopimukseksi Suomen ja Ruotsin välillä yhteisen lohenkalastuksen järjestämisestä Tornion- ja Muonionjoissa komissio edellytti, että sanottu kalastus rajajoessa todellisuudessa kuuluu näille valtioille. Toisin sanoen komissio oli samaa mieltä lohenkalastuksen järjestämisen perusteista kuin ensimmäinen venäläis-ruotsalainen komissio vuonna 1892. Myös vuoden 1917 jälkeen on noudatettu samaa järjestelyä. Regalekalastusta on käsitelty mm. vuoden 1981 kalastuslain säätämistä edeltäneessä kalastuslainsäädäntökomiteassa ja kalastuslain 12 § nojalla valtion kalastukset on pysytetty voimassa siellä, missä niitä on. Tämä koskee myös Tornion-Muonionjokea.

Regaleoikeutta on viimeksi tutkinut OTT Juha Joona maa- ja metsätalousministeriön tilaamassa oikeustieteellisessä tutkimuksessaan "Valtiolle kuuluvan lohenkalastusoikeuden oikeudellisista perusteista erityisesti Tornion-Muonionjoen vesialueella" (LIITE 4). Tutkimuksesta on valmistunut ensimmäinen osa, jossa Joona on selvittänyt lohiregalen syntyhistoriaa. Tutkimus kattaa Ruotsin vallan ajan noin 1600-luvun alkuun saakka. Sen jälkeistä aikakautta käsitellään tutkimuksen toisessa osassa, jonka on määrä valmistua vuoden 2014 syyskuun loppuun mennessä. Tutkimuksen toisessa osassa on tarkoitus saattaa loppuun selvitys siitä, miten kalastusoikeuksiin kuuluva lohiregale tulisi nykyään ymmärtää Tornion-Muonionjoen vesistöalueella. Erityistä huomiota kiinnitetään kysymykseen, mikä on valtiolle kuuluvan lohiregalen laajuus ja sisältö Tornion-Muonionjoen vesistöalueella. Kysymys on oikeusdogmaattisesta ja lainopin alaan kuuluvasta tutkimuksesta. Lähtökohtana on tieteellinen

lähestymistapa sekä objektiivisuus ja riippumattomuus. Tarkoitus on julkaista tutkimus *Juridica Lapponica* -julkaisusarjassa, joka on Lapin yliopiston tieteellinen julkaisusarja. Tutkimuksen ensimmäisen osan havaintojen perusteella ei ole ilmennyt sellaisia oikeustositseikkoja, joiden nojalla kalastuslain soveltamista regaleoikeuden osalta tulisi muuttaa.

Regaleoikeutta koskevaa oikeuskäytäntöä

Lohiregaalissa on kysymys useita satoja vuosia vanhasta asiasta. Käytännössä lohiregale on tullut perintönä Ruotsin vallan ajalta, eikä tähän perintöön ole haluttu tämän jälkeen Suomessa koskea. Lohiregalen voimassaolon selvittämiseksi on tutkittava myös ruotsalaista oikeuskäytäntöä. Lohiregale oikeudellisena kysymyksenä liittyy kiinteistöoikeuden alaan ja sen syntyhistoria on kaukana menneisyydessä. Sen synty ajoittuu aikaan, jolloin yhteiskunta- ja oikeusjärjestys poikkesi merkittävästi nykyisestä. Valtion kalastusoikeuden oikeudellisen luonteen ymmärtämiseksi tulee kyseisen oikeuden syntyhistoria arvioida sen omassa poliittisessa ja oikeudellisessa kontekstissaan. Vaikka lohiregalen olemassaolo on normaalisti hyväksytty oikeuskäytännössä, ei Suomessa ole ollut oikeudenkäyntejä, joissa lohiregalen syntyä ja sisältöä olisi käyty yksityiskohtaisemmin läpi.

Tornionjoen lohiregalen osalta keskeinen oikeustapaus on vuonna 1967 Ruotsin korkeimman oikeuden (HD) tuomioon päättynyt ns. Vitsaniemen oikeudenkäynti. Tapauksessa kantajina olleet talolliset katsoivat, että heillä oli parempi oikeus kaikkeen kalastukseen Tornionjoella kuin kruunulla. He perustivat kanteensa siihen, että heidän oikeuteensa lohenkalastukseen kylän kohdalla olevaan Tornionjoen vesialueeseen perustui alkuperäisiin saantoihin eli valtaukseen ja ylimuistaiseen nautintaan. Ruotsin korkein oikeus hylkäsi kanteen todeten, että lohenkalastusoikeus Tornionjoella ei ollut yhteydessä vesialueen omistamiseen.

Tuomioistuinten päätöksistä mainittakoon Vaasan hovioikeuden tuomio, joka on päivätty 27.4.1962 ja joka koskee Suomen valtion ja Laivaniemen ja Laivajärven kalastuskunnan kiistaa kalastusoikeudesta. Tuomiossa hovioikeus ilmoittaa tutkineensa asian ja katsoo selvitettyksi, että lohenkalastusoikeus on Alatornion kunnan rannikolla vanhastaan kuulunut valtiolle erotettuna tilojen vesialueen omistusoikeudesta. Tämän vuoksi ja koskei Laivaniemen ja Laivajärven kalastuskunta ole näyttänyt, että sillä olisi erityinen lohenkalastuspaikka vesialueellaan, hovioikeus harkitsee oikeaksi, kumoten kihlakunnan oikeuden päätöksen, vahvistaa, että lohenkalastusoikeus Laivaniemen ja Laivajärven jakokunnan vesialueella kuuluu valtiolle. Korkein oikeus ei myöntänyt valituslupaa.

Tornionjoelta ei tiettävästi ole olemassa viimeaikaisia tuomioistuinten ratkaisuja, joissa kalastusregalen sisältöä ja laajuutta olisi tarkasteltu. Sitä vastoin esimerkiksi Kemijoen Isohaaran voimalaitoksen rakentamisesta kalastukselle aiheutuneiden vahinkojen korvaamista koskevassa asiassa annetussa vesiyläoikeuden päätöksessä (9.6.1982; VY 41/1978) on selvitetty kalastusregalen laajuus Kemijoella ja sen edustan merialueella. Vastaavasti Iijoen voimalaitosten rakentamisesta aiheutuneiden kalataloudellisten vahinkojen korvaamista koskevassa asiassa annetussa vesiyläoikeuden päätöksessä (6.4.1984; VY 80/1978) on selvitetty kalastusregalen laajuus Iijoen ja sen edustan merialueella. Näissä tuomioissa vesiyläoikeus

katsoi selvitettyksi, että Kemijoen ja Iijoen vesistöissä sekä niiden edustan merialueella lohien ja meritaimenen kalastusoikeus kuuluu valtiolle sen yksinomaisena eli regaleoikeutena. Kummassakin joessa ja niiden edustalla merialueella on muutama erikseen nimetty pato-/kalastuspaikka, joihin valtion kalastusregaaali ei ulotu. Tällaisten paikkojen omistajilla on esittämistään asiakirjoista saatavan selvityksen mukaan vanhastaan ollut ja on edelleen itsenäinen, valtion oikeudesta riippumaton lohien ja meritaimenen kalastusoikeus.

Kalastuslain 12 §:stä ja rajajokisopimuksesta

Toisin kuin hakijat väittävät, valtion regaleoikeus ei ole ristiriidassa voimassaolevan kalastuslain tai muunkaan lain kanssa. Kalastuslain 12 §:n mukaan valtiota pidetään kalastusoikeuden haltijana lohien ja taimenen kalastusoikeuden osalta, jos kyseiset kalastukset ovat valtion hallinnassa. Hallinta ilmenee esimerkiksi kalastusoikeuden vuokraamisena. Valtio vuokraa regaleen perustuvia lohienkalastuspaikkoja (n. 130 kpl) ammattikalastajille Pohjanlahden rannikolla saaden niistä vuokratuloja noin 5000 euroa vuosittain. Valtio on myös myynyt regaleen perustuneita lohienkalastuspaikkoja ammattikalastajille. Hallintaa ilmentää lisäksi valtion mukanaolo Tornion-, Muonionjoen ja Könkämäenon yhteislupa-aluetta koskevassa sopimuksessa (LIITE 5).

Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn rajajokisopimuksen (SopS 91/2010) sisältämän kalastussäännön 17 §:n mukaan Lapin ELY-keskus voi luovuttaa kalastuslupia siellä, missä oikeus lohien tai taimenen kalastukseen kuuluu valtiolle. Viranomaiset (Lapin ELY-keskus ja Fiskeriverket) voivat sopia jokialueen muiden kalastusoikeuden haltijoiden kanssa yhteisestä kalastusluvasta, joka oikeuttaa kalastukseen valtakunnan rajasta riippumatta. Kalastuslupien tietyllä alueella tuottama tulo kuuluu alueen kalastusoikeuden haltijoille näiden vesialueosuuksien mukaisessa suhteessa. Poikkeuksena edellä mainitusta on valtion kalastusoikeuteen tai muuhun erityiseen perusteeseen perustuva kalastusoikeus, jonka arvoosuus määrittää kalastusoikeuden haltijoiden välisessä sopimuksessa. Yhteislupasopimukseen sitoutuminen on täysin vapaaehtoista.

Kalastussäännön kyseisellä määräyksellä on pyritty mahdollistamaan alueella pitkään vallinnut yhtenäislupakäytäntö, joka on mahdollistanut kalastuksen valtakunnanrajasta riippumatta rajajokisopimuksen soveltamisalueeseen kuuluvalla jokialueella. Kalastussäännön määräyksellä ei perusteta kenellekään taholle kalastusoikeuksia. Määräyksen funktiona on todeta, että Suomen valtion osalta kalastusoikeutta hallinnoi alueella Lapin ELY-keskus ja että valtioiden viranomaisilla on toimivalta mm. antaa kalastuslupien myyntiin ja lupatulojen tilityksiin liittyviä määräyksiä ja ohjeita sekä valvoa yksityisten tahojen lupamyyntiä. Vaikka rajajokisopimuksella ja sen sisältämällä kalastussäännöllä ei perusteta tai poisteta kenenkään kalastusoikeuksia, on kuitenkin syytä korostaa, että kalastussäännön kyseisen määräyksen lähtökohtana on valtiolle kuuluva regaleoikeus lohien ja taimen kalastukseen Tornionjoessa.

Lopuksi

Edellä esitetyn perusteella Suomen valtio katsoo, että lohen ja meritaimenen kalastusoikeus Tornionjoessa ja sen edustan merialueella sekä siitä kertyvät tulot kuuluvat kalastusregalin perusteella valtiolle.

Valtio varaa oikeuden täydentää tarvittaessa myöhemmin todistelua.

Rovaniemellä 29 päivänä elokuuta 2014

Lapin ELY-keskus

Pirkko Saarela, ylijohtaja

Pentti Pasanen, kalatalouspäällikkö

puh 0295 037107, sähköposti pentti.pasanen@ely-keskus.fi

PL 8060 961010 Rovaniemi

Yhteysosoite:

Lapin ELY –keskus, PL 8060, 961010 Rovaniemi

Todistelu/Liitteet

LIITE 1 a-b	Selvitys vesialueiden omistuksesta, lainhuutotodistuksia (6 kpl)
LIITE 2 a-f	Vesialueiden omistusta koskevien kauppakirjojen jäljennöksiä (6 kpl)
LIITE 3	Maanmittauslaitoksen lausunto Tornion-Muonionjoella sijaitsevien koskitilojen kauppohen yhteydessä kauppakirjaan merkityn kalastusoikeuden pidättämisestä
LIITE 4	OTT Juha Joonan tutkimuksen I osa ”Valtiolle kuuluvan lohenkalastusoikeuden oikeudellisista perusteista erityisesti Tornion-Muonionjoen vesialueella”
LIITE 5	Tornion-, Muonionjoen ja Könkämäenon yhteislupa-aluetta koskeva sopimus

ROVANIEMEN HOVIOIKEUS

Valtakatu 10 -12, 96200 Rovaniemi
Puh 029 564 1800, Fax 029 564 1850
rovanieni.ho@oikeus.fi

30.5.2016

Diaarinro
S 16/220

Juoksengin kalastuskunta ym.
c/o Asianajaja Heikki Huhtanen
Asianajotoimisto Heikki Huhtanen
Laivurinkatu 2-4 B 24
95400 TORNIO

RATKAISU JOSTA VALITETTU

Kemi-Tornion käräjäoikeus 2.12.2015 nro 5306

ASIA

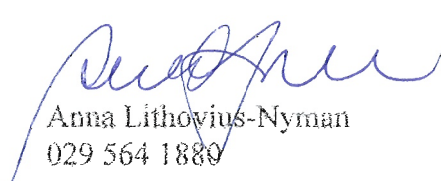
Muu turvaamistoimi

VALITTAJAT

Juoksengin kalastuskunta
Niemen-Saloniemen kalastuskunta
Turtolan kalastuskunta
Pellon kalastuskunta
Lempeän kalastuskunta
Kiuruniemen kalastuskunta
Väylänpään yhteisen vesialueen osakaskunta

Oheisena lähetämme asiakirjanne. Laskun (500 €) toimitamme erikseen, koska olemme siirtyneet sähköiseen laskutukseen.

Lainkäyttösihteeri

Anna Lithovius-Nyman
029 564 1880

Ratkaisu josta valittu

Kemi-Tornion käräjäoikeus 2.12.2015 nro 5306
(liitteenä)

Asia

Muu turvaamistoimi

Valittajat

Juoksengin kalastuskunta
Niemen-Saloniemen kalastuskunta
Turtolan kalastuskunta
Pellon kalastuskunta
Lempeän kalastuskunta
Kiuruniemen kalastuskunta
Väylänpään yhteisen vesialueen osakaskunta

Vastapuoli

Suomen valtio c/o Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Vaatimukset hovioikeudessa**Valitus**

Juoksengin kalastuskunta ja muut turvaamistoimen hakijat (jatkossa hakijat) ovat toistaneet käräjäoikeudessa esittämänsä vaatimuksen, että Suomen valtiota kielletään oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla myymästä lohen ja taimenen viehekalastuslupia kalastuskuntien alueella Tornionjoessa Pellon ja Kolarin kuntien alueella. Kiellon noudattamiseksi tulee määrätä uhkasakko.

Hakijat ovat lausuneet, että käräjäoikeus ei ollut millään tavalla ottanut kantaa siihen, mitä regaalinen lohenkalastus oli eikä antanut lainkaan merkitystä Juha Joonan tutkimukselle. Nyt oikeustoimien kohteena olevilla Fortum Power and Heat Oy:n omistamilla vesialueilla kalastusoikeudet ja puhevalta olivat kauppaehtoien mukaisesti hakijoilla eikä sitä seikkaa ollut kiistetty.

Käräjäoikeus oli katsonut, että todennäköisyysnäyttöä koskeva näyttökynnys oli tapauksessa tavanomaista näyttökynnystä korkeampi. Myös tältä osin käräjäoikeuden viittaus etukäteisnautintaan oli virheellinen. Hakemuksen hylkääminen ilman nimenomaista normiperustetta puhevallan puuttumisen perusteel-

la rajoitti voimakkaasti hakijoiden perusoikeuksia ilman riittäviä oikeusturvajärjestelyjä ja oli selvästi ristiriidassa Suomen kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden kanssa.

Vastaus

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (Lapin ely-keskus) on vaatinut, että valitus jätetään tutkimatta Niemen-Saloniemen, Turtolan, Pellon, Lempeän, Kiurunien ja Väylänpään kalastuskuntien osalta ja hylätään Juoksen kalastuskunnan osalta ja myös muiden valittajien osalta, jos heidän valituksensa tutkitaan.

Lapin ely-keskus on lausunut, että vaade- ja vaaraedellytykset eivät täyttyneet asiassa.

Käräjäoikeus oli tutkinut hakemuksen kaikkien kalastuskuntien osalta, mutta todennut puhevaltaan liittyneen epäselvyyden yhdeksi perusteeksi hylätä hakemus, Niemen-Saloniemen, Turtolan, Pellon, Lempeän, Kiurunien ja Väylänpään kalastuskunnat eivät olleet osoittaneet, että niillä olisi puhevalta asiassa. Lapin ely-keskus ei myöskään vaadi kalastuskuntia tässä yhteydessä esittämään tarkempaa selvitystä puhevallastaan, jos tällaista selvitystä ei turvaamistoimiasioiden summaarisen luonteen vuoksi pidetä tarpeellisenä, ja jos valitus puhevaltaa koskevan epäselvyyden sekä muiden esitettyjen perusteiden vuoksi hylätään.

Hovioikeuden ratkaisun perustelut

Siltä osin kuin Suomen valtio on riitauttanut eräiden hakijoiden puhevallan turvaamistoimen hakemiseen, hovioikeus toteaa, että puhevalta on välittömässä yhteydessä riitakysymykseen lohien ja taimenen kalastusoikeudesta kunkin kalastus- tai osakaskunnan alueella. Puhevaltaväitettä ei voida ratkaista ottamatta kantaa riitakysymykseen siitä, ovatko kalastusoikeudet siirtyneet vesialueiden omistusoikeuden luovutusten yhteydessä. Näissä olosuhteissa hovioikeus toteaa, että kaikkien hakijoiden väite valtiota paremmasta oikeudesta hakemuksessa tarkoitettuun kalastukseen on riittävä peruste niiden kunkin puhevallalle turvaamistoimiasiassa.

Hakijat ovat katsoleet, että heillä on parempi oikeus kuin valtiolla lohien ja taimenen kalastukseen hallitsemillaan vesialueilla ja siten peruste turvaamistoimen myöntämiselle olisi olemassa.

Hakijat ovat oikeutensa tueksi muun muassa vedonneet Juha Joonan tutkimukseen ”Valtion regaalisen lohienkalastuksen oikeudellisista perusteista”. Valtio puolestaan on perustanut oikeutensa kalastusregaliin, jonka sisältönä on valtion oikeus sekä kalastaa lohta ja taimenta että määrätä tästä kalastuksesta yksityisillä kalastuspaikoilla.

Nyt on kuitenkin kyse turvaamistoimiasian ratkaisemisesta. Turvaamistoimen tarkoituksena on turvata se, että pääasiaa koskevan oikeudenkäynnin lopputulos voidaan panna täytäntöön. Oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 3 §:n tarkoittamassa tilanteessa turvaamistoimella estettäisiin se, että vastapuoli, tässä tapauksessa Suomen valtio, estää tai heikentää hakijan oikeuden toteutumista tai olennaisesti alentaa sen arvoa tai merkitystä. Väitetyn oikeuden olemassaolos-

ta ei turvaamistoihimprosessin kaltaisessa summaarisessa oikeudenkäynnissä voida antaa muutoksenhakuasteessa lopullista aineellisoikeudellista ratkaisua.

Asia on oikeudellisesti samankaltainen niin sanottujen etukäteisnautintatilanteita koskevien Korkeimman oikeuden ennakkoratkaisuiden 1998:143, 2000:94 ja 2003:118 kanssa. Turvaamistoimen myöntämistä harkittaessa kyseisen kaltaisessa tilanteessa oikeuden todennäköisyydelle on myös nyt kysymyksessä olevassa tilanteessa asetettava huomattavasti suuremmat vaatimukset kuin saamisen todennäköisyydelle takavarikkoasiassa (Erkki Havansi, Lakimies 7-8/2000, s.1178).

Turvaamistoimen yhtenä edellytyksenä on, että hakijoilla on oikeus, joka voidaan vahvistaa ulosottokaaren 2 luvun 2 §:ssä tarkoitetulla ratkaisulla. Mahdollisessa riita-asiassa olisi kysymys omistusoikeuteen verrattavan oikeuden vahvistamisesta ja siten vahvistuskanteesta, jonka osalta oikeuskirjallisuudessa turvaamistoimen antamisen on katsottu voivan olla mahdollista vain poikkeustapauksissa (Gustaf Möller, Defensor Legis 2001/5, s. 917). Tornionjoen lohen ja taimenen kalastusoikeutta koskeva tämänhetkinen tila on kestänyt vuosia eikä sen jatkuminen oikeudenkäynnin tai muun menettelyn keston ajan vaarantaisi lain tarkoittamalla tavalla pääasiaa koskevan oikeudenkäynnin tai muun asiaan liittyvän menettelyn tarkoitusta.

Hakijoiden oikeutensa perusteeksi esittämät seikat eivät riittävällä todennäköisyydellä osoita, että heillä olisi parempi oikeus lohen ja taimenen kalastukseen kuin Suomen valtiolla. Vaikka myöhemmin katsottaisiin, että oikeus lohen ja taimenen kalastukseen puheena olevilla vesialueilla ei kuulukaan valtiolle, ei se, että valtio tällä hetkellä käyttää regaaliin perustuvaa oikeutta, estä tai heikennä hakijoiden oikeuksien toteutumista myöhemmin.

Ottaen huomioon edellä mainitut seikat, hovioikeus katsoo kuten käräjäoikeus, että edellytyksiä turvaamistoimen myöntämiselle ei ole olemassa. Hovioikeus toteaa edelleen, että riitakysymys valtion regaaliin perustuvasta lohen ja taimenen kalastusoikeudesta Tornionjoella tai sen perusteettomuudesta on oikeudelliselta luonteeltaan huomattavan laaja, moniulotteinen ja merkittävä. Sen vuoksi sitä ei tule lähestyä turvaamistoihimiasiana vaan ratkaista hakijoiden niin halutessa riita-asiana tai jossakin muussa soveltuvassa menettelyssä.

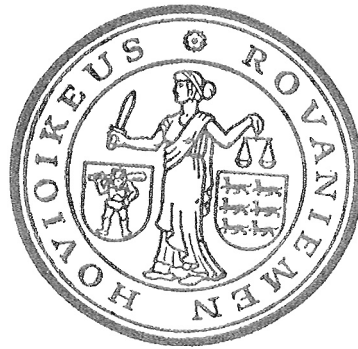
Hovioikeuden ratkaisu

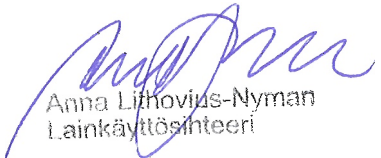
Käräjäoikeuden päätöstä ei muuteta.

Muutoksenhaku

Muutosta tähän ratkaisuun saadaan hakea korkeimmalta oikeudelta valittamalla vain, jos korkein oikeus niillä erityisillä perusteilla, jotka ilmenevät oheisesta valitusosoituksesta, myöntää valitusluvan.

Valitusosoituksessa tarkoitettu määräaika valitusluvan pyytämiseen ja valituksen tekemiseen päättyy 29.7.2016.

Anna Lithovius-Nyman
Lainkäyttösiihteeri

Asian ovat ratkaisseet:	hovioikeudenneuvos Tapio Kamppinen hovioikeudenneuvos Virve Salo määräaikainen hovioikeudenneuvos Timo Lahdenperä
Esittelijä:	viskaali Silja Rissanen

ROVANIEMEN HOVIOIKEUS

Valtakatu 10 -12, 96200 Rovaniemi
Puh 029 564 1800, Fax 029 564 1850
rovaniemi.ho@oikeus.fi

VASTAUS TIEDOKSI

19.4.2016

Diaarinro
S 16/220

Juoksengin kalastuskunta ym.
c/o Asianajaja Heikki Huhtanen
Asianajotoimisto Heikki Huhtanen
Laivurinkatu 2-4 B 24
95400 TORNIO

RATKAISU JOSTA VALITETTU

Kemi-Tornion käräjäoikeus 2.12.2015 nro 5306

ASIA

Yleinen turvaamistoimi

VALITTAJAT

Juoksengin kalastuskunta
Niemen-Saloniemen kalastuskunta
Turtolan kalastuskunta
Pellon kalastuskunta
Lempeän kalastuskunta
Kiuruniemen kalastuskunta
Väylänpään yhteisen vesialueen osakaskunta

VASTAPUOLI

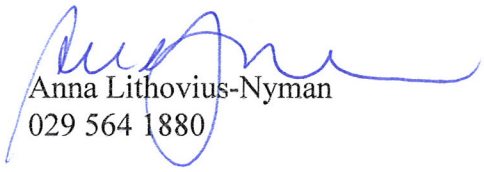
Suomen valtio c/o Lapin Ely-keskus

Asia

Suomen valtion c/o Lapin Ely-keskus valitukseenne antama vastaus
toimitetaan tiedoksi.

Mikäli vastauksessa on vaadittu oikeudenkäyntikulujen
korvaamista, voitte halutessanne antaa siitä lausuman
hovioikeudelle. Lausuma tulee toimittaa hovioikeudelle kirjallisesti
viikon kuluessa.

Lainkäyttösihteeri

Anna Lithovius-Nyman
029 564 1880

LIITE

Jäljennös vastauskirjelmästä ja sen liitteestä

13.4.2016

Dnro 3344/5702-2014

ROVANIEMEN HOVIOIKEUS
Valtakatu 10-12
96200 Rovaniemi

Saapui Rovaniemen
hovioikeuteen

15. 04. 2016

Sähköpostitse

RATKAISU JOSTA VALITETTU

Kemi-Tornion käräjäoikeus 2.12.2015 nro 5306, diaarinumero S 16/220

ASIAN DNRO S 16/220

VALITTAJAT

Juoksengin kalastuskunta
Niemen-Saloniemen kalastuskunta
Turtolan kalastuskunta
Pellon kalastuskunta
Lempeän kalastuskunta
Kiuruniemen kalastuskunta
Väylänpään kalastuskunta

VASTAPUOLI

Suomen valtio c/o Lapin Ely-keskus

Lapin Ely-keskuksen vaatimukset

1. Valitus tulee jättää tutkimatta Niemen-Saloniemen, Turtolan, Pellon, Lempeän, Kiuruniemen ja Väylänpään kalastuskuntien osalta.
2. Valitus tulee hylätä Juoksengin kalastuskunnan osalta ja myös muiden valittajien osalta, jos heidän valituksensa tutkitaan.

Perustelut

1. Valituksen tutkimatta jättäminen muiden kuin Juoksengin kalastuskunnan osalta

Niemen-Saloniemen, Turtolan, Pellon, Lempeän, Kiuruniemen ja Väylänpään kalastuskunnat eivät ole osoittaneet, että niillä olisi puhevalta asiassa.

Kalastuskuntien turvaamistoimihakemuksen kohteena oleva vesialue ei ole yhteistä vesialuetta, jossa kalastusoikeuden haltijana toimisi yhteisen vesialueen osakaskunta/kalastuskunta, vaan koskitila, jonka omistaa yksin Fortum Oyj. Muilla kiinteistöillä ei siten ole osuutta turvaamistoimihakemuksen kohteena olevaan vesialueeseen eikä näin ollen kalastuslain (379/2015) 5 §:n mukaista kalastusoikeutta alueella.

Muilla kiinteistöillä ei kuulu myöskään sellaista kalastuslain 6 §:ssä tarkoitettua kiinteistökohtaista erityisperusteista kalastusetuutta Fortum Oyj:n koskitilan alueella, jonka

nojalla kiinteistöjen omistajilla olisi oikeus kalastaa ja määrätä kalastuksesta. Lapin ELY-keskus on käräjäoikeudelle antamassaan vastauksessa osoittanut, että niitä vesialueita koskevissa kauppakirjoissa, joiden puolesta kalastuskunnat ovat hakeneet yleistä turvaamistoimea, myyjät ovat aikanaan pidättäneet kalastusoikeuden itselleen ainoastaan ostajan kanssa tekemillään yksityisoikeudellisilla sopimuksilla (Lapin Ely-keskuksen vastaus käräjäoikeudelle ja sen liitteet 1-3). Koska tällaista sopimukseen perustuvaa henkilökohtaista kalastusoikeutta ei ole perustettu maanmittaustoimituksessa, se sitoo vain kauppakirjan allekirjoittajia. Kyse ei siten ole kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 2 §:ssä tarkoitetusta erityisestä etuudesta, joka kuuluu kiinteistön ulottuvuuteen.

Kahdelle tai useammalle kiinteistölle kuuluvat henkilökohtaiset kalastusoikeudet voivat kuitenkin muodostaa sellaisen yhteisen erityisen etuuden, jota tarkoitetaan yhteis-alue lain (758/1989) 2 §:n 2 momentissa. Kuten valittajat ovat todenneet, näiden yhteisten erityisten etuuksien haltijat muodostavat yhdessä koskitilan omistajan kanssa yhteis-alue lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitetun erityisen etuuden osakaskunnan. Lainkoh-
taa sovellettaessa on kuitenkin otettava huomioon, että henkilökohtainen kalastusoi-
keus ja siten osakaskuntaan kuulumisen peruste ovat olemassa vain niin kauan, kuin
kiinteistö on kauppakirjan allekirjoittaneen myyjän omistuksessa. Kiinteistökaupat,
joilla koskitilan muodostaneet vesialueet myytiin, on tehty noin 50 vuotta sitten. Puhe-
valtansa osoittaakseen Niemen-Saloniemen, Turtolan, Pellon, Lempeän, Kiurunien
ja Väylänpään kalastuskuntien tulee antaa selvitys siitä, ovatko ne henkilöt, jotka vesi-
alueiden kauppakirjoissa ovat pidättäneet itselleen kiinteistönomistajina henkilökohtai-
sen kalastusoikeuden, yhä näiden kiinteistöjen omistajia ja siten osakkaita yhteis-
alue lain mukaisessa erityisen etuuden osakaskunnassa. Kiinteistökaupoista kuluneen
ajan vuoksi Lapin Ely-keskus pitää perusteltuna olettaa, että kalastusoikeus koskitilan
alueella kuuluu nykyisin ainoastaan koskitilan omistajalle Fortum Oyj:lle ja ettei alueella
siten enää ole yhteis-alue lain mukaisia erityisen etuuden osakaskuntia.

Käräjäoikeus on katsonut, että hakijoiden oikeus turvaamistoimihakemuksen kohteena
olevien vesialueiden omistukseen tai hallintaan on edellä selostetuista syistä perustel-
tua asettaa kyseenalaiseksi niin, ettei edellytyksiä turvaamistoimen myöntämiselle ole.
Käräjäoikeus on siten tutkinut hakemuksen kaikkien kalastuskuntien osalta mutta to-
dennut puhevaltaan liittyneen epäselvyyden yhdeksi perusteeksi hylätä hakemus. La-
pin Ely-keskus ei myöskään vaadi kalastuskuntia tässä yhteydessä esittämään tarkem-
paa selvitystä puhevallastaan, jos tällaista selvitystä ei turvaamistoimiasioiden sum-
maarisen luonteen vuoksi pidetä tarpeellisena ja jos valitus puhevaltaa koskevan epä-
selvyyden sekä muiden esitettyjen perusteiden vuoksi hylätään.

2. Valituksen hylkääminen

Valtion regaali oikeuden peruste voimassa olevassa laissa

Valittajien mukaan vuoden 1982 kalastuslain 12 § ei ole sisältänyt oikeudellista perus-
tetta valtion regaali oikeudelle. Myös OTL Juha Joona on valituksessa mainitussa oi-
keushistoriallisessa tutkimuksessaan esittänyt, ettei Suomen autonomian ja itsenäisyy-
den aikana olisi säädetty sellaista lainsäädäntöä, jolla olisi ollut tarkoitus määritellä tai
muuttaa valtion lohiregaalin oikeudellista asemaa (Juha Joona: *Valtion lohiregaali -
Tutkimus valtion erityisestä oikeudesta lohen ja meritaimenen kalastukseen Pohjan-
lahteen laskevissa suurissa virroissa. Juridica Lapponica 40, s. 18*).

Toisin kuin valituksessa ja tutkimuksessa esitetään, valtion lohiregaalin oikeusperusta on määritelty vuoden 1951 kalastuslain (503/1951) 5 §:ssä, vuoden 1982 kalastuslain (286/1982) 12 §:ssä sekä voimassa olevan kalastuslain 9 §:ssä. Sääntelyn sisältöä selostetaan vuoden 1982 kalastuslain 12 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa (HE 214/1980, s. 11).

Perustelujen mukaan säännöksessä tarkoitetut ”valtion yksityiset kalastukset perustuvat yleensä niin sanottuun kalastusregaaliiin, joka juontaa alkunsa jo keskiajalta ja käsittää valtion yksinomaisen oikeuden eräiden lohensukuisten kalojen pyyntiin. Näitä kalastuksia, jotka nykyisin ovat maa- ja metsätalousministeriön hallinnassa ja hoidossa, valtiolla on sekä meressä että sisävesialueella. [...] Koska regaali-oikeuksilla tulee vastaisuudessa olemaan merkitystä erityisesti lohikantojen säätelyn ja kalanviljelyyn tarvittavan mädinhankinnan kannalta, ehdotetaan ne pysytettäväksi valtiolla.”

Lapin Ely-keskus toteaa, että turvaamistoimihakemuksessa tarkoitettu oikeus lohen ja taimenen kalastukseen kuuluu voimassa olevan lainsäädännön mukaan valtiolle.

Kalastaminen ja kalastuslupatulojen jakaminen yhteislupa-alueella

Valittajien mukaan vaikka valtio voisikin esittää lainvoimaisen näytön lohiregaalioikeudestaan, sillä ei kuitenkaan olisi pelkästään kyseisen oikeuden nojalla oikeutta myydä lohen ja taimenen kalastuslupia niillä alueilla, joiden kalastusoikeuden haltijat eivät ole antaneet tähän suostumustaan. Lapin Ely-keskus toteaa, että regaali-oikeuden kuten muunkin kalastusoikeuden keskeisenä sisältönä on oikeus määrätä kalastuksesta sekä hyödyntää kalastusoikeutta mm. kalastuslupia myymällä. Kalastusoikeuden käyttö ei ole alisteinen alueen muiden kalastusoikeuden haltijoiden suostumukselle.

Valittajat ovat myös esittäneet, että valtio myy lohenkalastuslupia alihintaan eikä jaa lupatuloja Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen (SopS 91/2010) kalastussäännön 17 §:n 3 momentin mukaisesti, koska lupatuloja ei ole Pellon kunnan alueella jaettu hehtaariperusteisesti muun kalan kalastusoikeuden haltijoille (jotka eivät siis ole mukana yhteislupasopimuksessa). Kalastussäännön kyseisessä kohdassa on säädetty siitä, että Lapin ELY-keskus edustaa valtiota lohen ja taimenen kalastusoikeuden haltijana ja että sillä on mahdollisuus sopia alueen muiden kalastusoikeuden haltijoiden kanssa yhteisestä kalastuslupajärjestelystä. Ilman sopimusta valtio voi luonnollisesti myydä ainoastaan sellaisia lupia, jotka oikeuttavat kalastamaan pelkästään lohta ja taimenta. Säännöksen 3 momentissa säädetään siitä, miten yhteislupajärjestelystä saadut tulot jaetaan sopimuksen osapuolten kesken. Tulojen jakamisen lähtökohtana on vesialueosuuksien mukainen osuus tuloista. Valtion osuus sekä mahdollisten erityisperusteisten oikeuksien haltijoiden osuudet on kuitenkin erikseen määriteltävä sopimuksessa. Koska yhteislupajärjestelmästä ostettu lupa ei oikeuta muun kalan kalastukseen valittajien osakaskuntien alueella, näillä alueilla ei ole myöskään oikeutta saada osuutta lupatuloista. Yhteislupajärjestelmästä ei siten ole aiheutunut valittajille heidän väittämäänsä vahinkoa.

Lapin ELY-keskus toteaa, että valituksessa esitetty väite Tornionjoen lohenkalastusta koskevan valtion hallinnon perustumisesta maa- ja metsätalousministeriön hallintopäätökseen (itse asiassa ministeriön lausuntoon, dnro 4863/706/96), on virheellinen. Valtio ei ole esittänyt eikä esitä regaali-oikeutensa perustuvan ministeriön antamiin lausuntoihin, jotka koskevat kalastuslain soveltamista Tornionjoen sopimusalueella.

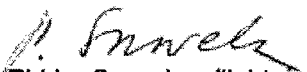
Todistelu Kirjallinen todiste:

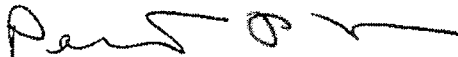
Ote hallituksen esityksestä eduskunnalle kalastuslain uudistamisesta 214/1980 vp: sivut 1–2 sekä kalastuslakiehdotuksen 12 §:n yksityiskohtaiset perustelut, sivut 11–12.

Lapin Ely-keskus on käräjäoikeudelle antamassaan vastauksessa todennut, että vastauksen antamishetkellä voimassa olleen vuoden 1982 kalastuslain 12 §:n mukaan valtiota pidetään kalastusoikeuden haltijana lohen ja taimenen kalastusoikeuden osalta, jos kyseiset kalastukset ovat valtion hallinnassa. Todiste esitetään nyt, koska hakijat ovat valituksessaan esittäneet väitteen, ettei kalastuslain kyseinen säännös koske valtion regaali oikeutta.

Rovaniemellä 13 päivänä huhtikuuta 2016

Lapin ELY-keskus

Pirkko Saarela, ylijohdaja

Pentti Pasanen, kalatalouspäällikkö

LISÄTIEDOT

Pentti Pasanen, puh 0295 037107, pentti.pasanen@ely-keskus.fi

LIITE

Ote hallituksen esityksestä eduskunnalle kalastuslain uudistamisesta 214/1980 vp

15. 04. 2016

Sähköpostitse

Hallituksen esitys Eduskunnalle kalastuslainsäädännön uudistamisesta.**ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.**

Voimassa oleva kalastuslaki on vuodelta 1951. Laajoista osittaisuudistuksista huolimatta laki on jäänyt jälkeen sekä kalastusmenetelmien ja -välineiden että yhteiskunnan nopeasta muuttumisesta ja kehitymisestä eikä vastaa niitä vaatimuksia, joita vesien elollisten luonnonvarojen hyväksikäyttö sille asettaa. Tämän vuoksi valtioneuvosto asetti vuonna 1973 komitean, jonka tehtäväksi annettiin kalastuslainsäädännön tarkistaminen nykyisiä olosuhteita vastaavaksi.

Hallituksen esitys, joka käsittää komitean koko kalastuslainsäädännön tarkistamista koskevat ehdotukset pääosin sellaisinaan, sisältää ehdotukset laiksi yleisestä kalastusoikeudesta, uudeksi kalastuslaiksi, laiksi vesilain 2 luvun muuttamisesta sekä laiksi rikoslain 33 luvun 13 §:n muuttamisesta.

Yleistä kalastusoikeutta koskeva lakiehdotus käsittää valtuuslain, joka olisi annettava perustuslain säätämisjärjestyksessä, koska sen säännökset merkitsevät poikkeusta hallitusmuodon mukaisesta omaisuuden perustuslainturvasta. Tämä laki korvaisi nykyisin voimassa olevan lain yleisen kalastusoikeuden laajentamisesta.

Voimassa olevan kalastuslain sisältämän kalakantojen säilyttämisen periaatteen sijasta ehdotuksessa uudeksi kalastuslaiksi ehdotetaan, että kalastusta harjoitettaessa olisi pyrittävä vesialueiden mahdollisimman suuren pysyvän tuottavuuden saavuttamiseen. Tässä tarkoituksessa esitykseen on otettu useita ammattimaisesti harjoitetun kalastuksen aseman parantamiseen tähtääviä ehdotuksia. Niin ikään esityksessä on eräitä yleisen kalastusoikeuden laajentamista tarkoittavia ehdotuksia, kuten erityiseen pilkkintämaksuun perustuva oikeus harjoittaa pilkkimistä ja onkimista läänin alueella.

Lakiehdotukseen sisältyy runsaasti säännöksiä nykyisessäkin laissa olevista keskeisistä kalastusta koskevista asioista, kuten kalastusoikeudesta, sen vuokraamisesta, kalastuksen harjoittamiseen liittyvistä oikeuksista, kalan kulun ja kalakannan turvaamisesta, pyydyksistä ja pyynnin harjoittamisesta, rauhoituspiiristä, kalastuskunnasta, kalatalouden edistämisestä, lain noudattamisen valvonnasta, virka-avusta, lain rikkomisesta johtuvista seuraamuksista ja kalastusta koskevista kansainvälisistä sopimuksista.

Edellisten lisäksi lakiehdotukseen on otettu eräitä organisatorisia uudistuksia koskevia säännöksiä, joista kalastusalueiden ja kalastuspiirien perustamista koskevat säännökset tehostavat merkittävästi kalavesien hyväksikäyttöä ja kalataloushallintoa.

Kalastusalueiden perustamisella pyritään poistamaan omistussuhteisiin liittyvästä kalavesien pirstoutuneisuudesta aiheutuvia haittoja. Maan vesialueet jaettaisiin niiden omistussuhteista riippumatta kalastusalueisiin. Kalastusalueet muodostettaisiin siten, että kukin niistä käsittäisi sellaisen kalataloudellisesti yhtenäisen alueen, jonka kalastusoloja järjestettäessä olisi asianmukaista soveltaa yhtenäisiä toimenpiteitä.

Kalastuspiirit olisivat valtion viranomaisia. Niiden perustaminen liittyy ehdotettuun kalastusaluejärjestelmään ja on tarpeen siitä syystä, ettei nykyiseen kalataloushallintoon kuulu alueellista asiantuntemusta edustavaa piirihallintoa. Kalastusalueiden toiminnan ohjaamista ja valvontaa sekä muiden kalastushallinnon alaan kuuluvien tehtävien suorittamista varten tulisi maa- ja metsätalousministeriön kalastus- ja metsätusosaston alaisina toimimaan yksitoista kalastuspiiriä, joiden alueet vastaisivat läänien alueita.

Vesilain 2 luvun muuttamista koskeva lakiehdotus johtuu siitä, että hallitus katsoo eräiden nykyiseen kalastuslakiin sisältyvien, vesistöön rakentamiseen liittyvien säännösten paremmin sopivan vesilain 2 lukuun, joka käsittelee yleiset säännökset rakentamisesta vesistöön.

Muutokset rikoslain 33 lukuun taas aiheutuvat siitä, että kalastuslakiehdotuksessa on eräil-

tä osin muutettu niitä perusteita, joihin sanotun luvun kalastusta koskevat rangaistussäännökset nykyisin liittyvät.

Esitykseen ei ole otettu kalastuslainsäädäntökomitean ehdotusta laiksi kalastusasiain käsittelystä vesituomioistuimissa, koska vesioikeuksien toimintaa koskevat vesilain säännökset ovat parhaillaan tarkistettavana.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	9 luku. Kalastusalue	26
1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys	3	10 luku. Kalastuspiiri	31
2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu	3	11 luku. Kalatalouden edistäminen	32
2.1. Nykyinen tilanne ja epäkohdat	3	12 luku. Kalastustuotteita koskevia säännöksiä	33
2.2. Valmisteluvaiheet ja aineisto	5	13 luku. Valvonta, talteen ottaminen ja virka-apu	34
3. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset	6	14 luku. Rangaistusmääräykset	37
4. Muina esitykseen vaikuttavia seikkoja	6	15 luku. Erinäiset säännökset	37
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	6	16 luku. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset	40
1. Lakiehdotusten perustelut	6	1.3. Laki vesilain 2 luvun muuttamisesta	42
1.1. Laki yleisestä kalastusoikeudesta	6	1.4. Laki rikoslain 33 luvun 13 §:n muuttamisesta	42
1.2. Kalastuslaki	7	2. Tarkemmat säännökset ja määräykset	42
1 luku. Yleiset säännökset	7	3. Voimaantulo	42
2 luku. Kalastusoikeus	8	4. Sääntämisjärjestys	43
3 luku. Kalastusoikeuden vuokraaminen ..	12	LAKITEKSTIT	43
4 luku. Kalastuksen harjoittamiseen liittyvät oikeudet	14	1. Laki yleisestä kalastusoikeudesta	43
5 luku. Kalan kulun ja kalakannan turvaaminen	15	2. Kalastuslaki	44
6 luku. Pyydykset ja pyynnin harjoittaminen	16	3. Laki vesilain 2 luvun muuttamisesta	66
7 luku. Rauhoituspiiri	18	4. Laki rikoslain 33 luvun 13 §:n muuttamisesta ..	67
8 luku. Kalastuskunta	20		

kiä kyseisen kalastuspiirin alueella. Jotta saman perheen jäsenten maksuvelvollisuus ei nousisi kohtuuttoman suureksi ehdotetaan, että pilkintämaksua ei peritä alle 18-vuotiailta, vaan näillä olisi maksua suorittamatta oikeus harjoittaa onkimista ja pilkkimistä kaikkien kalastuspiirien alueella. Pilkintämaksun voi suorittaa myös useamman kalastuspiirin osalta. Pilkintämaksu suoritettaisiin kalastuksenhoitomaksun tavoin postitoimipaikkaan tai rahalaitokseen.

Onkimis- ja pilkkimisoikeuden laajeneminen korvataan vesialueiden omistajille kuten 89 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi, joten siitä voitaneen säätää tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä. Sen sijaan alle 18-vuotiaalle ehdotettavasta laajennetusta onkimis- ja pilkkimisoikeudesta on otettu säännös yleisestä kalastusoikeudesta annettavaan lakiin.

Pilkintämaksuista kertyneet varat ehdotetaan tilitettäväksi lyhentämättöminä kalastusalueille, jotka jakaisivat ne edelleen vesialueiden omistajille. Maksujen jakaminen eri kalastusalueille tapahtuisi ottamalla huomioon alueen kalavesien pinta-ala, kalaveden ja kalakantojen hyväksi suoritettut toimenpiteet sekä kalaveteen kohdistunut kalastusrasitus. Kalastuspiirin yhteyteen ehdotetaan samalla perustettavaksi eri intressiryhmiä edustava neuvottelukunta, joka tekisi esityksen maksujen jakamisesta.

Koska onkimis- ja pilkkimiskilpailuissa usein on varsin runsaasti osanottajia, mikä aiheuttaa erityisiä liikenne- ja muita järjestelyjä, ehdotetaan 2 momentissa säädettäväksi, että mitä edellä on sanottu onkimisesta ja pilkkimisestä, ei koske kilpailuja tai muita vastaavia järjestettyjä tilaisuuksia. Niitä varten on saatava kalastusoikeuden haltijan lupa. Tällaisen kilpailun osanottajalta kalastusoikeuden haltija voisi lisäksi periä 1 momentissa tarkoitettun maksun.

10 §. Pykälän 1 momentin mukaan ei 9 §:n 1 momentissa tarkoitettuja lupia saa myöntää eikä 9 §:n 2 momentissa tarkoitettua kalastusta harjoittaa siten, että vesialueen omistajan, vuokramiehen tai kalastusta ammattimaisesti harjoittavan mahdollisuus kalastusoikeutensa hyväksi käyttämiseen kohtuuttomasti vaikeutuu.

Kun useassa tapauksessa saattaa olla tarkoituksenmukaista, että 9 §:n 1 momentissa tarkoitettujen lupien myöntäminen tapahtuu yhtenäisin perustein laajemman alueen puitteissa, ehdotetaan pykälän 2 momenttiin säännöstä, jonka mukaan vesialueen omistaja voi siirtää

lupien antamisen ja maksujen perimisen kalastusalueen tehtäväksi.

Selvyyden vuoksi ehdotetaan pykälän 3 momenttiin säännöstä, jonka mukaan se mitä 9 §:ssä ja tämän pykälän 2 momentissa on säädetty vesialueen omistajasta, koskisi useilla kiinteistöille yhteisen kalaveden osalta kalastuskuntaa.

Lisäksi lakiehdotuksen 39 §:ssä on eräitä yleisluontoisia ja yksityiskohtaisia säännöksiä, jotka kalastettaessa on otettava huomioon.

11 §. Edellä 8 ja 9 §:ssä mainitut kalastusoikeudet ja lupien myöntäminen saattavat erityisesti asutuskeskusten läheisyydessä, jossa kalavesiin kohdistuva paine on suuri, aiheuttaa haittaa muulle kalastukselle ja kalavesien hoidolle. Tämän vuoksi ehdotetaan pykälän 1 momentissa säädettäväksi, että milloin 1 §:ssä mainitut tai muut erityiset syyt sitä vaativat, kalastuspiirillä on oikeus määrättyllä alueella rajoittaa 8 §:ssä ja 9 §:n 2 momentissa tarkoitettua kalastusta tai 9 §:n 1 momentissa mainittujen lupien myöntämistä taikka kieltää ne määrääjäksi.

Milloin sanotunlainen rajoitus tai kieltäminen tarpeen saattaa nopeasti voimaan tai sitä katsottaisiin tarvittavan vain lyhyen ajan, ehdotetaan pykälän 2 momenttiin säännöstä, jonka mukaan kalastusalueen valtuuskunta voisi määrätä sen vesialueen omistajan pyynnöstä tai omasta aloitteestaan enintään kolmen kuukauden ajaksi. Kieltoa tai rajoitusta ei kalastusalueen valtuuskunta kuitenkaan saisi määrätä toistuvasti ilman kalastuspiirin vahvistusta.

12 §. Voimassa olevan kalastuslain 5 §:ssä mainitut valtion yksityiset kalastukset perustuvat yleensä niin sanottuun kalastusregaaliiin, joka juontaa alkunsa jo keskiajalta ja käsittää valtion yksinomaisen oikeuden eräiden lohensukuisten kalojen pyyntiin. Näitä kalastuksia, jotka nykyisin ovat maa- ja metsätalousministeriön hallinnassa ja hoidossa, valtiolla on sekä meressä että sisävesialueella. Meriregaalioikeuksilla on nykyisin merkitystä lähinnä Pohjanlahden alueella. Lapin läänin osalta valtiolle kuuluvat kalastuspaikat on äskettäin selvitetty erityisessä maanmittaustoimituksessa. Koska regaalioikeuksilla tulee vastaisuudessa olemaan merkitystä erityisesti lohikantojen säätelyn ja kalanviljelyyn tarvittavan mädinhankinnan kannalta, ehdotetaan ne pysytettäväksi valtiolla. Tarkemmat säännökset oikeuksien käytöstä annettaisiin asetuksella. Pykälässä ehdotetaan lisäksi yhdenmukaisesti voimassa olevan kalastuslain kanssa, että yksityiskohtaisemmat sään-

nökset kalastuksen harjoittamisesta valtiolle kylänrajan sisäpuolella kuuluvilla vesialueilla annetaan asetuksella. Näitä säännöksiä annettaessa tulee ottaa ensi sijassa huomioon ammattimaisesti harjoitetun kalastuksen ja paikallisen väestön etu.

13 §. Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan kalastuslain 6 ja 7 §:n sekä väliarajasta vedessä annetun lain 4 §:n 2 momentin ja 8 §:n säännöksiä. Ensiksi mainitussa lainkohdassa olevat sanat "yksityinen oikeus" ehdotetaan korvattavaksi sanoilla "erityinen oikeus". Tämä muutos on tarpeellinen sen väliarajasta vedessä annetun lain voimaantulon jälkeen oikeuskäytännössä esiintyneen virheellisen käsityksen johdosta, että "yksityinen oikeus" tarkoittaisi oikeuden haltijalle kuuluvaa yksinomaista eli muut poissulkevaa oikeutta harjoittaa kalastusta toisen vesialueella, vaikka kysymyksessä on ainoastaan erityinen eli erikoisperusteeseen nojautuva oikeus, joka ei estä vesialueen omistajaa sen ohella käyttämästä hänelle kuuluvaa kalastusoikeutta tietyssä kalastuspaikassa tai vesialueella.

Pykälän 2 ja 3 momentti vastaavat sisällöltään voimassa olevan kalastuslain 6 §:n 2 momentin ja 7 §:n säännöksiä.

14 §. Voimassa olevan kalastuslain 9 §:n mukaan on sillä, jonka omistamassa kalavedessä toisella on kalastusoikeus, valta lunastaa tämä oikeus suorittamalla sen täysi arvo. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan järjestely pysytettäväksi kuitenkin siten rajoitettuna, että lunastusoikeus koskisi vain sellaista kalastusoikeutta, joka kohdistuu rasitteena tiettyyn vesialueeseen. Lunastamisen yhteydessä tapahtuvaa kalastusoikeuden arvon määrittämistä koskevaa säännöstä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että laskeلمان tulee perustua saatuun saaliiseen ja sen nojalla arvioituun kalastuksen tuottoon.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan lunastamista koskeva erimielisyyss voitaisiin saattaa riita-asiana vesioikeuden ratkaistavaksi. Milloin erimielisyyss koskisi kalastusoikeuden arvoa, olisi, kuten nykyisinkin lain mukaan, ensin suoritettava tarvittava arvioiminen, mikä tapahtuisi vesioikeuden määrittämisen kahden esteettömän henkilön toimesta.

Pykälän 3 momentissa olisi voimassa olevan kalastuslain tavoin säännös, joka koskee aikaisemmin saavutettua oikeutta pitää isoarysää tai muuta siihen verrattavaa sulkupyydystä lähempänä lohii- tai siikapitoisen joen suuta kuin siitä on säädetty. Koska tällaiset

erityiset oikeudet olisi syytä lakkauttaa, ehdotetaan momenttiin säännöstä, jonka mukaan oikeuden haltija voidaan velvoittaa luopumaan sanotusta oikeudesta. Jos kalastuspiiri ja oikeuden haltija eivät pääse luovuttamisesta sopimukseen, kalastuspiiri voi saattaa asian hakemuksella vesioikeuden ratkaistavaksi. Luovuttamisesta suoritettavan korvauksen osalta noudatetaan 1 ja 2 momentin säännöksiä.

3 luku.

Kalastusoikeuden vuokraaminen.

Nykyisessä kalastuslaissa sisältyvät kalastusoikeuden vuokraamista koskevat säännökset 8 §:ään. Säännökset koskevat vain sellaista kalastusoikeuden vuokraamista, jonka ei voida katsoa rajoittuvan kotitarve- tai virkistyskalastukseen. Ne ovat muutoinkin varsin väljiä. Tämän vuoksi on lakiehdotuksessa pidetty tarpeellisena täydentää säännöksiä ja laajentaa ne koskemaan kaikkea kalastusoikeuden vuokrausta.

15 §. Pykälän 1 momenttiin on otettu yleinen säännös kalastusoikeuden vuokraamisesta. Säännöksen mukaan voi se, jolla 5 §:n mukaan on kalastusoikeus määrättyllä vesialueella, antaa tämän oikeuden vuokralle. Kalastuskunnan oikeudesta antaa kalastusoikeus vuokralle ehdotetaan säädettäväksi kahdeksannessa luvussa.

Pykälän 2 momentissa on kalastusoikeuden vuokraamisen määrittelmä. Sen mukaan vuokraamisen kohteena voi olla vesialue tai sen osa taikka oikeus tiettyyn kalastuspaikkaan, määrätyn kalalajin pyydystämiseen taikka määrätynlaisen pyydyksen käyttämiseen. Sanotunlaisen oikeuden luovuttaminen katsottaisiin vuokraamiseksi kuitenkin vain, milloin se tapahtuu vuokrana pidettävää maksua vastaan. Tällaiseksi maksuksi ei olisi luettava erilaisista kalastusluvista suoritettavia lupamaksuja, joista saatu tulo on lähinnä tarkoitettu käytettäväksi kalakannan hoitoon eikä siten ole korvausta lupaan perustuvan edun käyttämisestä.

16 §. Lakiehdotuksen johtavana ajatuksena on ammattikalastuksen sekä kalavesien tehokkaan hyväksikäytön edistäminen. Tämän vuoksi 1 momentissa ehdotetaan, että kalastusoikeutta vuokrattaessa on pyrittävä huomioimaan ammattimaisesti harjoitettavan kalastuksen edut. Vuokrasopimuksen ehtoja määrittäessä on py-